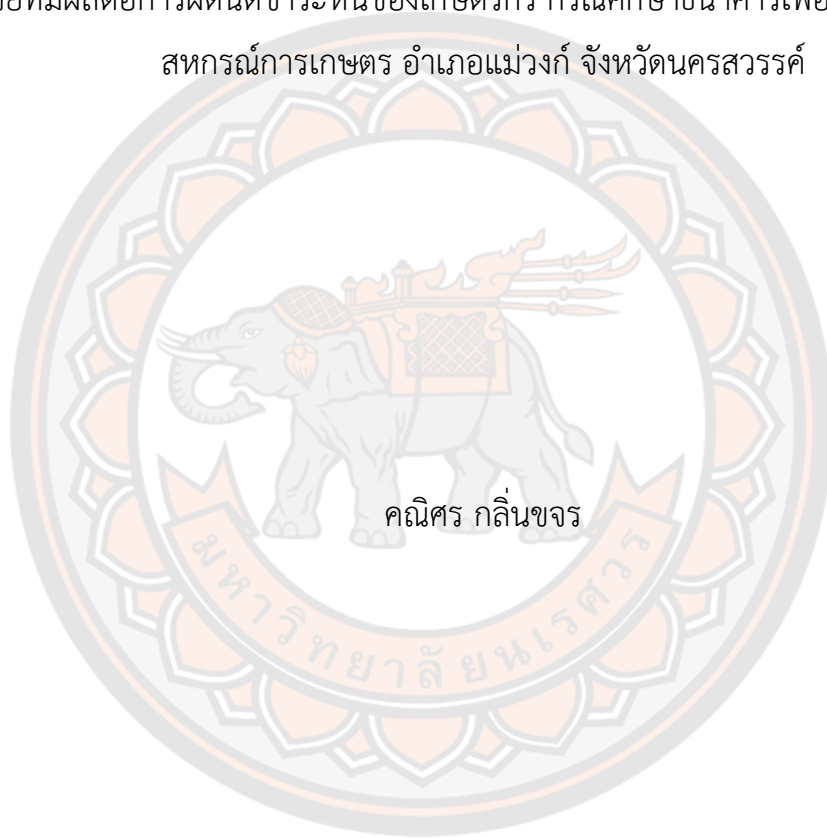

ปัจจัยที่มีผลต่อการผิบนวดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษานักวิชาการเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร อำเภอมะนัง จังหวัดนครสวรรค์

คณิศร กลิ่นขจร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัยที่มีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษารษานาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์

คณิศร กลิ่นขจร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการผิวน้ำขี้ระเหยของเกษตรกร กรณีศึกษารณาคาร์เพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์"
ของ คณิศร กลิ่นขจร
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ ราชประดิษฐ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ บัวสุข)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงกัก จังหวัดนครสวรรค์
ผู้วิจัย	คณิศร กลิ่นขจร
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ ราชประดิษฐ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	การผิบนัดชำระหนี้, ความเข้าใจทางการเงิน, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร และ เพื่อสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงกัก จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นลูกค้ำเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงกัก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ ผลศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางการเงิน ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพฤติกรรมทางการเงิน และนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์ทางลบ ส่วนการใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์ทางบวก สามารถอธิบายโอกาสในการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกรได้ร้อยละ 93.2

Title	FACTORS AFFECTING LOAN DEFAULT: THE CASE OF BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURE COOPERATIVE, MAE WONG BRANCH, MAE WONG DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE
Author	Kanisorn Klinkajon
Advisor	Assistant Professor Parichart Rachapradit, Ph.D.
Academic Paper	M.B.A. Thesis in Business Administration Program, Naresuan University, 2023
Keywords	Loan Default, Financial Literacy, Agriculture and Agriculture Cooperative Bank

ABSTRACT

The purposes of this quantitative research were to study the factors affecting loan default and to create the model of loan default forecasting of Agriculture and Agriculture Cooperative bank, Mae Wong branch, Mae Wong district, Nakhon Sawan province by using a questionnaire as a research instrument. The sample was 400 of loan clients of Mae Wong branch, Mae Wong district, Nakhon Sawan province. The statistical analysis was Logistic Regression Analysis. The results showed that Financial Behavior, Specialized Policy and Purpose of borrowing affected loan default. The Financial Behavior and Purpose of borrowing were relationship in a negative direction, whereas Specialized Policy was relationship in a positive direction which can explain of loan default opportunity at 93.2 percent.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ บัวสุข กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้การศึกษาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้สละเวลา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแต่บิดา มารดา บุรพาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจที่จะทำการศึกษาในครั้งต่อไป

คณิศร กลิ่นขจร

สารบัญ

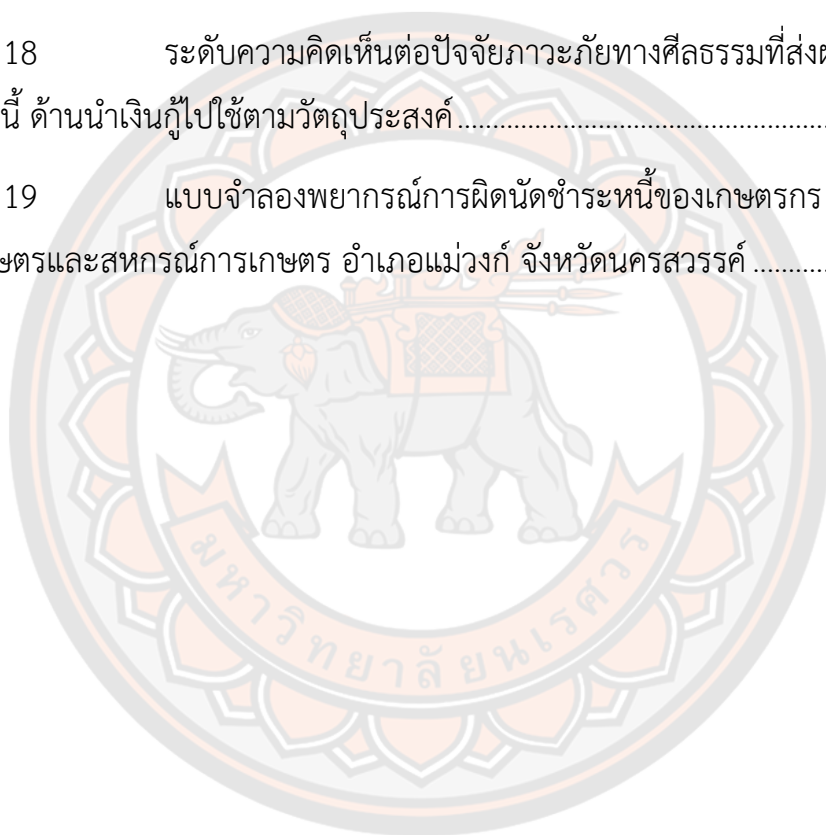
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศคุุณูปการ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy).....	17
แนวคิดมูลเหตุของการผิดนัดชำระหนี้.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard).....	31
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	44

ระเบียบวิธีการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	44
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ความเหมาะสมของแบบจำลอง.....	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	60
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy).....	62
ข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน.....	65
ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิदनัดชำระหนี้.....	73
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंงก์ จังหวัดนครสวรรค์.....	76
บทที่ 5 บทสรุป.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข แบบจำลองพยากรณ์การผิदनัดชำระหนี้ของเกษตรกร.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (จำแนกตามประเภทการจัดชั้น).....	3
ตาราง 2 ข้อคำถามของ Lusardi and Mitchell (2006).....	19
ตาราง 3 ข้อคำถามสำรวจทักษะทางการเงินของประเทศไทย.....	23
ตาราง 4 สรุปงานศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการผิมนัดชำระหนี้.....	33
ตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างจากการจัดชั้นหนี้ทั้ง 5 ชั้น.....	45
ตาราง 6 มาตรการวัดข้อมูลจำแนกตามตัวแปรอิสระในแบบจำลองโลจิสติกส์ (Logistic Regression) 59	
ตาราง 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंงก์ จังหวัดนครสวรรค์.....	61
ตาราง 8 จำนวนและร้อยละความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน จำแนกรายข้อ.....	62
ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของระดับความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน.....	63
ตาราง 10 ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน.....	63
ตาราง 11 ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงินที่ดี.....	64
ตาราง 12 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน.....	67
ตาราง 13 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านต้นทุนการผลิต.....	73
ตาราง 14 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านความเข้าใจในสัญญา.....	73

ตาราง 15	ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านระบบติดตามและควบคุมหนี้	74
ตาราง 16	ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ	74
ตาราง 17	ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ	75
ตาราง 18	ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์	76
ตาราง 19	แบบจำลองพยากรณ์การผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์	77

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs).....	4
ภาพ 2 กรอบแนวคิดวิธีการวัดทักษะความรอบรู้ทางการเงิน (กรณี 2 องค์ประกอบ).....	21
ภาพ 3 กรอบแนวคิดวิธีการวัดทักษะความรอบรู้ทางการเงิน (กรณี 3 องค์ประกอบ).....	22
ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	43
ภาพ 5 แสดงร้อยละของทัศนคติทางการเงิน	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคการเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย (กิตติศักดิ์ ทองมีทิพย์, 2564) ซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรติดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ทั้งการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกเพื่อสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศให้แก่ประเทศ อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันคือ ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่ยังมีปัญหาความยากจน ปัญหานี้สินที่เพิ่มพูน ซึ่งเกษตรกรไทยมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินอยู่ที่ 1.2 เท่า (จิรัฐเจน พิงพร, 2565) ซึ่งเหตุผลหลักมาจากเกษตรกรทำการเกษตรแล้วขาดทุนอย่างต่อเนื่องจึงต้องกู้เงินเพื่อลงทุนทำการเกษตรในฤดูกาลถัดไปเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีภาระหนี้สินที่ต้องชำระดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น โดยไม่มีกำลังที่จะจ่ายคืนเงินต้น อีกทั้งภาคการเกษตรของไทยยังมีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างต่ำ ขาดการพัฒนาเป็นเวลานาน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2565) อันเนื่องมาจากการเกษตรส่วนใหญ่จะมีรายได้หลักจากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ดังนั้นสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตของเกษตรกร โดยสินเชื่อที่เกษตรกรมีการใช้บริการอยู่นั้น มีทั้งสินเชื่อในระบบจากสถาบันการเงินต่าง ๆ และสินเชื่อนอกระบบที่ส่วนใหญ่จะเป็นนายทุน ซึ่งการให้สินเชื่อนอกระบบของนายทุนส่วนใหญ่จะให้สินเชื่อโดยมีหลักเกณฑ์การกู้ยืมไม่ยุ่งยาก แต่จะมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงกว่าแหล่งสินเชื่อในระบบ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) ทำให้ปัญหาการให้สินเชื่อนอกระบบจึงทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาทั้งหมดจะส่งผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้เกษตรกรประสบปัญหาหนี้สินที่สูงขึ้นหรือภาวะหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งเป็นภาระหนักต่อการประกอบอาชีพและดำรงอาชีพเกษตรกร

จากปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรดังกล่าว ทำให้รัฐบาลมอบหมายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระปัญหาทางการเงินให้แก่ลูกค้า เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน รวมไปถึงการให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจระดับฐานรากต่อเนื่อง โดยช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการชำระหนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ดังนั้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงกำหนดแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรในวิธีต่าง ๆ เช่น การแก้ไขปัญหานี้นอกระบบ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การผ่อนระยะเวลาในการชำระหนี้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาให้เกษตรกรได้

ในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น การที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรได้คือ เกษตรกรสามารถนำเงินไปลงทุนแล้วเกิดรายได้ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ สามารถเก็บออม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2566)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีเป้าหมายในการพัฒนาการเกษตร โดยใช้สินเชื่อการเกษตรเป็นกลไกประการหนึ่งในการกระจายการลงทุนการผลิตไปสู่เกษตรกรผู้ยากจนในชนบท เพื่อสร้างรายได้ทางการเกษตรให้เพียงพอแก่การครองชีพของครัวเรือน แต่ในขณะเดียวกัน การเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในไตรมาส 4 ของปีบัญชี 2562 มีแนวโน้มมูลค่าและส่งผลกระทบรุนแรงในวงกว้างต่อธุรกิจและประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังซ้ำเติมปัญหาหนี้สินครัวเรือนไทยให้ยิ่งน่ากังวลมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีสถานการณ์หนี้สินน่าเป็นห่วงมากที่สุด โดยสัดส่วนภาระหนี้สินต่อรายได้สูงสุด (Debt Service Ratio : DSR) เฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 34% หมายความว่า หากมีรายได้ 100 บาท ต้องชำระหนี้สินจำนวน 34 บาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) ซึ่งแสดงว่าหนี้สินที่มีอาจเกินกำลังจะจ่ายชำระไหว ทำให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยมีปัญหาหนี้สินอยู่ในระดับที่น่ากังวล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จึงได้ติดตามสถานการณ์และดำเนินการตามประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินและประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้และเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าวในเชิงรุก โดยเน้นให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและเร่งปรับโครงสร้างหนี้ อาทิ การพักชำระหนี้ต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ย การช่วยเหลือลูกหนี้ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เชิงป้องกัน การแก้ไขหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) และการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่องแก่ลูกหนี้ที่มีศักยภาพ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2566)

ตาราง 1 เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (จำแนกตามประเภทการจัดชั้น)

หน่วย :

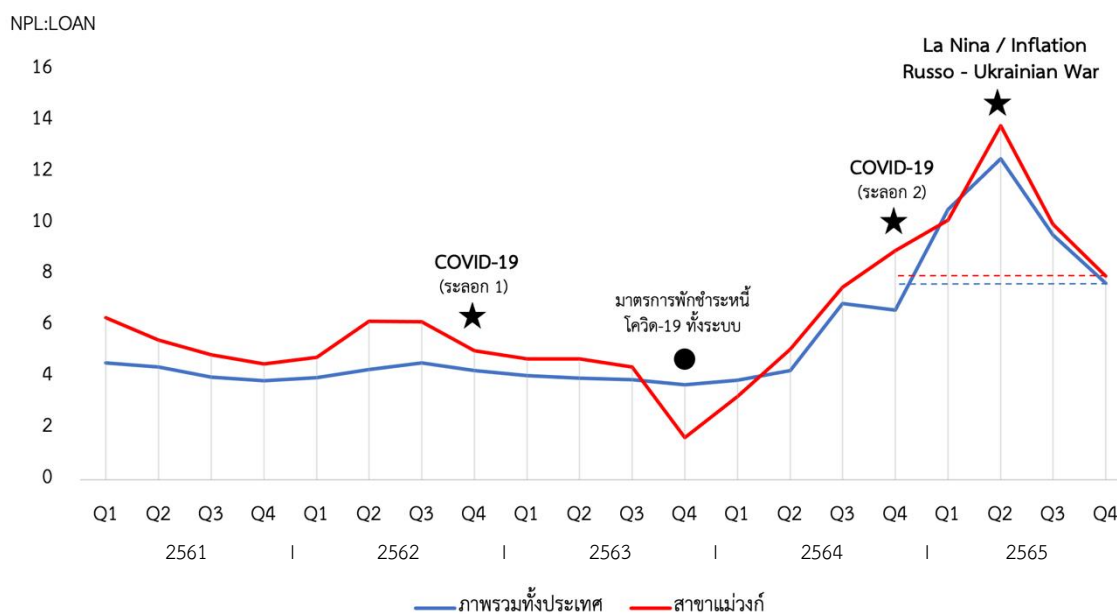
ล้านบาท

	31 มีนาคม 2566			31 มีนาคม 2565		
	ต้นเงินหลังหัก รายได้รอตัด บัญชี	อัตรา ร้อยละ ค่า เพื่อฯ	ค่าเผื่อหนี้ สงสัยจะสูญ	ต้นเงินหลังหัก รายได้รอตัด บัญชี	อัตรา ร้อยละ ค่า เพื่อฯ	ค่าเผื่อหนี้ สงสัยจะสูญ
จัดชั้นปกติ	1,423,442.34	1	14,234.42	1,383,726.61	1	13,837.26
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	19,279.94	2	385.60	23,266.69	2	465.34
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	11,705.79	100	11,705.79	26,830.95	100	26,830.95
จัดชั้นสงสัย	34,530.38	100	34,530.38	29,845.30	100	29,845.30
จัดชั้นสงสัยจะสูญ	67,812.58	100	67,812.58	41,514.73	100	41,514.73
รวม	<u>1,556,771.03</u>		<u>128,668.77</u>	<u>1,505,184.28</u>		<u>112,493.58</u>
เงินสำรองส่วนเกิน			301,727.98			282,779.57
รวมทั้งสิ้น			<u>430,396.75</u>			<u>395,273.57</u>

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2566)

จากตาราง 1 รายงานประจำปีในหมายเหตุประกอบงบการเงิน การสนับสนุนสินเชื่อรายย่อยให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชน จึงส่งผลให้เกิดการขยายตัวของสินเชื่อเพิ่มขึ้น เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รวม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 และ 2565 ประกอบด้วยเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ตามธุรกรรมปกติ จำนวน 1,556,771.03 ล้านบาท และ 1,505,184.28 ล้านบาท โดยมีปริมาณการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นประมาณ 3.43% หรือประมาณ 51,586.74 ล้านบาท อย่างไรก็ตามแม้การเข้าถึงแหล่งเงินทุนจะได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชน แต่ในขณะเดียวกันพบว่าอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีอัตราเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันกับเงินให้สินเชื่ออย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้กำไรสุทธิของธนาคารลดลงจากการกั้นเงินสำรองส่วนเกินและการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญขึ้นต่ำตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย การกั้นเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ มีการกำหนดเงินสำรองเกณฑ์ปกติตามลักษณะการจัดชั้นสินทรัพย์ ซึ่งในปีบัญชี 2565 ธนาคารมีการกั้นสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้สินเชื่อเกษตรกร สถาบันเกษตรกร จำนวน 445,443 ล้านบาท คิดเป็นอัตราค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อต่อคุณภาพ (Allowance to NPLs) ร้อยละ 355.90 ทั้งนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตรได้มีการทบทวนนโยบายการกันเงินสำรองส่วนเกิน โดยพิจารณาตามคุณภาพของลูกหนี้เป็นประจำทุกปี (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2566)

หมายเหตุ : ไตรมาส 1 เดือนมิถุนายน, ไตรมาส 2 เดือนกันยายน, ไตรมาส 3 เดือนธันวาคม, ไตรมาส 4 เดือนมีนาคมของปีถัดไป

ภาพ 1 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2566)

จากภาพ 1 เมื่อพิจารณาตามอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า ภาพรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจากรายงานผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 (4Q65) มีสินเชื่อด้อยคุณภาพ (Non-Performing Loans : NPLs) จำนวน 125,192 ล้านบาท คิดเป็นอัตรา (NPL ต่อ Loan) ร้อยละ 7.68 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 19,138 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 16 แต่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คือ ในปี 2565 มีสัดส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 78 สาเหตุหลักมาจากลูกค้าเกษตรกรยังคงประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจภัยธรรมชาติและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นอกจากนี้เกษตรกรยังเผชิญกับปัญหารายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น เพราะสถานการณ์สงครามรัสเซียและยูเครน ซึ่งส่งผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกร การที่ตัวเลขอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

ของทั้งระบบสูงขึ้น อาจเป็นสัญญาณบอกได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศกำลังถดถอย เนื่องจากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับธนาคารได้พร้อมกันเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของสินเชื่อต่อคุณภาพที่แตกต่างกันนั้น ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายการบริหารสินเชื่อและการอนุมัติสินเชื่อที่แตกต่างกัน (ปิยะมาศ ม่วงเปลี่ยน, 2558)

ทั้งนี้ จากรายงานผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 (4Q65) พบว่า อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL ต่อ Loan) คิดเป็นร้อยละ 7.96 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 11 (แสดงดังภาพ 1) แต่ยังมีสินเชื่อต่อคุณภาพเกินกว่าภาพรวม ธ.ก.ส. ทั้งประเทศ โดยในปี 2564 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก มีอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่ำกว่าภาพรวมทั้งประเทศ เนื่องมาจากเกษตรกรได้รับเงินเยียวยาจากผลกระทบโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 อีกทั้งในปีบัญชี 2564 ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีโครงการพักหนี้ พักดอกเบี้ย ซึ่งเป็นโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับประชาชน และดูแลสถานการณ์หนี้ (NPLs) ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2566) ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการคืนสภาพคล่องให้กับลูกหนี้ที่มีสถานะเป็น (NPLs) แล้ว ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจในการชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ทำให้ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก สามารถบริหารจัดการหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในทางกลับกันในปี 2565 และในปี 2566 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก มีอัตราส่วนหนี้ค้างชำระต่อเงินกู้คงเหลือ (NPL ต่อ Loan) สูงกว่าภาพรวม ธ.ก.ส. ทั้งประเทศ ซึ่งผลกระทบหลักเกิดจากลูกหนี้ที่ออกจากโครงการพักชำระหนี้โครงการต่าง ๆ ที่ครบกำหนด ทำให้เกิดดอกเบี้ยยกมาต้นปีและทำให้อดอกเบี้ยในปีปัจจุบันทวีเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดระยะเวลาและปล่อยให้หนี้ค้างชำระ หรือบางครั้งอาจชำระหนี้ได้ แต่กู้เงินจากที่อื่นเพื่อนำมาชำระหนี้ที่ธนาคารอีกทอดหนึ่ง ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้อย่างไม่สิ้นสุด

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเกษตรกรลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้สูง อันเกิดจากผลกระทบในทางเศรษฐกิจ และภูมิประเทศในอำเภอแม่वंก เป็นต้น จึงส่งผลให้อัตราสัดส่วนหนี้ค้างชำระต่อเงินกู้คงเหลือ (NPL ต่อ Loan) สูงกว่าภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อปัญหาในการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาและพยากรณ์

การผิติดนัดชำระหนี้ รวมถึงการปรับตัวของเกษตรกรในการป้องกันปัญหาการผิติดนัดชำระหนี้ อันจะกระทบถึงสถานะความมั่นคงของธนาคาร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลบางประการ ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาและปรับใช้กับการดำเนินงาน ดังนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิติดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผิติดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบบริบทของลูกค้าเกษตรกรที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาลูกค้า และปรับปรุงกระบวนการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์
2. สามารถนำผลของแบบจำลองพยากรณ์การผิติดนัดชำระหนี้ของเกษตรกรที่ได้ ไปใช้ในการวางแผนป้องกันการผิติดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิติดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลูกค้าเงินกู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานจังหวัดนครสวรรค์

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลูกค้าเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร

การคำนวณของ (W.G. Cochran, 1953 อ้างถึงใน กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 ราย และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเลือกสุ่มตัวอย่างจากการจัดชั้นนี้ทั้ง 5 ชั้นของการวิจัย แบ่งเป็นเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจากสถานะไม่ผิแดดชำระหนี้ร้อยละ 50 และกลุ่มตัวอย่างสถานะผิแดดชำระหนี้อีกร้อยละ 50 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งเป็น

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว

3.1.2 ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน

3.1.3 สถานะภาพทางการเงิน

3.1.4 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ความหลากหลายของผลผลิต ต้นทุนการผลิต

3.1.5 ปัจจัยที่เกิดจากธนาคาร จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ความเข้าใจในสัญญา ระบบติดตามและควบคุมหนี้ ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

3.1.6 ปัจจัยภาวะทางศีลธรรม จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) สำหรับตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ คือ การผิแดดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหัดนครสวรรค์

4. วิธีการศึกษา

4.1 ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผิแดดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหัดนครสวรรค์

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิธีการประมาณค่าแบบจำลอง Logistic Regression เพื่อประมาณความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่น่าสนใจ มีโอกาสเกิดขึ้นเพียง 2 อย่าง คือ เกิดเหตุการณ์ และไม่เกิดเหตุการณ์

5. ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยนี้จะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนธันวาคม 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพในการทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเลี้ยงไหมและสาวไหม การทำนาเกลือ การเลี้ยงผึ้ง หรือ อาชีพการเกษตรอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดของเกษตรกร โดยมีสถานะไม่ผิดนัดชำระหนี้ และสถานะผิดนัดชำระหนี้

การผิดนัดชำระหนี้ หมายถึง หนี้ที่มีการค้างชำระเกินกว่า 3 เดือน หรือสินทรัพย์ที่ถูกจัดอยู่ในชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นสงสัย ชั้นสงสัยจะสูญ และจัดชั้นสูญ ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องหลักเกณฑ์การจัดชั้น โดยมีการจัดชั้นสินทรัพย์แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สินทรัพย์จัดชั้นปกติ (ค้าง 0 - 1 เดือน)

กลุ่มที่ 2 สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ค้างเกิน 1 - 3 เดือน)

กลุ่มที่ 3 สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน (ค้างเกิน 3 - 6 เดือน)

กลุ่มที่ 4 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย (ค้างเกิน 6 - 12 เดือน)

กลุ่มที่ 5 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ (ค้างเกิน 12 เดือนขึ้นไป) และลูกหนี้ดำเนินคดี

อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ Non-Performing Loans (NPL) หมายถึง เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้นและหรือดอกเบี้ย นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญาสำหรับสินเชื่อที่ต้องชำระ เมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้และได้ทวงถามหรือเรียกให้ชำระหนี้แล้วเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี ตามรายงานเงินให้สินเชื่อค้างชำระและเงินให้สินเชื่อจัดชั้น

เงินสำรองส่วนเกิน หมายถึง เงินสำรองที่ธนาคารได้มีการพิจารณาตามเกณฑ์คุณภาพของลูกหนี้ สำหรับลูกหนี้เงินกู้ปรับโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้ที่ได้รับการขยายระยะเวลาชำระหนี้ และลูกหนี้ที่มีความไม่แน่นอนว่าจะเรียกเก็บหนี้ได้ เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง ราคาผลผลิตตกต่ำ และเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง โดยกันเงินสำรองส่วนเกินสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติและสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษในอัตราร้อยละของความเสียหายที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

ความเข้าใจทางการเงิน หมายถึง การรวมเอาความตระหนักรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการตัดสินใจทางการเงินที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความ กินดีอยู่ดีทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจแนวความคิดทางการเงิน เช่น การคำนวณ เงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก การคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น เงินเพื่อ ความเสี่ยงและ ผลตอบแทนทางการเงิน เป็นต้น

พฤติกรรมทางการเงิน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกเกี่ยวกับการใช้จ่าย การกู้ยืม เงิน การออม การลงทุน ของบุคคลนั้น เช่น การไตร่ตรองก่อนตัดสินใจซื้อ ความตรงต่อเวลาในการ ชำระค่าใช้จ่าย การดูแลเงินอย่างใกล้ชิด การตั้งเป้าหมายระยะยาว และการเปรียบเทียบข้อมูลก่อน การซื้อ

ทัศนคติทางการเงิน หมายถึง มุมมองหรือแนวคิดส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งทางด้าน การเงิน เช่น มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ใช้ชีวิตเพื่อวันนี้ไม่ต้องวางแผน สำหรับอนาคต และมีเงินต้องใช้จ่ายให้เต็มที่ เป็นต้น

รายได้ภาคการเกษตร หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรของ เกษตรกร ในรอบระยะเวลา 1 ปี โดยคิดมูลค่าเป็นเงินสด เช่น การทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา เป็นต้น

รายได้นอกภาคการเกษตร หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่ไม่ใช่อาชีพ ทางการเกษตรในรอบระยะเวลา 1 ปี โดยคิดมูลค่าเป็นเงินสด เช่น รับจ้าง ค้าขาย เงินเดือน เป็นต้น

รายจ่ายในภาคการเกษตร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับประกอบอาชีพทางการเกษตร ของเกษตรกร ในรอบระยะเวลา 1 ปี โดยคิดมูลค่าเป็นเงินสด เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ค่าแรงงาน เป็นต้น

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายสำหรับประกอบอาชีพ ทางการเกษตร ในรอบระยะเวลา 1 ปี โดยคิดมูลค่าเป็นเงินสด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสำหรับ การจัดซื้อจัดหาปัจจัย 4 เพื่อการดำรงชีพให้อยู่รอดของครัวเรือน คือ ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

เงินค่างวด หมายถึง จำนวนต้นเงินและดอกเบี้ยที่ต้องชำระคืนตามรอบระยะเวลาที่กำหนด ไว้เป็นรายงวด

ความหลากหลายของผลผลิต หมายถึง จำนวนผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละชนิด เช่น ข้าวเจ้าพันธุ์ กข. ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น

หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ หมายถึง การใช้บุคคลหรือจํานองอสังหาริมทรัพย์ หรือเงินฝาก หรือพันธบัตรรัฐบาล หรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้

ความเข้าใจในสัญญา หมายถึง เกษตรกรไม่เข้าใจถึงรายละเอียดและข้อตกลงของสัญญาเงินกู้ ได้แก่ ระยะเวลาในการชำระ การคิดอัตราดอกเบี้ย การจัดชั้นลูกค้า เป็นต้น

ระบบติดตามและควบคุมหนี้ หมายถึง พนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่งมอบใบเตือนหนี้ให้กับลูกค้าในแต่ละรายให้รับทราบวันที่จะต้องจ่ายชำระและจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายชำระ

ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ หมายถึง วงเงินสูงสุดที่เกษตรกรผู้กู้ได้รับอนุมัติจากทางธนาคาร โดยจะขึ้นอยู่กับฐานรายได้และหลักเกณฑ์การพิจารณาของธนาคารเป็นสำคัญ หลังจากที่ทางธนาคารอนุมัติสินเชื่อแล้ว ผู้กู้จะได้รับวงเงินในบัญชี ซึ่งสามารถเบิกถอนไปใช้งานได้ ตามความต้องการภายในวงเงินที่ได้รับ

ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ หมายถึง มาตรการดูแล และแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และสนับสนุนการฟื้นตัวในช่วงภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการฟื้นฟูอาชีพ มาตรการจ่ายดอกตัดต้น และมาตรการจ่ายต้นปรับงวด เป็นการการสนับสนุนให้ลูกค้าบริหารจัดการหนี้ผ่านแนวทาง มีน้อยจ่ายน้อย มีมากจ่ายมาก พร้อมสร้างแรงจูงใจโดยคืนหรือลดอัตราดอกเบี้ยให้กับผู้ที่ชำระหนี้

ปีบัญชีธนาคาร หมายถึง วันที่ 1 เมษายน – 31 มีนาคม ของทุกปี

1. ไตรมาส 1 ตั้งแต่ 1 เมษายน ถึง 30 มิถุนายน
2. ไตรมาส 2 ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม ถึง 30 กันยายน
3. ไตรมาส 3 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม ถึง 31 ธันวาคม
4. ไตรมาส 4 ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม ของปีถัดไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ฃรณึศึทกษารณาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่วงก์ จังหวัตนครสวรรคค์ มีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ
 - 1.1 หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ 7C's Credit
 - 1.2 หลักการพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5P's Policy
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)
3. แนวคิดมูลเหตุของการผิตนัดชำระหนี้
 - 3.1 แนวคิดการจัดการเรียกเก็บหนี้
4. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard)
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ

การให้สินเชื่อเป็นธุรกรรมหลักที่ส่งผลสำคัญอย่างยิ่งต่อผลกำไรและความเสี่ยงของธนาคาร หากการมีมาตรฐานการให้สินเชื่อที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลให้เกิดสินเชื่อด้วยคุณภาพ เป็นเหตุให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงมีการนำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อมาเป็นเกณฑ์การปฏิบัติและปรับใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้มากที่สุด

ศุภกร อิมสุข (2561) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สินเชื่อ เพื่อกำหนดความสามารถและความพร้อมที่ผู้กู้จะจ่ายคืนเงินที่กู้ยืมตามเงื่อนไขสัญญา ธนาคารจำเป็นต้องกำหนดขนาดความเสี่ยงภัยที่ธนาคารจะยอมรับในแต่ละกรณี ตลอดจนวงเงินสินเชื่อที่จะให้กู้เมื่อคำนึงถึงความเสี่ยงภัยที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ก็จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาที่จะให้กู้ยืมด้วย ดังนั้น ธนาคารจะต้องพยายามทำการประเมินตัวผู้กู้ยืมโดยดูจากประวัติของผู้กู้ยืม ตลอดจนความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าจะได้รับหนี้คืนตามปกติหรือไม่ อ้างอิงการวิเคราะห์สินเชื่อในงานวิจัยอื่นๆ เช่น ทศนีย์ ศรีพอ (2564) และ ชนาگانต์ ปานถนอม (2564)

ชนินทร์ พิทยาวิธ (2550) การตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อ ต้องมีการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มให้สินเชื่อแก่ลูกค้า การพิจารณารายได้ของผู้กู้ วัตถุประสงค์ของการกู้ และหลักประกันใน

การกู้ เป็นต้น โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ 7C's Credit ที่ใช้กันทั่วไปในงานวิจัยอื่น ๆ เช่น ปัญจรัตน์ หนูสิงห์ (2561) และ พิกุล โตเอี่ยม (2564)

หลักในการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ 7C's Credit

1. คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) หมายถึง คุณลักษณะและความน่าเชื่อถือของผู้ขอสินเชื่อเป็นคุณสมบัติประการแรกในการพิจารณาสินเชื่อ ซึ่งบ่งบอกถึงความสามารถในการชำระหนี้และการบริหารจัดการสินเชื่อ โดยมีหลักในการพิจารณา 2 ประเภท คือ

1.1 คุณสมบัติโดยทั่วไปและประวัติส่วนตัว เช่น ในกรณีบุคคลธรรมดาอาจพิจารณา เพศ อายุ อาชีพ สถานะภาพสมรส ภูมิลำเนา ข้อมูลด้านครอบครัว อุปนิสัยของลูกค้ำ เป็นต้น ส่วนกรณีผู้ขอสินเชื่อประกอบธุรกิจอาจพิจารณา ประเภทของธุรกิจ ประวัติของผู้บริหาร ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

1.2 คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

จากงานวิจัยของ นกตล อังคนาวีศัลย์ (2562) กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกค้า นั้น งานวิจัยของ ปัญจรัตน์ หนูสิงห์ (2561) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนภัทร ศุภการัง (2562) และสอดคล้องกับ ทัชชกร คำพงษ์ (2562) กล่าวว่า เพศ อายุ และ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกค้า โดยอธิบายไว้ว่า เพศชาย ช่วงอายุ 31-40 ปี ควรเพิ่มความละเอียดในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีความน่าจะเป็นที่จะก่อให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ นอกจากนี้ Kassegn (2022) พบว่า อายุ และขนาดครัวเรือน ส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ตรงเวลา โดยอธิบายผลการวิจัยไว้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยสามารถชำระหนี้คืนได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาที่สูงจะทำให้ผู้กู้เพิ่มความสามารถในการใช้เงินกู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้งานวิจัยของ อัจฉราพร เรืองสกุล (2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cruz (2023) กล่าวว่า อายุของผู้กู้ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระเงินกู้ โดยอธิบายผลการวิจัยไว้ว่า ยิ่งผู้ที่มีอายุมากเท่าใด ยิ่งมีความรับผิดชอบในการชำระคืนเงินกู้มากขึ้นเท่านั้น ขณะที่งานวิจัยของ กัปปพล ผิวสานต์ (2564) กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร โดยอธิบายผลของการวิจัยได้ว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มาก เป็นผลทำให้เกษตรกรไม่มีศักยภาพเพียงพอในการชำระหนี้คืนหรือมีโอกาสในการผัดผ่อนชำระหนี้เกิดขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้

2. ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) หมายถึง ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยจะพิจารณาถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้คืนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ดังนั้นการให้กู้ยืมและการให้เครดิตของธนาคารจะต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ดังนี้

2.1 รายได้ หมายถึง รายรับที่ได้มาจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งหากลูกหนี้มีรายได้ที่มั่นคง เช่น รายได้จากเงินเดือน เงินประจำ หรือมีความสามารถในการหารายได้สูงและสม่ำเสมอ ทำให้มีโอกาสที่จะสามารถชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดได้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการหารายได้ เป็นการพิจารณารายละเอียดทั้งหลายประกอบกัน ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงของรายได้ อันนำมาสู่การชำระหนี้ในอนาคต พิจารณาได้จากลักษณะของงานที่ทำ ความรู้ความสามารถในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น

ทั้งนี้งานวิจัยของ พัชรินทร์ มาบุญ (2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกร อิ่มสุข (2561), พัชกร คำพงษ์ (2562), โฉมลักษณ์ สุวรรณกาญจน์ (2564), กัปพล ผิวสานต์ (2564), ทศนีย์ ศรีพอ (2564), อัจฉราพร เรืองสกุล (2564) และ Kuye (2019) พบว่า รายได้เฉลี่ย ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ในทิศทางบวก โดยอธิบายไว้ว่า เมื่อมีรายได้เฉลี่ยต่ำโอกาสที่ลูกหนี้สินเชื่อจะเกิดการผิดนัดชำระหนี้ย่อมสูง ขณะเดียวกันรายจ่ายเฉลี่ยของลูกหนี้ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ในทิศทางลบ กล่าวคือ การที่มีรายจ่ายเฉลี่ยสูงจะทำให้เกิดการผิดนัดชำระหนี้สูงนั้นย่อมไม่เป็นความจริงเสมอไป ทั้งนี้งานวิจัยของ สกลกาญจน์ เทียนสมบูรณ์ (2560) สอดคล้องกับที่ปัญจรัตน์ หนูสิงห์ (2561) กล่าวว่า ภาระหนี้คงเหลือ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์สถานะการผิดนัดชำระหนี้และส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ นอกจากนี้งานวิจัยของ Sangwan (2020) พบว่า คราวเรือนที่มีรายได้น้อย มีหนี้สินสูง มีแนวโน้มที่จะมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้มากขึ้น อีกทั้ง Kassegn (2022) กล่าวว่า ผู้ที่มีที่ดินจำนวนมากจะมีรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตรมากกว่า ซึ่งจะช่วยให้สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ ทำให้โอกาสที่จะไม่ผิดนัดชำระหนี้ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น และหากมีรายได้จากแหล่งอื่น ๆ ที่หลากหลายจะเป็นประโยชน์ต่อการชำระหนี้เงินกู้มากขึ้นตาม จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รายได้เฉลี่ย และรายจ่ายเฉลี่ย มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

2.2 ระยะเวลาในการชำระคืน หมายถึง ระยะเวลาในการชำระหนี้คืนในแต่ละรอบบัญชีของลูกหนี้ ซึ่งเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ ยกตัวอย่าง เช่น ลูกหนี้บางรายไม่อาจชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขถ้าให้เวลาในการชำระคืนสั้นเกินไป แต่ถ้าหากให้เวลาชำระคืนนานขึ้นอาจชำระได้เรียบร้อย

ทั้งนี้งานวิจัยของ อาทิตย์ แสนจู (2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565), Kuye (2019) และ Cruz (2023) กล่าวว่า ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ตรงเวลาอย่างมีนัยสำคัญ โดยระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้นิ่งมากเท่าไร ย่อมทำให้ความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ลดลงด้วย จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

3. เงินทุน (Capital) หมายถึง เงินทุน สินทรัพย์ หรือเงินฝากของผู้ขอสินเชื่อ เพื่อเป็นหลักประกันการให้กู้ยืม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสินเชื่อธุรกิจ แม้ว่าสินทรัพย์เหล่านี้จะไม่ใช้แหล่งเงินสำหรับชำระหนี้ แต่จะเป็นแหล่งเงินสำรองสำหรับการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อในกรณีที่เกิดปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยใช้เครื่องมือทางการเงินที่สามารถสัมผัสได้ ได้แก่

3.1 ทรัพย์สินที่มีตัวตน และไม่มีตัวตน เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น

3.2 ผลตอบแทนของเงินทุนหรือสินทรัพย์ใด ๆ ที่สามารถนำไปค้ำประกันหนี้สินได้

4. หลักประกัน (Collateral) หมายถึง หลักประกันหนึ่งเป็นสิ่งที่ธนาคารมักใช้พิจารณาในการให้สินเชื่อ โดยปกติก่อนที่ธนาคารจะอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกค้า ธนาคารมักจะให้ผู้ขอกู้วางหลักทรัพย์เป็นประกันไว้กับธนาคารเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อหนี้สูญที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งหลักการในการวิเคราะห์หลักประกัน ผู้วิเคราะห์จะต้องตรวจสอบว่าผู้ขอกู้มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้เพียงพอหรือไม่ มีความพยายามที่จะไม่ผิดสัญญาการชำระหนี้ และจะนำเงินไปใช้ตามที่แจ้งไว้ตอนขอสินเชื่อหรือไม่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะสร้างความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินคืนตามที่ตกลงกันไว้ หากเห็นว่าลูกหนี้มีความเสี่ยงสูงที่จะไม่สามารถชำระหนี้คืน อาจปฏิเสธการให้สินเชื่อหรือปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่สูงเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงนี้ได้ (พิมพ์นารา หิรัญกลี, 2564) โดยมีหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันได้ ดังนี้

4.1 การใช้บุคคลค้ำประกัน (Personal Guarantee) บุคคลที่ค้ำประกันต้องเป็นบุคคลที่ไม่เป็นบุคคลล้มละลายและเข้าหลักเกณฑ์ปฏิบัติของทางธนาคาร เช่น บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) บุคคลค้าเครดิตรายคน บุคคลค้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น

4.2 อสังหาริมทรัพย์ (Real estate) เช่น ที่ดิน บ้าน และอาคารสำนักงาน เป็นต้น

4.3 สิ่งหาริมทรัพย์ (Movable asset) เช่น รถยนต์ เครื่องจักร เป็นต้น

4.4 การใช้เงินฝากค้ำประกัน (Fixed deposit)

หลักประกันจึงมีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาการปล่อยสินเชื่อ จากการที่ธนาคารไม่ทราบอย่างชัดเจนว่าการประกอบอาชีพของผู้ขอกู้มีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด การมีสินทรัพย์มูลค่าสูงเพื่อค้ำประกันการกู้ยืมจึงถือเป็นตัวช่วยส่งสัญญาณว่าลูกหนี้จัดอยู่ในกลุ่มคุณภาพที่มีกำลังจ่ายชำระหนี้คืนได้ โดย Michael (2001) ให้เหตุผลว่าเมื่อธนาคารไม่มีข้อมูลแน่ชัดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้ขอกู้ ธนาคารจะต้องมีกระบวนการศึกษาความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่เกิดปัญหาหนี้เสียตามมา

พิมพ์นารา หิรัญกลี (2564) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของหลักทรัพย์ค้ำประกันอีกประการคือ การลดปัญหาทางศีลธรรม (Moral hazard) โดยหลังจากที่ผู้ขอกู้ได้รับเงินสินเชื่อแล้ว กลับนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือผิดจากข้อตกลงที่ทำไว้กับทางธนาคาร โดยอาจนำไปลงทุนในสิ่งที่เสี่ยงกว่าที่ตกลงไว้ หรืออาจนำไปใช้สอยกับสิ่งที่ไม่ให้ผลออกเงยแทน การใช้หลักประกันจึงช่วยเพิ่มความจำเป็น

ให้ผู้ขอกู้ต้องชำระหนี้คืนตามสัญญา ไม่เช่นนั้นผู้ขอกู้จะสูญเสียหลักประกันนั้นให้แก่ธนาคาร โดย Godlewski and Weill (2006) พบว่า หลักประกันถือเป็นเครื่องมือในการช่วยลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้ โดยเจ้าหนี้จะขอหลักประกันที่มีมูลค่าสูงจากลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสูง และเรียกขอหลักประกันมูลค่าต่ำจากลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำ

ทั้งนี้งานวิจัยของ ปัญจรัตน์ หนูสิงห์ (2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ แสนจู (2561), ธนภัทร ศุภการัง (2562), นกตล อังคณาวิศัลย์ (2562) และ เฉลิมชาติ ชัยวิลา (2563) พบว่า หลักประกันในการกู้ยืม ส่งผลกระทบต่อการเกิดหนี้ค้างชำระอย่างมีนัยสำคัญ หากหลักทรัพย์ค้ำประกันมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ลดลง อีกทั้งงานวิจัยของ ภาพิมล เลหาวิช (2562) กล่าวว่า การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่สูงเกินไป ทำให้หลักทรัพย์ที่ประเมินมีสภาพคล่องต่ำ ย่อมเกิดโอกาสที่ผู้ขอกู้ได้รับอนุมัติสินเชื่อที่หลักทรัพย์ไม่คุ้มมูลค่าหนี้ได้ จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า หลักทรัพย์ค้ำประกัน มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

5. สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ เช่น เศรษฐกิจ เงินเฟ้อ ความมั่นคงในรายได้ ปัญหาสงคราม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต โดยผลกระทบจากเศรษฐกิจหรือเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ ได้แก่

5.1 สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ (Economic Condition) เช่น ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย การปรับนโยบายการเงิน ต้นทุนแรงงาน เป็นต้น

5.2 สถานการณ์ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Condition) เช่น การปฏิวัติรัฐประหาร และนโยบายบางอย่างของรัฐที่อาจจำกัดหรือส่งเสริมให้เกิดการลงทุน อาจเป็นผลดีแก่บุคคลบางกลุ่ม เช่น นโยบายช่วยเหลือชวชนาย่อมทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น เป็นต้น

6. ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) หมายถึง การประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับประเทศของผู้ขอกู้ โดยมีหลักการพิจารณา ได้แก่ นโยบายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ถึงแม้จะเป็นการให้สินเชื่อในประเทศ แต่หากผู้ขอกู้ทำธุรกิจนำเข้าส่งออก การให้สินเชื่อเกี่ยวกับธุรกิจประเภทนี้จะมีความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา สกุลเงิน การกีดกันทางการค้าและตลาดที่นำเข้าสินค้า ซึ่งจะส่งผลต่อประมาณการรายรับและอาจส่งผลให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดตกลง

7. การควบคุมฐานะทางการเงิน (Control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมฐานะทางการเงินของผู้ขอกู้ เป็นการพิจารณาถึงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของผู้ขอกู้

หลักการพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5P's Policy

คารณี พุทธิวิบูลย์ (2530) นอกจากหลักการวิเคราะห์ 7C's Credit ที่ใช้ในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ยังมีนโยบายการให้สินเชื่อ 5P's Policy เป็นแนวทางการวิเคราะห์เครดิตอีกหลักเกณฑ์ที่นิยมใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ใช่เงิน โดยอ้างอิงในงานวิจัยอื่น ๆ ได้แก่ โฉมลักษณ์ สุวรรณกาญจน์ (2564), พัชรี ปงตาคำ (2557) และ สุพัตรา มนัสชล (2560) มีหลักการพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5P's Policy ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ (Purpose) หมายถึง วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ธนาคารจำเป็นต้องทราบถึงวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ถ้าผู้กู้ใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการกู้เงินนั้นจะต้องเป็นการนำเงินไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น จึงจะทำให้ผู้กู้มีรายได้เพียงพอที่จะมาชำระหนี้ได้ ดังนั้น การพิจารณาจุดประสงค์ในการกู้ยืมจึงเป็นการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการขอกู้ เพื่อให้ผู้กู้นำเงินไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ โดยทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ ได้แก่

1.1.1 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

1.1.2 เงินกู้ระหว่างรอการขายผลผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างรอการขายผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตไว้รอราคาได้ โดยไม่จำเป็นต้องขายในช่วงที่ผลผลิต ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมากและราคาตกต่ำ

1.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ ได้แก่

1.2.1 เงินกู้ระยะปานกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตรซึ่งมีอายุใช้งานได้เกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนในการบุกเบิก หรือปรับปรุงที่ดินเพื่อใช้ทำการเกษตร การซื้อเครื่องจักรกล การเกษตร การลงทุนเลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

1.3 รอการขายผลผลิต

1.4 ชำระหนี้สินภายนอก

1.5 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เช่น เงินกู้เครดิตเงินสดเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิตอย่างหนึ่ง

2. ปัจจัยส่วนบุคคล (People) เป็นการวิเคราะห์ประวัติผู้กู้ การมีข้อมูลของผู้กู้โดยละเอียดทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการให้สินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อธนาคาร ข้อมูลของผู้กู้ที่ควรทราบ ได้แก่ ประวัติครอบครัว รายได้ รายจ่าย และการ

ประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถและความตั้งใจของผู้กู้ในการชำระหนี้คืน

3. การชำระหนี้ (Payment) ความสามารถในการหารายได้มาชำระหนี้ ผู้วิเคราะห์ต้องทราบโอกาสในการชำระหนี้คืนของผู้กู้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ผู้กู้มีแผนการชำระหนี้อย่างไร การที่ลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้คืนได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกหนี้เป็นสำคัญ แหล่งที่มาของรายได้ที่ผู้กู้จะได้รับเงินมาชำระหนี้ ได้แก่ กำไรของกิจการ รายได้จากการขายหลักทรัพย์ และลูกหนี้กู้ยืมจากที่อื่นมาชำระหนี้ เนื่องจากการจ่ายชำระหนี้เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะพิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงานของลูกหนี้ ระยะเวลาที่ผู้กู้มีความเหมาะสมหรือไม่ รายละเอียดการชำระหนี้คืนของลูกหนี้ที่แจ้งมาสมเหตุสมผลกับวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

4. การป้องกันความเสี่ยง (Protection) หลักประกันความเสี่ยงของธนาคารในการกู้ยืมนั้น ธนาคารผู้ให้กู้ย่อมคาดหวังว่าจะได้รับชำระหนี้คืนจากรายได้หรือผลกำไรในการประกอบอาชีพของลูกหนี้ แต่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นด้วยความเสี่ยงที่ว่า คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ธนาคารจะไม่ได้รับชำระหนี้หรือได้รับชำระหนี้ไม่เต็มจำนวนภายในรอบระยะเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ถ้าธนาคารมั่นใจในความสามารถของตัวลูกค้ำแล้วเรื่องหลักประกันอาจไม่สำคัญ แต่ถ้าลูกค้ำมีความเสี่ยงสูงธนาคารก็ต้องให้ความสำคัญกับหลักประกันมาก ซึ่งหลักประกันสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 หลักประกันภายในของผู้กู้ เช่น ที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย เงินฝากกับธนาคาร เป็นต้น

4.2 หลักประกันภายนอก เช่น บุคคลภายนอกเข้ามารับผิดชอบในหนี้สิน โดยการนำหลักทรัพย์มาค้ำประกันหรือบุคคลค้ำประกัน เป็นต้น

5. ความเจริญก้าวหน้าของกิจการ (Prospect) เป็นการพิจารณาภาพรวมทั้งหมดของกระบวนการขอสินเชื่อ โดยมีปัจจัยที่พิจารณาการให้สินเชื่อ เช่น การวิเคราะห์ว่าควรจะให้กู้หรือไม่ การวิเคราะห์ความเสี่ยงในธุรกิจของลูกหนี้ในอนาคต การเปรียบเทียบความเสี่ยงภัยของการกู้ในสัญญานั้น ๆ และการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะสูญเสียเงินกู้ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)

ในสถานการณ์ปัจจุบันลูกค้ำของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีศักยภาพการชำระหนี้ปานกลางถึงศักยภาพการชำระหนี้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 53.50 ของลูกค้ำทั้งหมด อันเนื่องมาจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาวะเศรษฐกิจ สงครามการค้า และภัยธรรมชาติ ต่อมาได้มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และภัยธรรมชาติที่ซ้ำเติมเพิ่มขึ้นมาอีก ทำให้รายได้เกษตรกรลดลง บางรายหันไปพึ่งพาหนันั้นนอกระบบจนไม่สามารถชำระหนี้ได้ ธนาคารจึงมีมาตรการให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สินดังกล่าว ได้แก่

การพัฒนาความรู้ด้านการเงินและดิจิทัล (Financial & Digital Literacy) มุ่งเน้นการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อให้ลูกหนี้สามารถปรับระยะเวลาการชำระหนี้ ตามความสามารถของตนเองได้ และสนับสนุนองค์ความรู้ทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน วินัยทางการเงิน และการจัดสรรรายได้เพื่อชำระหนี้ตามที่มาแห่งรายได้

สุรพงษ์ ปราบปราม (2565) อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีรายได้หลักมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งการได้ผลผลิตทางการเกษตรมาในแต่ละปีนั้นจะเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาลเก็บเกี่ยวแล้วแต่อายุของพืชที่ปลูก ดังนั้น สิ่งที่เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหา คือ การไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในการประกอบอาชีพของตนเองไว้ ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่เกษตรกรเองไม่ได้ใส่ใจในรายละเอียดของต้นทุนกำไรต่าง ๆ ของตนเอง ขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย รวมไปถึงการไม่ได้จดจำรายละเอียดของสินค้าต่าง ๆ ที่ใช้เป็นต้นทุนในการลงทุนประกอบอาชีพของตนเอง เช่น ราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการลงทุน เป็นต้น

การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นตัวบ่งชี้ว่าในการลงทุนในแต่ละครั้งเกษตรกรเองมีต้นทุนในการลงทุนเท่าไร มีกำไรจากการลงทุนเท่าไร แล้วรายได้ที่ได้จากการการลงทุนนำไปใช้ในส่วนไหนบ้าง เมื่อไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้การใช้จ่ายของเกษตรกรผสมกันไประหว่างกำไรจากการลงทุนและการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน ทำให้การบริหารจัดการต้นทุนในการประกอบอาชีพเป็นไปได้ยาก เกษตรกรไม่สามารถแก้ปัญหาภาระหนี้สินของตนเองได้อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างรายรับรายจ่ายและรายจ่ายของตนเอง จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงินขึ้น เพื่อวัดประสิทธิภาพความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน ให้สามารถนำไปประยุกต์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

Noctor (1992) ความรู้ทางการเงิน คือ ความสามารถในองค์ความรู้และสามารถตัดสินใจในการใช้เงินและจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามคำจำกัดความนี้จะเน้นความสำคัญไปที่ความชำนาญและองค์ความรู้ที่จำเป็นนำมาใช้ในการตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

The President's Advisory Council on financial literacy (2008) ความรู้ทางการเงิน คือ ความสามารถที่จะใช้ความรู้และความชำนาญในการจัดการกับทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความอยู่ดีกินดีตลอดชีวิต ซึ่งตามคำจำกัดความนี้ ความรู้ทางการเงินเป็นมากกว่าความสามารถในการใช้เงินให้ลงตัวให้พอดีกับรายได้ที่มี แต่กินความหมายลึกไปถึงทักษะในการมองไปถึงแผนการทางการเงินในอนาคต และการมีวินัยที่จะใช้ทักษะนี้ในทุก ๆ วัน

Johnson and Sherraden (2007) ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งปัญหาจากการหลอกให้ตกเป็นเหยื่อจากความไม่รู้ ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการกู้เงินนอกระบบที่เก็บดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด และการมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทักษะความรู้ทางดิจิทัล ทักษะความรู้ทางด้าน

สุขภาพ ทักษะความรู้ด้านข้อมูล ทักษะความรู้ทางด้านสื่อ รวมถึงทักษะความรู้ทางการเงิน ซึ่งเชื่อว่าเป็นทักษะที่ทำให้คนมีความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยอ้างอิงในงานวิจัยอื่นๆ เช่น Sherraden (2009) และ Sharon (2008)

International Network on Financial Education (2011) ทักษะทางการเงิน ตามค่านิยมขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-Operation and Development: OECD) หมายถึง การผสมผสานของความรู้ทางการเงิน Knowledge ทักษะคติทางการเงิน Attitude และ พฤติกรรมทางการเงิน Behavior ที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเงิน

การวัดความรู้ทางการเงิน

การวัดระดับทักษะทางการเงิน (Financial Literacy Measurement Frame- work) ในหลายประเทศมีการกำหนดนิยาม ข้อคำถามที่ใช้วัดและวิธีการประมวลผลที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งวิธีการวัดระดับทักษะทางการเงินได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กรณีย์ 1 องค์ประกอบ เป็นการวัดระดับทักษะทางการเงิน โดยใช้องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงิน Financial Knowledge เป็นองค์ประกอบเดียว โดยรูปแบบคำถามที่ใช้จะเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate) การคิดดอกเบี้ยทบต้น (Compound Interest) เงินเฟ้อ (Inflation) และการกระจายความเสี่ยง (Risk Diversification) โดยคำถามมีทั้งหมด 3 ข้อ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อคำถามของ Lusardi and Mitchell (2006)

หัวข้อ	คำถาม	คำตอบ
อัตราดอกเบี้ยและการคิดดอกเบี้ยทบต้น	สมมติว่าคุณมีเงิน 100 บาท ในบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ย 2% ต่อปี เมื่อเวลาผ่านไป 5 ปี คุณคิดว่าจำนวนเงินในบัญชีออมทรัพย์ดังกล่าวจะเป็นเท่าไร	4 ตัวเลือก ได้แก่ มากกว่า 102 บาท เท่ากับ 102 บาท น้อยกว่า 102 บาท และไม่ทราบคำตอบ
เงินเฟ้อ	หากลองจินตนาการว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เป็น 1% ต่อปี แต่อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 2% ต่อปี เมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี คุณสามารถซื้อสินค้าได้เท่าใด	4 ตัวเลือก ได้แก่ ซื้อสินค้าได้มากกว่าเดิม ซื้อสินค้าได้จำนวนเท่าเดิม ซื้อสินค้าได้น้อยกว่าเดิม ไม่ทราบคำตอบ
การกระจายความเสี่ยง	คุณคิดว่า “การซื้อหุ้นของบริษัทใด บริษัทหนึ่งเพียงบริษัทเดียว ย่อม ให้ผลตอบแทนที่ปลอดภัยกว่าการซื้อกองทุนรวมหุ้น” เป็นคำพูดที่ถูกต้อง หรือผิด	3 ตัวเลือก คือ ถูก ผิด และไม่ทราบคำตอบ

ที่มา : ดลิตา อมรเหมานนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย (2562)

รูปแบบคำถามของ Lusardi and Mitchell (2006) ที่ใช้วัดระดับทักษะทางการเงิน ซึ่งรูปแบบคำถามนี้เป็นที่นิยมที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีข้อสังเกตในระยะเวลาต่อมาว่าเป็นรูปแบบคำถามที่เหมาะสมกับการวัดระดับทักษะทางการเงินกับประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น จึงมีการพัฒนาคำถามให้เหมาะสมกับประเทศที่กำลังพัฒนามากขึ้น หรือปรับให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แต่ยังคงแนวคิดสำคัญเดิมที่ประกอบด้วย อัตราดอกเบี้ย และการคิดดอกเบี้ยทบต้น เงินเพื่อ และการกระจายความเสี่ยง

การศึกษาอีกหลายชิ้นที่กำหนดวิธีการวัดทักษะทางการเงิน ด้วยข้อคำถามของ Lusardi and Mitchell (2006) ซึ่งใช้การวัดระดับความรู้ทางการเงินเป็นหลัก โดยนำแนวคิดดังกล่าวไปต่อยอดเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น ๆ เช่น การกำหนดข้อคำถามการวัดระดับทักษะความรู้ทางการเงินในงานวิจัยของ Calcagno and Monticone (2015) มีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 8 ข้อเกี่ยวกับ อัตราดอกเบี้ย เงินเพื่อ การกระจายความเสี่ยง และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน โดยข้อคำถาม 3 ข้อแรก เป็นข้อคำถามเรื่องเดียวกันกับข้อคำถามในการศึกษา Lusardi and Mitchell (2006) แต่จะมีการปรับคำถามเกี่ยวกับการวัดเรื่องการกระจายความเสี่ยงของบุคคลให้มีความครอบคลุมเพิ่มขึ้น คือ เพิ่มคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องความเสี่ยงอีก 4 ข้อ เช่น หุ้นกู้เสี่ยงน้อยกว่าเงินฝากธนาคาร หนี้สามัญเสี่ยงน้อยกว่าพันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวมตราสารทุนเสี่ยงน้อยกว่ากองทุนรวมหุ้นกู้ การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เสี่ยงน้อยกว่าการฝากเงินธนาคาร เป็นต้น ซึ่งในการตัดสินใจด้านการออมและการลงทุนอย่างเหมาะสมจำเป็นต้องมีความรู้ นอกเหนือจากแนวคิดพื้นฐานทางการเงินที่กล่าวถึงข้างต้น รวมถึงการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน โดยในงานวิจัยของ Van Rooij (2011) ได้ออกแบบชุดคำถามเกี่ยวกับทักษะทางการเงินขั้นสูง โดยประยุกต์จากชุดคำถามของ Lusardi and Mitchell (2006) มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้ หน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์ ความรู้เกี่ยวกับต้นทุนรวม ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับราคาพันธบัตร การกระจายความเสี่ยงระหว่างหุ้นหรือกองทุนรวม การกระจายความเสี่ยงระหว่างหุ้นกับพันธบัตร ผลตอบแทนระยะยาว ความผันผวนของสินทรัพย์ การกระจายความเสี่ยงระหว่างสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นต้น Sampson and Zia (2011) ได้พัฒนาคำถามให้เหมาะสมกับการวัดระดับทักษะทางการเงินของประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศอินเดีย และอินโดนีเซีย ประกอบด้วย 4 คำถาม ได้แก่

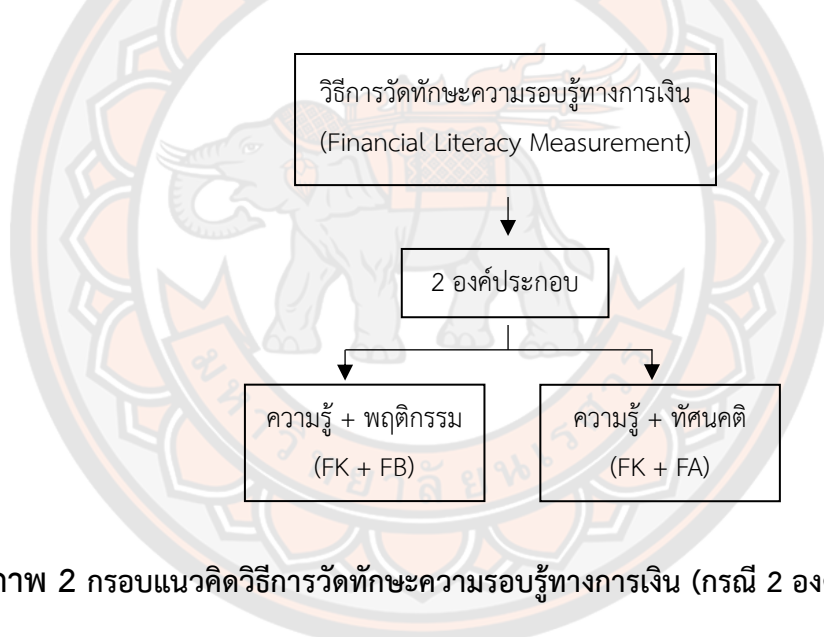
คำถามที่ 1 สมมติว่าคุณกู้ยืมเงิน 100,000 รูปี/รูเปย์ โดยม้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน โดยกู้ยืมเป็นระยะเวลาทั้งหมด 3 เดือน หลังจากนั้น 3 เดือน คุณจะมียอดหนี้มากกว่า เท่ากับ หรือน้อยกว่า 102,000 รูปี/รูเปย์

คำถามที่ 2 ถ้าคุณฝากเงิน 100,000 รูปี/รูเปียห์ในบัญชีออมทรัพย์ โดยจะได้รับดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี และราคาสินค้าและบริการจะสูงขึ้นกว่าร้อยละ 2 ต่อปี คุณจะสามารถซื้อสินค้าได้ในจำนวนมากขึ้น เท่าเดิม หรือน้อยลง ในปีถัดมา เมื่อเปรียบเทียบกับวันนี้ด้วยจำนวนเงินทั้งหมดในบัญชีออมทรัพย์ของคุณ

คำถามที่ 3 การปลูกพืชมากกว่า 1 ชนิด มีความเสี่ยงมากกว่าการปลูกพืช 1 ชนิดหรือไม่

คำถามที่ 4 สมมติว่าคุณต้องการกู้ยืมเงิน 500,000 รูปี/รูเปียห์ในวันนี้ โดยมี 2 ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ 1 คุณต้องคืนเงิน 600,000 รูปี/รูเปียห์ใน 1 เดือน และทางเลือกที่ 2 คุณต้องคืนเงิน 500,000 รูปี/รูเปียห์ พร้อมกับดอกเบี้ยอีกร้อยละ 15 คุณคิดว่าทางเลือกไหนดีกว่าสำหรับคุณ

2. กรณีสององค์ประกอบ การวัดความรู้ทางการเงินกรณี 2 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย

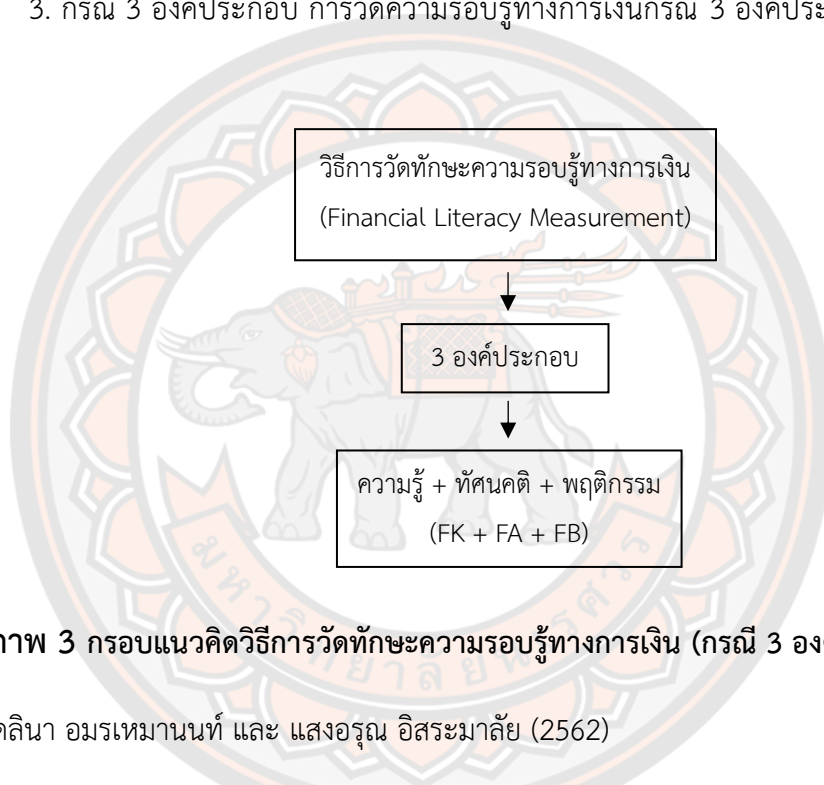
ภาพ 2 กรอบแนวคิดวิธีการวัดทักษะความรู้ทางการเงิน (กรณี 2 องค์ประกอบ)

ที่มา : ดลิตา อมรเหมานนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย (2562)

2.1 การวัดความรู้และพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Knowledge and Financial Behavior) งานวิจัยที่วัดระดับทักษะความรู้ทางการเงินโดยใช้ความรู้และพฤติกรรมทางการเงินเป็นองค์ประกอบ เช่น การศึกษาของ Mandell (2006) ที่ใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับทักษะทางการเงินของ Jumpstart Question แบ่งคำถามออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ Income, Money Management, Spending and Credit, Saving and Investment จะเห็นได้ว่าแบบสอบถาม Jumpstart เป็นการวัดความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน เท่านั้น

2.2 การวัดความรู้และทัศนคติทางการเงิน (Financial Knowledge and Financial Attitude) งานวิจัยที่วัดระดับทักษะความรู้ทางการเงิน โดยใช้องค์ประกอบด้านความรู้และทัศนคติทางการเงินของบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ เช่น การศึกษาของ Kiliyanni and Sivaraman (2016) ใช้แบบสอบถาม Huston (2010) เพื่อวัดทัศนคติทางการเงิน โดยแบ่งคำถามทั้งออกเป็น 3 ข้อ คือ ประเมินระดับทักษะความรู้ทางการเงิน ระบุความจำเป็นของการศึกษาความรู้ทางการเงิน ระบุความจำเป็นของการศึกษาความรู้ทางการเงิน เป็นต้น

3. กรณิ 3 องค์ประกอบ การวัดความรู้ทางการเงินกรณี 3 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย

ภาพ 3 กรอบแนวคิดวิธีการวัดทักษะความรู้ทางการเงิน (กรณี 3 องค์ประกอบ)

ที่มา : ดลิตา อมรเหมานนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย (2562)

เนื่องจากการวัดระดับทักษะความรู้ทางการเงิน เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงทักษะแรงจูงใจ และความเชื่อมั่นที่จะใช้ความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล จะเห็นได้ว่าระดับทักษะความรู้ทางการเงินจะประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านความรู้เพียงองค์ประกอบเดียวไม่ได้ ซึ่งเรื่องการเงินนั้นรู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย แต่การที่บุคคลจะนำความรู้ที่มีไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทัศนคติทางการเงินจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ดังนั้นการวัดระดับทักษะความรู้ทางการเงินตามรูปแบบนี้ จึงนำเอาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเงิน (FK + FA + FB) รวมไว้ด้วยกันตามแบบ The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ที่มีแนวทางการประมวลผลการวัดทักษะความรู้ทางการเงินที่ยอมรับในหลายประเทศ

ทักษะความรู้ทางการเงิน ตามนิยามของ OECD คือ การรวมเอาความตระหนักรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการตัดสินใจทางการเงินที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความกินดีอยู่ดีทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) ได้อธิบายความสำคัญของทักษะทางการเงินว่า การที่ประชาชนมีทักษะทางการเงินที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตลอดจนผ่านพ้นความท้าทายต่าง ๆ ได้ อาทิ ความเปราะบางทางการเงินของภาคครัวเรือน การเข้าสู่สังคมสูงวัยและปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้จัดทำแบบสำรวจทักษะทางการเงิน โดยใช้ชุดคำถามมาตรฐานของ OECD ฉบับล่าสุด ปี 2012 เพื่อให้การวัดระดับทักษะทางการเงินเป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยได้ปรับปรุงคำถามและตัวเลือกคำตอบในหัวข้อพฤติกรรมทางการเงินให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันยิ่งขึ้น นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังเพิ่มข้อความถามบริบทไทยเพื่อความต่อเนื่องในการศึกษาและติดตามพฤติกรรมออม การจัดสรรเงิน และพฤติกรรมการจ่ายชำระหนี้ เพื่อให้เข้าใจรูปแบบพฤติกรรมทางการเงินของคนไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวทางด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คนไทยสามารถก้าวผ่านความท้าทายด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันได้ รายละเอียดตามตาราง 3

ตาราง 3 ข้อคำถามสำรวจทักษะทางการเงินของประเทศไทย

ทักษะทางการเงิน		
ความรู้ทางการเงิน	พฤติกรรมทางการเงิน	ทัศนคติทางการเงิน
1. การหาร	1. ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้	1. มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต
2. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา	2. เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	2. มีความสุขในการใช้เงิน
3. คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ	3. ไตร่ตรองก่อนซื้อ	มากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต
4. คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	4. ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	3. มีเงินต้องใช้จ่ายอย่างเต็มที่
5. คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	5. ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	
6. นิยามเงินเฟ้อ	6. ตั้งเป้าหมายระยะยาว	
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	7. เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	
8. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน	8. ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565)

ทัศนคติทางการเงิน เชื่อมโยงกับการวิจัยของ Geert Hofstede ซึ่งเป็นการศึกษาความหลากหลายด้านวัฒนธรรมออกมาเป็นเชิงตัวเลขเปรียบเทียบระหว่างประเทศ โดยทัศนคติทางการเงินจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการให้ความสำคัญกับเรื่องระยะยาว (Long Term Orientation) พบว่า ในวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการมองอนาคตระยะยาว คนจะมีนิสัยที่มีธัยสล์ มีความวิริยะ อุตสาหะ ส่วนวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการมองอนาคตระยะสั้น คนจะมุ่งเน้นการบริโภค ฐานะทางสังคม ประเพณีนิยม เป็นหลัก

งานวิจัยของ Hofstede (1984) พบว่า มุมมองต่อเรื่องระยะยาว (Long Term Orientation) ประเทศไทยมีคะแนน Long Term Orientation ที่ 32 อยู่ในระดับต่ำ หมายถึงสังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องในระยะยาวมากนัก หรือก็คือสนใจเรื่องในระยะสั้นเป็นหลัก (Short Term Orientation) ตัวอย่างเช่น การตกลงธุรกิจโดยส่วนมากจะเป็นการทำตามสัญญาแล้วแยกย้าย ไม่ได้มีการผูกมิตรกันมากนัก และงานวิจัยของ Amsteus (2012) กล่าวว่าองค์กรที่มุ่งเน้นเป้าหมายระยะยาวจะมีลักษณะการบริหารโดยการกำหนดเป้าหมายในระยะกลางและระยะยาว 5 - 20 ปี โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่วนองค์กรที่มุ่งเน้นเป้าหมายระยะสั้น เพราะคิดว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากกว่า ซึ่งสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

สรุปได้ว่าการวัดผลความรู้ทางการเงินในวิจัยนี้จะอ้างอิงแนวคิดของ OECD ที่ว่าทักษะทางการเงินนั้นประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ทัศนคติทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งเป็นแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา อนึ่งการนำความรู้ทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการทางการเงินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด จำเป็นต้องมีการวางแผนและวิสัยทัศน์ ตลอดจนวางแผนทางการเงินอย่างมีวินัย ซึ่งทักษะทางการเงินถือเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เพราะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการวางแผนทางการเงินเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน อีกทั้งระดับทักษะความรู้ทางการเงินถูกเชื่อมโยงไปยังเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การลงทุน การออม รวมไปถึงเรื่องระดับการยอมรับความเสี่ยง

จากผลการศึกษาและการวัดระดับทักษะทางการเงินของ OECD (2012) เมื่อนำปัจจัยต่างๆ ประกอบไปด้วย ทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน มาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองถดถอยเชิงพหุแล้ว พบว่า ระดับทักษะทางการเงินนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพต่าง ๆ ด้วย เช่น เพศ อายุ รายได้ การศึกษา และปัจจัยรสนิยมด้านความเสี่ยง (Risk preference) เป็นต้น โดยปัจจัยต่าง ๆ จะมีผลต่อระดับทักษะทางการเงินในทิศทางที่ต่างกัน ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจของการศึกษาคั้งนี้พบว่า ในประเทศที่มีระดับทักษะทางการเงินที่ต่ำ ก็จะมีความสามารถในการเข้าถึงบริการทางการเงินอยู่ในระดับต่ำไปด้วย โดยงานวิจัยของ Monticone (2011) ได้กล่าวว่า ระดับทักษะทาง

การเงินที่ต่ำ ไม่ได้หมายถึงผลลัพธ์ในการตัดสินใจทางการเงินที่ย่ำแย่ トラบเท่าที่ได้รับคำแนะนำทางการเงินที่มีคุณภาพจากผู้ให้บริการทางการเงิน

Mitchell (2011) จากการนำชุดคำถามมาตรฐานต่าง ๆ มาใช้ในการวัดทักษะทางการเงิน แม้จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถทำการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อใช้วัดผลทักษะทางการเงินได้ทั้งหมด เนื่องจากชุดคำถามจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ อีกทั้งลักษณะของกลุ่มประชากรตัวอย่างไม่เหมือนกัน ทำให้มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากข้อผิดพลาดในการวัดผลทักษะทางการเงิน ในทางกลับกันกลุ่มประชากรตัวอย่างอาจเข้าใจในคำถามและตีความผิด ทำให้คำตอบบางส่วนเป็นผลมาจากการคาดเดาส่งผลให้การวัดผลไม่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นชุดคำถามทักษะทางการเงินควรมีมาตรการและออกแบบข้อคำถามให้เหมาะสมในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้งานวิจัยของ ทัชชกร คำพงษ์ (2562) พบว่า การขาดการวางแผนทางการเงิน และการขาดความเข้าใจในการกู้ยืมทางการเงิน เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ขณะที่ กานต์พิชชา กองคนขวา (2563) พบว่า ระดับการศึกษา จำนวนที่ดินทำกิน จำนวนรายได้ และจำนวนรายจ่าย มีผลต่อระดับทักษะทางการเงินของเกษตรกร โดยระดับคะแนนทักษะทางการเงินที่ได้มาจากผลรวมของความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน นอกจากนี้ Halilovic (2019) ผลการวิจัย พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ครัวเรือนต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อทักษะทางการเงิน ทั้งนี้ กัปปพล ผิวสานต์ (2564) พบว่า ปัจจัยด้านทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเงิน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร โดยอธิบายไว้ว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้จะส่งผลต่อการชำระหนี้ โดยเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในการชำระหนี้จะมีการชำระหนี้ที่ดีกว่าเกษตรกรที่ไม่มีความรู้หรือความเข้าใจ อีกทั้งงานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) สอดคล้องกับเกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) กล่าวว่า การขาดความรู้ทางการเงิน ไม่มีการเก็บออมเงินและไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนของตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อ ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทักษะทางการเงิน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

แนวคิดมูลเหตุของการผิดนัดชำระหนี้

Jarrow and Protter (2004) การผิดนัดชำระหนี้ หมายถึง ความผิดหวังทางการเงินหรือการที่ลูกหนี้ผิดสัญญาไม่ชำระหนี้ตามที่กำหนดไว้ตามสัญญา ดังนั้น แนวคิดการผิดนัดชำระหนี้ควรแสดงถึงเหตุผลซึ่งนำไปสู่ผลกระทบโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการผิดนัดชำระหนี้ โดยอ้างอิงในวิจัยอื่น ๆ เช่น Zoccoletti (2017)

ชนินทร์ พิทยาวิธิ (2534) การค้างชำระหนี้ หมายถึง การที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญา และเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้แล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญา โดยงานวิจัยของ ศุภรา ทองไขริ (2561), วิภา ผิวม่วง (2561), ภาพิมล เลหาวิช (2562) มีกล่าวถึงและอ้างอิงถึงแนวคิดมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เกิดจากปัจจัยภายนอก (External Factors) เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ ได้แก่

1.1 ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Sectors) ธนาคารแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวมากขึ้นหลังจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และวิกฤตทางการเงินของเศรษฐกิจชั้นนำของโลก อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบในประเทศ เช่น การชะลอตัวของภาคการผลิต การส่งออกที่เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากสภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัว แต่หากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซา ย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลง

1.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล (Government Policy) อิงฟ้า สิงห์น้อย (2561) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ โดยรัฐบาลต้องออกนโยบายและนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา หรือทำให้ประชาชนที่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งนโยบายของรัฐบาลเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ เกี่ยวกับเรื่องของการจำกัดสินเชื่อ การจำกัดการนำเข้า การควบคุมราคาสินค้า การลดค่าเงินบาท และการเพิ่มภาษี เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของลูกค้าทั้งสิ้น

1.3 อุบัติภัยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด (Accident) ส่วนมากจะเป็นภัยที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติซึ่งยากแก่การควบคุม เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วินาศภัย เหตุการณ์เหล่านี้ ถ้าเกิดขึ้นแล้วนอกจากจะทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้แล้ว ก็อาจเป็นผลทำให้หมดเนื้อหมดตัวได้ หากไม่มีการประกันภัยไว้ล่วงหน้า

ทั้งนี้งานวิจัยของ พชรินทร์ มาบุญ (2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร ศุภการัง (2562) กล่าวว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญ โดยล้วนเกิดจากปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) ได้แก่ ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง โรคระบาด ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน นโยบายทางเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และภาวะทางการเมือง เป็นต้น หากเกิดปัจจัยดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกิดโอกาสที่จะ

เกิดการผัดขันธ์ชำระหนี้ จากนั้นงานวิจัยของ กมลชนก เข้มทอง (2562) และ เฉลิมชาติ ชัยวิลา (2563) ให้ความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระหนี้ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และค่าใช้จ่ายฉุกเฉินระหว่างช่วงการชำระหนี้ นอกจากนี้งานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอกธนาคารที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหาย เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ไม่ตรงกับปัญหาของเกษตรกรจึงไม่สามารถแก้ไข ปัญหาของเกษตรกรได้ ซึ่งบางนโยบายของรัฐบาลเป็นการช่วยเหลือโดยการสนับสนุนเงินทุนให้เกษตรกรกู้เงินตามโครงการช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นการเพิ่มหนี้ให้กับเกษตรกรลูกค้า เพราะถึงแม้จะเป็นการสนับสนุนเงินทุนแต่ก็ยังคงอยู่ในรูปแบบของเงินกู้ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยความหลากหลายของผลผลิต และต้นทุนการผลิต มีอิทธิพลต่อการผัดขันธ์ชำระหนี้

2. เกิดจากปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคารที่ เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเอง และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

2.1 การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate) หากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้รับภาระอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ผู้กู้ต้องใช้จำนวนเงินและเวลานานมากขึ้นกว่าเดิมในการชำระหนี้ให้หมด อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงจึงมีผลต่อการค้างชำระที่สูงขึ้น อีกทั้งการจัดชั้นลูกหนี้ ส่งผลกระทบถึงอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยปรับตัวตามอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะส่งผลให้พฤติกรรมของประชาชนและธุรกิจเปลี่ยนแปลงตาม ทั้งปริมาณการใช้จ่าย การออม และการลงทุน เป็นต้น ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในกรอบเป้าหมายได้ การขึ้นดอกเบี้ยมักจะเกิดขึ้นเมื่อเศรษฐกิจเติบโตมากเกินไป จึงต้องลดปริมาณเงินในระบบเพื่อป้องกันไม่ให้เงินเฟ้อค้ำในระดับที่สูงเป็นระยะเวลานานจนมูลค่าของเงินลดลง และอาจนำไปสู่ภาวะฟองสบู่แตกในอนาคต

2.2 การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม หมายถึง การประเมินราคาหลักประกัน เกินความจำเป็นหรือเกินความสามารถในการชำระหนี้ ส่งผลทำให้ผู้กู้ได้รับการอนุมัติวงเงินกู้ด้วยหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เหมาะสมกับมูลหนี้ ทำให้ผู้กู้ไม่คำนึงถึงการสูญเสียหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันไว้

2.3 ขาดระบบการควบคุมและติดตาม (Monitoring and Control) ได้แก่ พนักงานขาดความสามารถ ความชำนาญในการตรวจสอบควบคุมหนี้ และไม่มีการติดตามของลูกหนี้เป็นระยะ ๆ ทำให้ผู้กู้ละเลยการชำระหนี้ตามงวดที่กำหนดไว้ในสัญญา

2.4 เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสินค้าไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ ได้แก่ ขาดความรู้ทางการวิเคราะห์สินค้า ขาดประสบการณ์และความรอบคอบ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการหนี้และการชำระหนี้ของลูกค้าผู้กู้

2.5 นโยบายช่วยเหลือจากธนาคาร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ออกนโยบายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเป็นสิ่งที่จูงใจให้เกษตรกรมาชำระหนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตรงกับการผัดผ่อนชำระหนี้ หากเกษตรกรรอโครงการช่วยเหลือจากทางธนาคาร เกษตรกรก็จะไม่มาชำระหนี้ในช่วงเวลาอื่น จะรอแต่การช่วยเหลือจากธนาคาร เพราะคิดว่ามาตรการที่ออกมาจะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดภาระหนี้ของตนเองลง ทำให้เกิดการรอช่วยเหลือจากธนาคารเพียงอย่างเดียว โดยมาตรการสำคัญได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จะพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ของธนาคาร เมื่อลูกหนี้มีหนี้อันเป็นภาระหนักซึ่งเกิดจากเหตุสุจริตและจำเป็น เช่น ประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติอย่างร้ายแรง ประสบปัญหาการผลิต การตลาด ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วย เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้แก่ธนาคารได้ โดยธนาคารจะช่วยเหลือโดยการลดอัตราดอกเบี้ย ลดต้นเงิน และการขยายเวลาชำระหนี้ เป็นต้น

งานวิจัยของ สกลกาญจน์ เทียนสมบูรณ์ (2560) พบว่า ปัจจัยภายใน อันได้แก่ วงเงินที่ผู้กู้ได้รับอนุมัติ มีอิทธิพลในการพยากรณ์สถานะการผัดผ่อนชำระหนี้ โดยอธิบายไว้ว่า หากวงเงินที่ได้รับอนุมัติมากเกินไปแหล่งที่มาของรายได้ ย่อมส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการผัดผ่อนชำระหนี้เพิ่มขึ้นตามด้วย นอกจากนี้ กมลชนก เข้มทอง (2562) พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ คือ การดำเนินการติดตามหนี้ของศูนย์ควบคุมและบริหารหนี้ไม่ต่อเนื่อง พนักงานไม่สามารถควบคุมการติดตามหนี้อย่างทันทั่วทั้งที่ พนักงานขาดทักษะในการติดตามทวงถามหนี้ ขาดความรู้เกี่ยวกับทักษะการเจรจาเร่งรัดหนี้ และพนักงานวิเคราะห์สินค้าไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์จริง อีกทั้งงานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) พบว่า ปัจจัยภายในธนาคาร อันได้แก่ กระบวนการติดตามควบคุมหนี้ของธนาคารขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากพนักงานขาดการติดตามหนี้อย่างต่อเนื่องเพราะพนักงานสินเชื่อต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน จึงไม่ได้อธิบายรายละเอียดเงื่อนไขการส่งชำระหนี้สินค้ากับลูกค้าไม่ครบถ้วน ประกอบกับการกำหนดระยะเวลาในการส่งชำระหนี้ไม่เหมาะสม เนื่องจากรอบการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรไม่สอดคล้องกับกำหนดการชำระหนี้ ขณะทำงานวิจัยของ Sangwan (2020) กล่าวว่า การปล่อยสินเชื่อเงินกู้สูงกว่าการพิจารณารายได้และความสามารถในการจ่ายชำระส่งผลทำให้ต้นทุนการกู้ยืมสูงขึ้นและเกิดโอกาสในการผัดผ่อนชำระหนี้ ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในที่เกิดจากความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และระบบการติดตามและควบคุมหนี้ มีอิทธิพลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้

3. ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ สุรพงษ์ ปราบปราม (2565) กล่าวว่า ปัจจุบันเกษตรกรเกิดปัญหาการก่อภาระหนี้สินที่ไม่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ ผลกระทบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นการซื้อเงินสดและการผ่อนชำระที่ไม่จำเป็นต้องจ่ายก่อนแต่สามารถที่จะนำสินค้ามาใช้ก่อนแล้วค่อยผ่อนที่หลังก็ได้ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรติดกับดัก ทำให้เกษตรกรก่อหนี้โดยไม่จำเป็นและไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของตนเอง จนเป็นการสร้างหนี้สินครัวเรือนขึ้นมา ซึ่งเมื่อมีรายได้เข้ามาก็จะต้องนำรายได้ส่วนหนึ่งไปชำระหนี้ในส่วนนี้ทำให้เกษตรกรไม่สามารถหลุดพ้นจากวงวนภาระหนี้สินได้ โดยมีปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ดังนี้

- 3.1 ลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม
- 3.2 การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างงาน
- 3.3 ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ สภาพครอบครัวหย่าร้าง
- 3.4 ลูกหนี้ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอก

3.5 ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัวหรือหวังผลในธุรกิจมากเกินไป ดังที่ สุรพงษ์ ปราบปราม (2565) กล่าวว่า เมื่อผลผลิตทางการเกษตรมีการส่งออกเพื่อจำหน่ายในปริมาณที่มาก จึงจูงใจให้เกษตรกรส่วนใหญ่หันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ข้อเสียของการปลูกพืชเชิงเดี่ยวนั้นก็คือแมลงศัตรูพืช และภัยทางธรรมชาติ สามารถทำลายผลผลิตที่ปลูกได้อย่างรวดเร็วจนในบางครั้งแทบจะไม่เหลือผลผลิตเหลือไว้ให้ขาย หรือแม้แต่ในฤดูเก็บเกี่ยวจะมีผลผลิตที่ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตที่ได้ราคาตกต่ำ หากนำออกขายไม่ทันเวลาก็ทำให้ผลผลิตที่ได้เน่าเสีย อาจกล่าวได้ว่าการปลูกพืชเชิงเดี่ยวนั้นมีปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถกำหนดได้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องที่ทำให้เกษตรกรที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวขาดทุน ไม่ว่าจะเป็นการการแข่งขันกันเรื่องราคา วัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูก ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งเป็นไปตามกลไกของตลาด เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรเกือบทุกประเภทตกต่ำอยู่อย่างสม่ำเสมอ

- 3.6 ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นดำเนินคดีและยึดทรัพย์ขายทอดตลาด
- 3.7 ลูกหนี้เจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้
- 3.8 ลูกหนี้นำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อนนำเงินไปชำระคืนแก่ธนาคาร

จากงานวิจัยของ นภดล อังคนาวิศัลย์ (2562) สอดคล้องกับ โฉมลักษณ์ สุวรรณกาญจน์(2564) พบว่า การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์เป็นสาเหตุหลักของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ นอกจากนี้ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) กล่าวว่า ปัจจัยจากส่วนบุคคลที่เกิดจากลูกหนี้ คือ การนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าก่อนที่จะนำเงินมาชำระหนี้กับธนาคาร ซึ่งสาเหตุมาจากลูกค้ำมีหนี้หลายทางเป็นหนี้จากสถาบันการเงินอื่นและหนี้นอกระบบ ขณะที่งานวิจัยของ กมลชนก เข้มทอง (2562) และ เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) พบว่า พฤติกรรมของผู้กู้ ด้านการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ โดยอธิบายว่า ลูกหนี้มีภาระ

หนี้สินหลายทางและไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ เนื่องจากลูกหนี้มีภาระใช้จ่ายในครอบครัวสูง จึงส่งผลกระทบต่อการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีอิทธิพลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้

แนวคิดการจัดการเรียกเก็บหนี้

ดารณี พุทธิวิบูลย์ (2530) การเรียกเก็บหนี้เป็นงานหนึ่งที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการสินเชื่อ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียกเก็บหนี้ คือ ต้องการรักษาเสถียรภาพของธนาคารและสร้างความพอใจให้แก่ลูกหนี้ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียกเก็บหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายจัดการสินเชื่อควรวางนโยบายการจัดการเรียกเก็บหนี้ให้เหมาะสม โดยมีการอ้างอิงแนวคิดการจัดการเรียกเก็บหนี้ในงานวิจัย อื่นๆ เช่น โฉมลักษณะมา สุวรรณกาญจน์ (2564) และ เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) ซึ่งสาเหตุที่ลูกหนี้ผิดสัญญา ได้แก่

1. ลูกหนี้ไม่เข้าใจในรายละเอียดสัญญา กู้ ซึ่งหากธนาคารได้อธิบายเงื่อนไขในสัญญา กู้ให้เข้าใจรายละเอียดอย่างถูกต้องก็จะสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาในทางปฏิบัติ สิ่งนี้ถือเป็นความผิดของภายในองค์กรที่ไม่ได้อธิบายให้ลูกหนี้ทราบตั้งแต่ต้นจึงเกิดความผิดพลาดขึ้น

2. ลูกหนี้เห็นเป็นรายการเล็กน้อยจึงไม่ใส่ใจในวันครบกำหนดชำระหนี้ โดยไม่ได้คำนึงว่าจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบันทึกรายการเกี่ยวกับสินเชื่อ ดังนั้น การส่งใบจัดสรรหนี้ไปยังลูกหนี้ว่าครบกำหนดชำระหนี้ของลูกหนี้แล้ว น่าจะเพียงพอที่จะทำให้ลูกหนี้นำเงินมาชำระ แต่ถ้าลูกหนี้ทำเช่นนี้บ่อย ๆ ฝ่ายสินเชื่อควรอธิบายให้ลูกหนี้ตระหนักถึงความสำคัญในการชำระหนี้ตามกำหนดด้วย

แนวทางในการทวงถามหนี้หรือเรียกเก็บหนี้เป็นสิ่งสำคัญ การเรียกเก็บหนี้เป็นความพยายามเพื่อให้ได้รับหนี้หรือสินเชื่อที่ปล่อยไปคืน อาจเริ่มจากการเตือนลูกค้าก่อนกำหนด หรือเริ่มจากเมื่อครบกำหนดชำระแล้ว หรือจะเริ่มต้นเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดที่ตกลงกันไว้ ซึ่งการเรียกเก็บหนี้ถือเป็นกิจกรรมสุดท้ายของวงจรธุรกิจ โดยแนวทางการติดตามทวงถามหนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การแจ้งหนี้ด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ ต้องแจ้งหรือติดต่อกับตัวลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้แจ้งไว้กับธนาคารว่าติดตามทวงถามหนี้จากบุคคลนั้นได้

2. การแจ้งหนี้ในที่ประชุมกลุ่มลูกค้า ให้ส่วนงานพึงระมัดระวังไม่ให้เป็นการทวงถามหนี้ในลักษณะที่มีการเปิดเผยความเป็นหนี้ของลูกหนี้แก่ลูกหนี้คนอื่น ๆ ที่มีใช่เป็นลูกหนี้ร่วมกันทราบ

3. ใบแจ้งหนี้ ต้องปิดผนึกให้มิดชิดเพื่อมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องทราบถึงข้อมูลความเป็นหนี้ลูกหนี้

4. ในการฝากใบแจ้งหนี้กับหัวหน้ากลุ่ม ลูกค้าหรือบุคคลอื่น ส่วนงานสามารถดำเนินการได้ แต่พึงระมัดระวังไม่เปิดเผยความเป็นหนี้ หรือสื่อให้รู้ว่าเป็นการทวงถามหนี้

5. การติดตามเร่งรัดหนี้จากส่วนงานต้นสังกัดของลูกหนี้ กรณีมีข้อตกลงกับส่วนงานต้นสังกัดของลูกหนี้หักเงินชำระส่งมาให้ธนาคาร

6. การติดตามทวงถามกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้ หรือบุคคลที่ลูกหนี้แจ้งไว้กับธนาคารให้กระทำได้เฉพาะการสอบถามหรือการยืนยันเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ทำงานของลูกหนี้

จากงานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) พบว่า ลูกหนี้ไม่เข้าใจในรายละเอียดสัญญากู้ เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้เกิดการผิดนัดชำระหนี้ ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ อันได้แก่ การไม่เข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญา มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard)

Kenton (2020) ภาวะภัยทางศีลธรรม คือ ความเสี่ยงที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ทำสัญญาโดยสุจริตหรือให้ข้อมูลที่ทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน หรือความสามารถด้านเครดิต นอกจากนี้ ความเสี่ยงทางจริยธรรมเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในธุรกรรมมีโอกาสรับความเสี่ยงเพิ่มเติมที่ส่งผลเสียต่ออีกฝ่ายหนึ่ง การตัดสินใจนี้ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ถูกต้อง แต่อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับกิจกรรมภายในอุตสาหกรรมการเงิน เช่น การทำสัญญาระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้ รวมถึงอุตสาหกรรมประกันภัย

Piroj (2022) ภาวะภัยทางศีลธรรม เป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลมาจากการที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีข้อมูลไม่เท่ากัน หรือความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ทำให้ฝ่ายที่มีข้อมูลมากกว่าใช้ข้อมูลที่มีสร้างความได้เปรียบจากอีกฝ่ายหลังจากทำสัญญา แต่จากมุมมองทางเศรษฐศาสตร์สามารถนำไปสู่อีกปัญหาหนึ่งที่สามารถส่งผลเสียต่อเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินได้มากไม่แพ้กัน คือ พฤติกรรมชักนำความเสี่ยงของธนาคาร

Vaidya (2022) ภาวะภัยทางศีลธรรม คือ สถานการณ์ที่บุคคลหรือองค์กรถูกจูงใจให้รับความเสี่ยงโดยมีการรับประกันว่าคนอื่นจะเป็นผู้รับผิดชอบผลและค่าใช้จ่าย ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ ภาวะภัยทางศีลธรรม คือ สถานการณ์ที่ประกันถูกใช้เพื่อคุ้มครองค่าใช้จ่ายของอันตรายหรือภัยใด ๆ ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบต่ออันตราย ผู้รับประกันภัยทำสัญญากับฝ่ายที่จะเอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยต้องรับผลที่ตามมา ซึ่งทำให้ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบต่อใด ๆ จึงสามารถทำประโยชน์สูงสุดได้ในการประกันภัย

ชนินทร์ มีโกศล (2554) แนวคิดการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลในโลกของความเป็นจริงนั้น โอกาสที่ จะมีข้อมูลที่เท่าเทียมกันนั้นเป็นไปได้ไปยาก ทำให้การปรับตัวทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคทำได้ไม่สมบูรณ์ผล คือ เกิดกำไรส่วนเกินหรือผลประโยชน์ส่วนเกินในการผลิตหรือการบริโภคเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัญหาระดับสถาบันหรือปัจเจกบุคคล โดยการไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ปัญหา Adverse Selection และ Moral Hazard ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นปัญหาที่ทั้งสองฝ่าย

มีข้อมูลครบถ้วนแต่ผลลัพธ์หรือผลตอบแทนขึ้นอยู่กับภาระการกระทำของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งหรืออีกฝ่ายไม่สามารถตรวจสอบได้

ผลกระทบของภาวะภัยทางศีลธรรม มีดังนี้

1. การที่ธนาคารผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการสินเชื่อมีพฤติกรรมในการมุ่งปล่อยสินเชื่อในปริมาณมาก เพื่อหวังเพิ่มรายได้ในกับกิจการของตนเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ เมื่อสถาบันการเงินเริ่มปล่อยสินเชื่อจำนวนมากให้กับผู้กู้ สถาบันการเงินอาจไม่ได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้กู้เสมอไป ดังนั้น อาจนำไปสู่การผิดนัดชำระหนี้หรืออาจส่งผลกระทบต่อรายได้และการตั้งสำรองหนี้ของธนาคาร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากผู้กู้ อาจไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้

แสดงให้เห็นว่าปัญหา Moral Hazard ของสถาบันการเงินจะส่งผลให้อัตราการเติบโตของสินเชื่อสูงขึ้นและปัญหานี้ด้วยคุณภาพ (NPLs) เพิ่มสูงขึ้นในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากพฤติกรรม Moral Hazard นั้น ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่สามารถอนุมานได้จากการสังเกตพฤติกรรม การดำเนินการของธนาคารหรือสถาบันการเงิน

2. ระบบสถาบันการเงินมีความเสี่ยงทางศีลธรรมอย่างมาก หากสถาบันการเงินปล่อยกู้ให้ผู้กู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำและต่อมา มีการประกาศปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น จะส่งผลโดยตรงทำให้ผู้กู้ไม่สามารถสำรองเงินเพื่อมาชำระคืนได้ตามกำหนด

จากผลกระทบของภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard) พบว่า ลูกค้าเกษตรกรรายวิชัย ในการบริหารทางการเงิน รอแต่การช่วยเหลือจากธนาคาร เพราะคิดว่ามาตรการที่ออกมาจะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดภาระหนี้ของตนเองลง ส่งผลให้ตัวแปร การใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุการผิดนัดชำระหนี้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น พบว่า ผลการศึกษาวิจัยที่ได้จะใกล้เคียงกันได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความเข้าใจทางการเงิน รายได้เฉลี่ย รายจ่ายเฉลี่ย ภาระหนี้สิน ระยะเวลาในการชำระคืน ความหลากหลายของผลผลิต ต้นทุนการผลิต หลักทรัพย์ค้ำประกัน เงินกู้ ความเข้าใจในสัญญา ระบบติดตามและควบคุมหนี้ ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ การใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนมากจะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ (Logistic Regression Analysis) ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาศักยภาพที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษานักวิชาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดนครสวรรค์ นั้น ควรศึกษาให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้กับปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจทำให้ผลการวิจัยที่ได้ศึกษามาแตกต่างกัน

ตาราง 4 สรุปงานศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการผิวน้ำดื่มขำระหนึ่ง

ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	Dependent Variable	ตัวแปรที่สังเกต
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้ำ ขำระหนึ่งของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรอำเภอ เวียง จังหวัดขอนแก่น	พัชรินทร์ มาบุญ (2559)	เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวน สมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ภาค การเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร ค่าใช้จ่าย ในภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร ภาวะสิ่งแวดล้อม ภาวะอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน ภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะทางการเมือง ความพึง พอใจด้านนโยบาย ความพึงพอใจด้าน กระบวนการ ความพึงพอใจด้านพนักงาน และ ความพึงพอใจด้านสถานที่	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	การค้ำขำระหนึ่งของลูกหนึ่ง	รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากนอกภาค การเกษตร สถานภาพสมรส ภาวะสิ่งแวดล้อม ภาวะอุดม สมบูรณ์ของที่ดินภาวะทาง การเมือง ความพึงพอใจที่มี ต่อพนักงาน และความพึง พอใจด้านกระบวนการ
ปัจจัยที่มีผลต่อการผิวน้ำดื่ม ขำระหนึ่งของสินเชื่อเพื่อที่ อยู่อาศัย การมีศึกษา ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง	สกลกาญจน์ เทียนสมบูรณ์ (2560)	วงเงินที่ได้รับอนุมัติ อายุสัญญาค้ำเหลือ อัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ภาระหนี้ค้ำเหลือ และ หลักทรัพย์ค้ำประกัน	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	การผิวน้ำดื่มขำระหนึ่ง	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ภาระหนี้ค้ำเหลือ

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา Independent Variables	ตัวแปรที่สังเกต Dependent Variable
ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้	ปัญจรัตน์ หนูสิงห์ (2561)	เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และ จำนวนหนี้สินรวมต่อเดือนของครัวเรือน	ปัจจัยส่วนบุคคลทุก ปัจจัยส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
ธนาคาร พัฒนา			
วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง			
ประเทศไทย สาขา			
พัทลุง			
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจชำระหนี้ของลูกหนี้ สินเชื่อสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน	ศุภกร อิมสุข (2561)	อายุ อาชีพ สถานภาพ จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ วงเงินกู้ รายได้ของลูกหนี้ต่อเดือน รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ ระยะเวลาในการชำระคืน การแบ่งงวดการชำระ วัตถุประสงค์การใช้สินเชื่อ	การผิดนัดชำระหนี้ รายได้ของลูกหนี้ต่อเดือน และรายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา			
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable
ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ ค้างชำระ (NPLs) ธนาคาร ออมสิน สาขานูตาม่าน จังหวัดขอนแก่น	อาทิตย์ แสงजू (2561)	อาชีพ วงเงินกู้ ระยะเวลา หลักประกัน อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนบุตร และเงื่อนไขการ ผ่อนชำระ	อาชีพ วงเงินกู้ ระยะเวลากู้ และ ประเภทหลักประกัน
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระ หนี้ของลูกหนี้ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย	ธนภัทร ตุ๊กกาธิง (2562)	อาชีพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว รูปแบบการดำเนินธุรกิจ ระยะเวลา การดำเนินธุรกิจ คุณสมบัติผู้กู้ ความสามารถในการ การชำระหนี้ เงินทุน หลักประกัน และภาวะ เศรษฐกิจ	อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิก ในครอบครัว รูปแบบ การดำเนินธุรกิจ ระยะเวลาการดำเนิน ธุรกิจ คุณสมบัติผู้กู้ ความสามารถในการ ชำระหนี้ เงินทุน หลักประกัน และ ภาวะเศรษฐกิจ

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	Dependent Variable	ตัวแปรที่ส่งผล
ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้	ภาพิมล เลาหวิณิช	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ย	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ย	การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้	หลักประกันในการกู้ยืม
ค้างชำระสินเชื่อที่ส่งผลให้เกิด (NPLs) ของธนาคาร	(2562)	อาชีพ ระยะเวลาในการผ่อนชำระสินเชื่อ จำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละงวด จำนวนเงินค้างชำระสินเชื่อ หลักประกันในการกู้ยืม	อาชีพ ระยะเวลาในการผ่อนชำระสินเชื่อ จำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละงวด จำนวนเงินค้างชำระสินเชื่อ หลักประกันในการกู้ยืม		
ออมสินสาขาป่าตอง					
ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	ทัชชกร คำพงษ์	เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนบัตรเครดิตในครอบครอง การผ่อนชำระหนี้ วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ การขาดการวางแผนทางการเงิน การขาดความรู้ในการกู้ยืม พฤติกรรมการใช้จ่าย	เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนบัตรเครดิตในครอบครอง การผ่อนชำระหนี้ วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ การขาดการวางแผนทางการเงิน การขาดความรู้ในการกู้ยืม พฤติกรรมการใช้จ่าย	การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)	เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนบัตรเครดิต พฤติกรรมการผ่อนชำระหนี้ขั้นต้น การขาดการวางแผนทางการเงิน และการขาดความเข้าใจในการกู้ยืมทางการเงิน
กรุงเทพมหานคร					

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา		
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Dependent Variable
ปัจจัยที่ส่งผลต่อ จำนวนเงินคงค้าง ชำระหนี้เงินกู้ สินเชื่อเพื่อที่อยู่ อาศัยของลูกค้ำที่ ขอประเมินหนี้กับ ธนาคารอาคาร สงเคราะห์	นภดล อังคนวิศิษฐ์ (2562)	การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้
ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การชำระหนี้ของ ลูกค้าธนาคารเพื่อ การเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร สาขาน้ำฝ่อ จังหวัดอุดรธานี	เฉลิมชาติ ชัยวิลา (2563)	การชำระหนี้ตามกำหนด
		ตัวแปรที่ส่งผล
		จำนวนสมาชิกในครอบครัว มูล เหตุการนำเงินไปใช้ผิด วัตถุประสงค์ มูลค่าหลักประกันที่ใช้ ขอสินเชื่อ และจำนวนเงินที่ต้อง ผ่อนชำระในแต่ละงวด
		อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายจ่ายเฉลี่ยต่อ เดือน รายได้สุทธิต่อเดือน อัตราส่วน ความสามารถในการชำระหนี้ จำนวนเงินที่ต้อง ผ่อนชำระในแต่ละงวด มูลค่าหลักประกันที่ใช้ขอ สินเชื่อ และมูลเหตุที่เกิดจากตัวลูกหนี้ด้านการนำ เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
		เพศ อายุ จำนวนปีการศึกษา จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา สภาพภูมิ ประเทศ ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในการชำระหนี้ การใช้ เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ หนี้คงเหลือ อัตราดอกเบี้ย เงินกู้ ประเภทหลักประกันเงินกู้ และความพึง พอใจต่อพนักงาน

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา			
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable
ปัจจัยที่มีผลต่อระดับทางการเงิน ของเกษตรกรในอำเภอออคาค่าได้ จังหวัดพะเยา	กานต์พิชชา กองคนขา (2563)	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนที่ดินทำกิน จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนรายได้ และจำนวนรายจ่าย จำนวนหนี้สิน	ระดับทักษะทางการเงิน ระดับการศึกษา จำนวนที่ดินทำกิน จำนวนรายจ่าย จำนวนรายจ่าย
ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ของเกษตรกร อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์	กัปปพล ศิวสถานต์ (2564)	เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายได้เสริม หนี้สินรวม ภาระหนี้ภายในปี ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน	ความสามารถในการชำระหนี้ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายได้เสริม หนี้สินรวม ภาระหนี้ภายในปี และปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน ทั้ง 3 ด้าน
การแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ บัตรเกษตรกรสุโขทัย อ.ก.ส.สาขापทุมธานี	ทัศนีย์ ศรีพอ (2564)	เพศ อายุ สถานภาพสมรส สมาชิกในครัวเรือน พี่เชษฐภคินีที่ทำรายได้ รายจ่าย วงเงินที่ได้รับ จำนวนหนี้ค้างชำระ อัตราดอกเบี้ย การติดตามและควบคุมหนี้ ระยะเวลากการส่งชำระ ภัยธรรมชาติ	ผลกระทบต่อหนี้จากการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ รายได้ รายจ่าย ระยะเวลากการส่งชำระ การติดตามและควบคุมหนี้

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา			
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรพหุหะคีรี	อัจฉราพร เรืองสกุล (2564)	เพศ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อายุ สถานภาพ สมรส รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และการศึกษา	อายุ สถานภาพสมรส รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และการศึกษา
ปัจจัยสาเหตุของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ธนาคารออมสินเขตสงขลา	โฉมลักษณ์ สุวรรณภักย์ (2564)	เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแล	การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระของลูกหนี้สินเชื่อ ธนาคารออมสินเขตพระโขนง	เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565)	เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว วงเงินกู้ หนี้คงค้างกัน วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน ระยะเวลาในการชำระคืน ระยะเวลาการชำระหนี้ ระยะเวลาการค้างชำระ	การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการชำระคืน เงินในใจการผ่อนชำระ การให้บริการของธนาคาร และพฤติกรรมของผู้กู้

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา				
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable	ตัวแปรที่ส่งผล
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ค้าชำระหนี้กองทุน พัฒนาบทบาทสตรี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	ฉัตรวรรณ สิตะปิยะ (2566)	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการให้บริการของ ธนาคาร และปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม อายุ สถานภาพ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การวางแผนการ ใช้จ่ายเงิน ภาระหนี้สินกับสถาบันอื่น ๆ การรับรู้ ข่าวสาร บทกำหนดโทษทางกฎหมาย	การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้	ภาระหนี้สินกับสถาบันการเงิน อื่นๆ และบทกำหนดโทษทาง กฎหมาย
ปัจจัยการชำระคืน เงินกู้ของชาวโรมัน สำประหลังราษฎร์ เขตอัครปาปิเอ ประเทศไนจีเรีย	Kuye (2019)	เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ขนาด ครอบครัว ขนาดที่ดินทำกิน รายได้นอกภาค การเกษตร รายได้การเกษตร แหล่งเงินกู้ อัตรา ดอกเบี้ย ระยะเวลาชำระคืน	การชำระคืนเงินกู้ (ผิดนัดชำระหนี้)	อัตราดอกเบี้ยสูง รายได้นอกภาค การเกษตร รายได้ภาคการเกษตร และระยะเวลาชำระคืน

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา			
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable
ความรู้ทางการเงินของพลเมืองบอสเนีย	Hali Lovic (2019)	เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนต่อเดือน สถานะการจ้างงาน	อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือน
พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าสถาบันการเงินรายย่อย ของประเทศไทยอินเดีย	Sangwan (2020)	ลักษณะครัวเรือน ลักษณะสินเชื่อ ลักษณะภาวะภัยทางศีลธรรม และลักษณะภูมิภาค	การคืนเงินกู้ยืมสูง ต่ำ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อย กรณีศึกษารัฐอัมฮารา ประเทศเอธิโอเปีย	Kassegn (2022)	เพศ อายุ ขนาดครัวเรือน ระดับการศึกษา ที่ดิน ขนาดปศุสัตว์ รายได้จากนอกภาคการเกษตร วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ระยะทาง การติดต่อกับธนาคาร วงเงินกู้ รายจ่ายนอกภาคการเกษตร และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เงินกู้	อายุ ขนาดครัวเรือน ระดับการศึกษา ที่ดิน ขนาดปศุสัตว์ รายได้นอกภาคการเกษตร วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ระยะทาง การติดต่อกับธนาคาร และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เงินกู้

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา				
ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย	Independent Variables	Dependent Variable	ตัวแปรที่ส่งผล
ปัจจัยที่มีผลต่อการ ค้างชำระหนี้ของ ครัวเรือนเกษตรกร ลูกค้าธนาคารเพื่อ การเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรที่ เข้าร่วมมาตรการพัก ชำระหนี้ทั่วประเทศ	Ratanavararak and Chantararat (2022)	อายุ ที่ดิน รายได้ รายจ่าย ปริมาณเงินกู้สินเชื่อ ปริมาณเงินฝาก จำนวนสินเชื่อใหม่ จำนวนบัญชี เงินกู้ หลักประกัน รับประทานพืชผล รับประทานบรรเทาสาธารณภัย	การค้างชำระหนี้ของ ครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ที่เข้า ร่วมมาตรการพักชำระหนี้	รายได้ ปริมาณเงินกู้สินเชื่อ รับ ประกันภัยพืชผล รับประทาน บรรเทาสาธารณภัย
โบรไฟล์ของผู้ถือ เครดิตขนาดเล็ก เกี่ยวกับการผลิต ชำระคืนเงินกู้ ในรัฐ ฟลอริดา	Rambaud (2023)	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ต้นเงินกู้ ระยะเวลาชำระคืน วัตถุประสงค์ ของเงินกู้	การชำระคืนเงินกู้	อายุของผู้กู้ สถานภาพสมรส และระยะเวลาชำระคืน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัตชำระหนี้ของเกษตรกร ภูมิศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंงก์ จังหวัดนครสวรรค์

ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผิมนัดชำระหนี้ผ่านแบบจำลอง (Logistic Regression Analysis) มีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1. ระเบียบวิธีการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ความเหมาะสมของแบบจำลอง

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แนวทางในการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่จะใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ ลูกค้ายืมกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ทราบจำนวนแน่นอน โดยข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองโลจิสติกส์ (Logistic Regression Analysis) เพื่อสร้างแบบจำลองและหาความสัมพันธ์ของความสามารถในการชำระหนี้กับตัวแปรแต่ละตัวแปร

ผู้วิจัยจึงใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษา โดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ (W.G. Cochran, 1953 อ้างถึงใน กัลยา วาณิชยปัญญา, 2550) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)

Z แทน ค่าความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (95% หรือ 1.96)

d แทน ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสูงสุดจากการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

โดยงานวิจัยนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้จำนวนร้อยละ 0.05 ทำให้สามารถคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากสูตรได้ ดังนี้

$$n = \frac{0.5(1 - 0.5)1.96^2}{0.05^2}$$

$$n = 384.16$$

จากสูตรจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 ราย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้สำรองจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ 5% การศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเลือกสุ่มตัวอย่างจากการจัดชั้นนี้ทั้ง 5 ชั้นของการวิจัย จากสถานะไม่ผิคนัดชำระหนี้ร้อยละ 50 และกลุ่มตัวอย่างสถานะผิคนัดชำระหนี้ก็ร้อยละ 50 (ดังตาราง 5)

ตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างจากการจัดชั้นนี้ทั้ง 5 ชั้น

หน่วย : ราย

ชั้นที่	ลูกหนี้ค้างชำระ (เดือน)	การจัดชั้น	สถานะการผิคนัดชำระหนี้	กลุ่มตัวอย่าง	รวม
1	ไม่เกิน 1 เดือน	ชั้นปกติ	ไม่ผิคนัดชำระหนี้	100	200
2	เกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน	ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ไม่ผิคนัดชำระหนี้	100	
3	เกินกว่า 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน	ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ผิคนัดชำระหนี้	65	200
4	เกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน	ชั้นสงสัย	ผิคนัดชำระหนี้	65	
5	เกินกว่า 12 เดือนขึ้นไป	ชั้นสงสัยจะสูญ	ผิคนัดชำระหนี้	70	
รวมทั้งสิ้น				400	400

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสำรวจจากแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลในแบบสอบถามตามความเป็นจริง เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการรวบรวมข้อมูลและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบในการเรียบเรียงข้อมูลและนำไปใช้ในการอภิปรายผล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Question) ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาแนวคิดมูลเหตุการผิวนัดชำระหนี้ หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ข้อที่ 1 เพศ มีลักษณะคำถามแบบให้เลือกลงสองคำตอบ (Simple Dichotomy question) มีระดับการวัดข้อมูลแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ข้อที่ 2 อายุ มีลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เป็นระดับการวัดข้อมูลเชิงปริมาณประเภทมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) ให้ผู้ตอบกรอกตัวเลขอายุที่แท้จริงของตนเอง

ข้อที่ 3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำแนกเป็น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้จากการทำงานและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้จากการทำงาน ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)

ข้อที่ 4 สถานะหนี้ ธ.ก.ส. ในปัจจุบัน จำแนกเป็น หนี้ปกติและหนี้ค้างชำระ โดยมีลักษณะคำถามแบบให้เลือกลงสองคำตอบ (Simple Dichotomy question)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) การออกแบบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามจากการวัดระดับทักษะทางการเงินที่เป็นสากลของ Lusardi and Mitchell (2006) และ OECD (2012) เป็นหลัก อ้างอิงจากทางธนาคารแห่งประเทศไทย โดยสำหรับเนื้อหาในการวัดจะมุ่งเน้นในการวัดทักษะทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 2.1 ความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน (FK) ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งมีระดับการวัดข้อมูลแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale) จำนวน 5 ข้อ คะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก ได้ 1 คะแนน

ตอบผิดและไม่ทราบ ได้ 0 คะแนน

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน ได้ดังนี้

ระดับคะแนน 0 - 2 คะแนน หมายถึง มีความรู้ทางการเงินต่ำ

ระดับคะแนน 3 - 4 คะแนน หมายถึง มีความรู้ทางการเงินปานกลาง

ระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง มีความรู้ทางการเงินสูง

ส่วนที่ 2.2 ความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน (FB) ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งจะ กำหนดระดับแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบมาตรวัดของ ลิเกิร์ต (Likert Scales) โดยมี เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 5

เห็นด้วยมาก กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 4

เห็นด้วยปานกลาง กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 3

เห็นด้วยน้อย กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 2

เห็นด้วยน้อยที่สุด กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 1

จากเกณฑ์ดังกล่าว ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) สามารถนำผลคะแนนที่ได้มาเฉลี่ยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละเท่า ๆ กันของระดับ คะแนนแล้วแปลผลตามช่วงนั้น โดยสามารถแปลความหมายของพฤติกรรมทางการเงิน ออกเป็น 5 เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมทางการเงินมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมทางการเงินมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมทางการเงินปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมทางการเงินน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมทางการเงินน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2.3 ความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน (FA) ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ เป็นข้อคำถามที่มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตรวัดของ ลิเกิร์ต (Likert Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

	คะแนนข้อความเชิงบวก (Positive Statement)	คะแนนข้อความเชิงลบ (Negative Statement)
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนที่ 2.3 ความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน (FA) สามารถจำแนกรูปแบบข้อความได้ดังนี้

ทัศนคติทางการเงิน	ข้อความ
1. ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้	(-)
2. ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้	(-)
3. เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเพื่อวันข้างหน้า	(-)
4. ท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน	(+)
5. ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้	(+)
6. ท่านคิดว่าการวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา	(-)

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถนำผลคะแนนที่ได้มาเฉลี่ยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละเท่า ๆ กัน ของระดับคะแนนแล้วแปลผลตามช่วงนั้น โดยสามารถแปลความหมายของทัศนคติทางการเงิน ออกเป็น 5 เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติทางการเงินที่ดีเงินมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีทัศนคติทางการเงินที่ดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีทัศนคติทางการเงินที่ดีปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีทัศนคติทางการเงินที่ดีน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีทัศนคติทางการเงินที่ดีน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 สถานะภาพทางการเงิน ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบตอบค่าที่จะใช้ในการคำนวณหาสถานะภาพทางการเงิน คำนวณได้จาก (รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อปี – รายจ่ายของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อปี) เทียบกับ ภาระหนี้สินทั้งหมดต่อปี) ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลประเภทมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) มีทั้งหมด 6 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 จำนวนประเภทผลผลิต ให้ผู้ตอบกรอกตัวเลขชนิดผลผลิตที่เพาะปลูก

ข้อที่ 2 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนรวมกันโดยเฉลี่ยต่อปี แบ่งออกเป็น รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตรและรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยให้ผู้ตอบกรอกตัวเลขจำนวนรายได้โดยเฉลี่ยต่อปี

ข้อที่ 3 ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนรวมกันโดยเฉลี่ยต่อปี แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตรและค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยให้ผู้ตอบกรอกตัวเลขจำนวนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อปี

ข้อที่ 4 ภาระหนี้สินเกษตรกร จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ข้อที่ 4.1 หนี้สินในระบบ ประกอบด้วย หนี้สินในระบบจาก ธ.ก.ส. หนี้สินในระบบจากธนาคารออมสิน หนี้สินในระบบจากกองทุนหมู่บ้าน และอื่น ๆ พร้อมทั้งต้องระบุเงินค่างวดที่ต้องชำระคืน เป็นการระบุจำนวนตัวเลขเชิงปริมาณ

ข้อที่ 4.2 หนี้สินนอกระบบ ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมจากนายทุน ญาติพี่น้อง และอื่น ๆ โดยให้ผู้ตอบกรอกตัวเลขจำนวนภาระหนี้สินของตนตามความเป็นจริง พร้อมทั้งต้องระบุเงินค่างวดที่ต้องชำระคืนเป็นการระบุจำนวนตัวเลขเชิงปริมาณ

ข้อที่ 5 หลักทรัพย์ค้ำประกัน ให้ผู้ตอบระบุตัวเลขมูลค่าของหลักประกันที่ใช้ในการค้ำประกันเงินกู้ในแต่ละประเภทของหลักประกัน

ข้อที่ 6 ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กรณีจ้างอสังหาริมทรัพย์ ให้ผู้ตอบระบุตัวเลขมูลค่าของหลักประกันที่ใช้ในการค้ำประกันเงินกู้ในแต่ละประเภทของหลักประกัน ลักษณะคำถาม คือ มีให้เลือกหลายคำตอบ (Checklist Question) และเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ส่วนที่ 4 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกิดจากธนาคาร และปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral hazard) โดยลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายปิด (Close-ended Question) จำนวน 11 ข้อ ซึ่งกำหนดระดับแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบมาตรวัดของ ลิเกิร์ต (Likert Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนนข้อความเชิงบวก (Positive Statement)	คะแนนข้อความเชิงลบ (Negative Statement)
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านความเข้าใจในสัญญา สามารถจำแนกรูปแบบข้อความได้ดังนี้

ความเข้าใจในสัญญา	ข้อความ
1. พนักงานไม่อธิบายเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ให้ชัดเจน	(-)
2. ท่านเข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญาทั้งหมด	(+)
3. ท่านเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการชำระหนี้	(-)

จากเกณฑ์ดังกล่าว ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) สามารถนำผลคะแนนที่ได้มาเฉลี่ยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละเท่า ๆ กันของระดับคะแนนแล้วแปลผลตามช่วงนั้น โดยสามารถแปลความหมายของความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน ออกเป็น 5 เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดและทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กำหนดโครงร่างของแบบสอบถามตามประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

4. ก่อนการนำแบบสอบถามออกเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่าง ทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (Item Objective Congruence : IOC) หากค่า IOC มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหา สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือได้ (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2561) ปรากฏว่า ผลการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่ามากกว่าที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้สามารถนำไปใช้ได้

5. การหาค่าความเชื่อมั่นโดยการทำ (Try out) ผู้วิจัยต้องนำเอาเครื่องมือที่สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทำการทดสอบก่อนปฏิบัติการจริง โดยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับประชากรที่ทำการศึกษานาน 30 ชุด แบ่งเป็นเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจากสถานะไม่ผิคนัดชำระหนี้จำนวน 15 ราย และกลุ่มตัวอย่างสถานะผิคนัดชำระหนี้อีก 15 ราย จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับโดยทั่วไปจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จากนั้นจึงปรับแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริงในการทำวิจัย ผลวิจัยที่ได้พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.912 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม
 S^2 แทน ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสูงสุดจากการสุ่มตัวอย่าง
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

เกณฑ์การประเมินความเที่ยงของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) มีดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)	การแปลความหมายระดับความเที่ยง
มากกว่า 0.9	ดีมาก
มากกว่า 0.8	ดี
มากกว่า 0.7	พอใช้

มากกว่า 0.6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า 0.5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 0.5	ไม่สามารถรับได้

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ระบุไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณค่าทางสถิติ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการประมาณค่าแบบจำลองโดยกำหนดตัวแบบสมการถดถอย (Binary Logistic Regression) เพื่อประมาณความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ซึ่งตัวแปรตามเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นเพียง 2 อย่าง คือ เกิดเหตุการณ์ และ ไม่เกิดเหตุการณ์

การประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง จะใช้วิธีการประมาณความน่าจะเป็นโดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทุกตัว ทั้งตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเข้าไปวิเคราะห์ในสมการถดถอย ด้วยวิธี (Enter Method) สำหรับข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ (Logistic regression) นั้น ตัวแปรตามจะต้องเป็นตัวแปรทวิ (Dichotomous) คือมีสองเหตุการณ์ที่มีค่าเป็น 0 กับ 1 มีสมการพยากรณ์ค่าความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ ดังนี้

$$L_i = \ln \left(\frac{P_i (Y_j = 1)}{P_i (Y_j = 0)} \right) = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_p x_p$$

โดย $P_i (Y_j = 1)$ คือ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการผิदनัดชำระหนี้

$P_i (Y_j = 0)$ คือ ความน่าจะเป็นที่จะไม่เกิดการผิदनัดชำระหนี้

ค่าความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น ซึ่งมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ดังนั้น การพิจารณาจะพิจารณาจากความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น ดังนี้

- ถ้าความน่าจะเป็นที่ประมาณได้ มีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่าในการพยากรณ์เหตุการณ์นั้น จะไม่เกิดขึ้น

- ถ้าความน่าจะเป็นที่ประมาณได้ มีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าเหตุการณ์จะเกิดขึ้น แต่ถ้าความน่าจะเป็นมีค่าเท่ากับ 0.5 อาจตัดสินใจว่าจะเกิดหรือไม่เกิดเหตุการณ์ก็ได้

การถดถอยแบบจำลองโลจิสติกส์ ที่ใช้ทำนายเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่เป็นไปได้สองทางเช่นนี้ จะใช้ค่า odds แทนความน่าจะเป็น โดย odds คืออัตราส่วนระหว่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์กับโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งจะมีค่าเป็น 0 หรือมากกว่า และให้ความหมายว่า เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมีโอกาสเป็นกี่เท่าของเหตุการณ์ที่จะไม่เกิด

Log of odds หรือ Logit ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรทำนาย โดยสามารถแสดงให้อยู่ในรูปสมการถดถอยเชิงเส้นได้ดังนี้

$$\text{Log(odds)} = \text{Logit} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

แบบจำลอง (Logistic Regression) ที่ใช้ในการวิจัยสามารถกำหนดเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \beta_9 X_9 + \beta_{10} X_{10} + \beta_{11} X_{11} + \beta_{12} X_{12} + \beta_{13} X_{13} + \beta_{14} X_{14} + \beta_{15} X_{15}$$

กำหนดให้ Y_i เป็นตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंงก์ จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวคือ

- ถ้า $Y_i = 1$ หมายถึง ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้
- ถ้า $Y_i = 0$ หมายถึง ลูกหนี้ปกติ
- ค่า β_0 หมายถึง ค่าคงที่
- ค่า β_i หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables)
- ค่า i หมายถึง ตัวอย่างที่ 1,2,3,...,400

ความเหมาะสมของแบบจำลอง

กาญจน์เขจร ชูชีพ (2561) แบบจำลองที่ได้มีการทดสอบและประเมินความเหมาะสมของแบบจำลองโลจิสติกส์ ดังนี้

1. **Likelihood Ratio** เป็นการพิจารณาค่า Log - Likelihood (LL) ของแบบจำลองโลจิสติกส์ กรณีที่ไม่มีตัวแปรอิสระกับกรณีที่มีตัวแปรอิสระ โดยการเปรียบเทียบผลต่างระหว่างค่า $-2LLs$ ($-2 \text{ Log-Likelihood}$) ที่มีการแจกแจงแบบ Chi-square หรืออาจเรียกว่า ค่าพหุติกรรมเบี่ยงเบน (Deviance)

พิจารณาจากค่า $-2LLs$ หากมีค่าสูงแสดงว่าการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในแบบจำลองมีส่วนช่วยลดความคลาดเคลื่อนที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ แต่หากมีค่าลดลงแสดงว่าสมการมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งจะทำการทดสอบ Chi-square เพื่อประเมินว่า ค่า $-2LLs$ ระหว่าง Model ฐานกับ Model ที่มีตัวแปรอิสระ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ใน SPSS การทดสอบนี้จำปรากฏอยู่ในตารางผลการทดสอบ Omnibus Tests of Model Coefficients

$$LL = \sum_{i=1}^N [Y_i \ln(\hat{Y}_i) + (1 - Y_i) \ln(1 - \hat{Y}_i)]$$

$$\chi^2 = 2[(LL_{base\ model} - LL_{new\ model})]$$

2. Wald Statistics เป็นการทดสอบด้วย T-statistic เพื่อพิจารณาว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่างจากค่าศูนย์หรือไม่ หาได้โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระหารด้วยค่า Standard Error (SE) ของตัวประมาณ ซึ่งเมื่อยกกำลังสองก็จะมีการกระจายแบบ Chi-square ผลการทดสอบหากพบว่ามีนัยสำคัญก็แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

3. R Square เนื่องจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบ MLE (Maximum Likelihood Estimation) จะไม่มีสถิติ R^2 ที่แท้จริงมีแต่ตัวที่เทียบเคียงได้เรียกว่า Pseudo R^2 ซึ่งเป็นการวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระโดยใช้พิจารณาหรือตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบหรือร้อยละที่สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือความผันแปรตัวสถิติที่ใช้ ได้แก่

3.1 Cox & Snell's R^2 เป็นสถิติที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของแบบจำลองในแง่ของการเปรียบเทียบคุณภาพของแบบจำลองที่สร้างขึ้นกับแบบจำลองที่ยังไม่มีตัวแปรอิสระใด ๆ ซึ่งค่าสูงสุดจะมีค่าได้ไม่ถึง 1

$$R_{CS}^2 = 1 - e^{-\frac{2}{n}(LL(new) - LL(baseline))}$$

3.2 Nagelkerke's R^2 เป็นสถิติที่ปรับวิธีการคำนวณจาก R^2 ของ Cox & Snell's เพื่อให้มีค่าได้ถึง 1

$$R_N^2 = \frac{R_{CS}^2}{1 - e^{-\frac{2(LL(baseline))}{n}}}$$

4. Percentage Correct เป็นร้อยละการทำนายความถูกต้องในภาพรวมของตัวแบบที่ใช้ตัวแปรอิสระในแบบจำลองโลจิสติกส์ ในการศึกษาครั้งนี้มี 15 ตัวแปร ดังนี้

4.1 เพศ (X_1) กำหนดเป็นเพศชายและเพศหญิง

4.2 อายุของลูกหนี้ (X_2) แสดงถึงวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงความสามารถในการหารายได้ของลูกหนี้ที่จะเกี่ยวพันไปถึงความรับผิดชอบในการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ หากลูกหนี้มีอายุมามากเท่าใด วุฒิภาวะย่อมมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งวุฒิภาวะจึงเป็นสิ่งที่กำหนดความรับผิดชอบในการชำระคืนเงินกู้

4.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (X_3) แสดงถึงจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวหลังเดียวกัน โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้จากการทำงานในภาคการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้จากการทำงานนอกภาคการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้จากการทำงานและไม่ได้ทำการเกษตร เป็นต้น ซึ่งจะแสดงถึงภาระความรับผิดชอบของผู้กู้ เมื่อมีจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวมากเท่าใด ค่าใช้จ่ายที่ผู้กู้ต้องรับผิดชอบย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้กู้เพราะการมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นย่อมจะไปทอนรายได้ลดลง ผลลัพธ์สุดท้าย คือ ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลงตามไปด้วย โอกาสที่หนี้จะเกิดปัญหาก็จะเพิ่มมากขึ้น

4.4 ความรู้ทางการเงิน (X_4) การมีความรู้ทางการเงินที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้ ผู้กู้สามารถวางแผนทางการเงิน วิเคราะห์รายได้ รายจ่าย และสามารถวางแผนการจ่ายชำระหนี้ได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด โดยองค์ประกอบของความรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย หัวข้อมูลค่าของเงินตามกาลเวลา การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก การคำนวณดอกเบี้ยทบต้น ความเสี่ยงและผลตอบแทน และเงินเฟ้อ ซึ่งหากผู้กู้มีความรู้ทางการเงินมากเท่าไร ย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการหนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.5 พฤติกรรมทางการเงิน (X_5) องค์ประกอบของพฤติกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย หัวข้อการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจซื้อ ความตรงต่อเวลาในการชำระค่าใช้จ่าย การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การตั้งเป้าหมายระยะยาว และการเปรียบเทียบราคาก่อนตัดสินใจซื้อ ซึ่งสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเงินคือ ผู้กู้ต้องมีการบริหารรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย การบริหารจัดการหนี้ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ตลอดจนการจัดการจัดสรรเงินเพื่อใช้วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดจะสะท้อนถึงพฤติกรรมทางการเงินของแต่ละบุคคล หากมีการวางแผนด้านพฤติกรรมทางการเงินให้ดีพอ อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้

4.6 ทักษะคติทางการเงิน (X_6) องค์ประกอบของทัศนคติทางการเงิน ประกอบด้วย หัวข้อมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ใช้ชีวิตเพื่อวันนี้ไม่ต้องวางแผนสำหรับอนาคต และมีเงินต้องใช้จ่ายให้เต็มที่ ซึ่งทัศนคติเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่สามารถแสดงออกมาทางด้านพฤติกรรมและความรู้สึกทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นปัจจัยเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมวางแผนทางการเงิน

4.7 สถานะภาพทางการเงิน (X₇) เป็นการคำนวณหาความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อปี – รายจ่ายของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อปี เทียบกับ ภาระหนี้สินทั้งหมดต่อปี) หากเงินได้สุทธิมากกว่าภาระหนี้สินต่อปี แสดงถึงลูกหนี้สามารถจ่ายชำระหนี้สินได้ภายในปี แต่ในทางกลับกันหากเงินได้สุทธิน้อยกว่าภาระหนี้สินต่อปี แสดงถึงลูกหนี้จะไม่สามารถจ่ายชำระหนี้สินได้ ซึ่งอธิบายแต่ละตัวแปรได้ดังนี้

4.7.1 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย ระดับรายได้จะแสดงถึงความสามารถของผู้กู้ในการชำระหนี้คืนธนาคาร ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติหลักในการพิจารณาสินเชื่อให้แก่ผู้กู้ โดยแบ่งการพิจารณารายได้ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนจากภาคการเกษตรเป็นรายได้รวมของสมาชิกในครัวเรือนที่มาจากการทำงานการเกษตรในรอบระยะเวลา 1 ปี โดยคิดมูลค่าเป็นเงินสด เช่น การทำไร่ ทำนา ทำสวน เป็นต้น และรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่ใช่อาชีพทางการเกษตรในรอบระยะเวลา 1 ปี เช่น รับจ้าง ค่าขายเงินเดือน เป็นต้น

4.7.2 ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย แสดงถึงภาระในการใช้จ่ายของผู้กู้ที่ต้องรับผิดชอบในการดำรงชีวิต โดยแบ่งค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตร เช่น ค่าปุ๋ย ค่าอาหารสัตว์ ค่ายา ค่าพันธุ์ ค่าแรงงาน เป็นต้น และค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร เช่น รายจ่ายในครัวเรือน การจัดซื้อจัดหาปัจจัย 4 เพื่อดำรงชีพให้อยู่รอดของครัวเรือน หรือแม้แต่กระทั่งค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน เป็นต้น

4.7.3 ภาระหนี้สินทั้งหมด ภาระความรับผิดชอบในหนี้ที่ลูกหนี้มีภาระหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามข้อตกลงหรือตามสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ จนกว่าจะชำระหนี้ให้เจ้าหนี้จนเสร็จสิ้น โดยแบ่งภาระหนี้สินออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หนี้สินในระบบ และหนี้สินนอกระบบ โดยหนี้สินในระบบ ได้แก่ เงินกู้จากธนาคาร เงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้จากสหกรณ์ ซึ่งแหล่งเงินกู้เหล่านี้จะคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MRR) ที่ถูกกว่าหนี้สินนอกระบบ แสดงถึงภาระหน้าที่และความสามารถในการชำระเงินกู้ของผู้กู้ หากผู้กู้มีภาระหนี้สินสูง อีกทั้งมีอัตราดอกเบี้ยจากเงินกู้นอกระบบที่สูงขึ้นตาม ย่อมส่งผลให้เกิดโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้สูง

เงินค่างวดที่ต้องชำระคืน หมายถึง จำนวนต้นเงินและดอกเบี้ยที่ต้องชำระคืนในรอบระยะเวลาชำระคืนเป็นรายงวด หากเงินค่างวดที่ต้องชำระสูงกว่าแหล่งที่มาของรายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ย่อมส่งผลต่อความสามารถในการผิดนัดชำระหนี้ได้

4.8 ความหลากหลายของผลผลิต (X₈) หากเกษตรกรเพาะปลูกพืชหมุนเวียนที่สามารถเก็บเกี่ยวได้หลายหลาย โอกาสที่ผลผลิตจะเสียหายหรือราคาผลผลิตตกต่ำในผลผลิตชนิดเดียวกันย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการเพาะปลูกพืชหมุนเวียนทำให้เกษตรกรสามารถมีรายได้จากผลผลิตที่หลากหลายและลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิตตกต่ำได้ โอกาสการผิดนัดชำระหนี้ย่อมน้อยกว่า

เกษตรกรที่เพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ใช้เวลาเพาะปลูกที่นาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้

4.9 ต้นทุนการผลิต (X_9) จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันแปรอย่างต่อเนื่อง ทำให้ราคาต้นทุนการเกษตรทุกชนิดปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นเกือบทุกปีตามภาวะเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าอาหารสัตว์ ค่ายา ค่าพันธุ์พืช เป็นต้น หากต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นย่อมส่งผลให้กำไรจากการขายผลผลิตทางการเกษตรลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้

4.10 หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ (X_{10}) เป็นหลักประกันที่ลูกหนี้ผู้กู้ให้ไว้กับธนาคาร และเป็นหลักประกันของธนาคารหากเกิดกรณีลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หากลูกหนี้มีหลักประกันมูลค่าสูง เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้จะมีต้นทุนในการผิดนัดชำระหนี้สูงกว่าเมื่อเทียบกับลูกหนี้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันราคาต่ำ โดยหลักประกันสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

4.10.1 บุคคลค้ำร่วมกลุ่ม และ ค้ำประกันด้วยบุคคล เป็นการค้ำประกันการกู้เงินระยะสั้น เพื่อการผลิตพืชผลหลักในวงเงินกู้ไม่เกินอย่างละ 300,000 บาท

4.10.2 จำนวนอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน เพื่อเป็นการประกันหนี้เงินกู้ทั้งหลายของผู้กู้ อาจจำนวนอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันก็ได้ การจำนองนั้นจะต้องระบุจำนวนเงินขั้นสูงของราคาประเมินอสังหาริมทรัพย์ตามที่ธนาคารเห็นสมควร โดยการอนุมัติวงเงินกู้ของหลักทรัพย์จะพิจารณาตามประเภทของหลักทรัพย์ ได้แก่

- 1) ที่ดิน (สปก) อนุมัติวงเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมิน
- 2) ที่ดิน (ฉ.โนด) อนุมัติวงเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมิน
- 3) ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ต้องประเมินราคาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

ตามราคาประเมินทรัพย์สินของกรมธนารักษ์

4.10.3 หลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือเงินฝากในธนาคาร ถ้าใช้พันธบัตรรัฐบาลหรือเงินฝากในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นประกันจะให้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของมูลค่าหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน

4.10.4 หลักประกันอื่นตามที่ธนาคารกำหนด จะพิจารณากำหนดวงเงินกู้ตามอำนาจที่ได้รับมอบหมายไม่เกินวงเงินที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของเงินกู้แต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น ในกรณีเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผล อนุมัติวงเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลผลิตส่วนเหลือเพื่อขาย และไม่เกินค่าใช้จ่ายในการผลิตตามแผนการผลิตในช่วงที่ผ่านมาของเกษตรกร ซึ่งจะกำหนดให้สอดคล้องกับจำนวนเนื้อที่เพาะปลูก

ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กรณีจำนองอสังหาริมทรัพย์ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ที่ดินของตนเองและคู่สมรส ที่ดินของบิดาหรือมารดาของตนเองหรือคู่สมรส และที่ดินของบุคคลอื่น เพื่อใช้ในการหาค่าน้ำหนักความตั้งใจในการจ่ายชำระ หากเป็นที่ดินของบุคคลอื่นควม

ตั้งใจในการชำระคืนอาจจะน้อยกว่าที่ดินของตนเองหรือที่ดินของบิดามารดา ส่งผลให้เกิดโอกาสการผิดนัดชำระหนี้ได้

4.11 ความเข้าใจในสัญญา (X_{11}) สัญญาในการกู้เงินจะมีรายละเอียดส่วนต่าง ๆ ได้แก่ รอบระยะเวลาในการชำระ อัตราดอกเบี้ย วิธีการชำระหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้เข้าใจในสัญญาและปฏิบัติตามสัญญาโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ก็จะลดลง เนื่องจากตัวลูกหนี้จะต้องมีการวางแผนส่งคืนเงินกู้ตามสัญญาให้ทันในระยะเวลาที่กำหนด แต่หากลูกหนี้ไม่เข้าใจรายละเอียดในสัญญาโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ก็จะมากขึ้น เช่น ลูกหนี้ไม่เข้าใจรอบระยะเวลาในการจ่ายชำระ ลูกหนี้ไม่เข้าใจเงื่อนไขของการจ่ายชำระ เป็นต้น

4.12 ระบบติดตามและควบคุมหนี้ (X_{12}) การติดตาม กำกับ ดูแล ทำให้ทราบว่าการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ไปแล้วสามารถบริหารจัดการดีขึ้นไหม มีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ใหม่ สอบถามความน่าจะเป็นในการจ่ายชำระหนี้ว่าลูกหนี้ประสบปัญหาที่อาจส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ พนักงานต้องหมั่นเยี่ยมเยียนลูกค้าเพื่อกระตุ้นการให้ชำระหนี้และต้องมีหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระหนี้โดยแจ้งยอดหนี้ที่จะถึงกำหนดชำระและดอกเบี้ยให้ลูกค้าทราบเป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน ก่อนถึงกำหนด ซึ่งการติดตามหนี้ถือเป็นอีกวิธีที่จะช่วยกระตุ้นให้ลูกหนี้ไม่ละเลยในการผิดนัดชำระหนี้ได้

4.13 ความพอเพียงของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ (X_{13}) วงเงินที่ผู้กู้ได้รับอนุมัติตอนทำสัญญาถือเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงภาระของผู้ที่ต้องรับผิดชอบเมื่อเริ่มรับอนุมัติวงเงิน หากวงเงินที่ผู้กู้ได้รับอนุมัติมีวงเงินสูง ย่อมทำให้ภาระผูกพันของผู้กู้ในอนาคตมีมากตามไปด้วย ทำให้การชำระคืนนี้เป็นไปได้ยากและมีโอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้สูงด้วยเช่นกัน แต่ถ้าหากวงเงินที่ได้รับอนุมัติมีปริมาณต่ำ ความรับผิดชอบของผู้กู้ย่อมจะต่ำตามไปด้วย การที่จะชำระคืนจึงไม่ยากโอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้จึงน้อยลงตามไปด้วย

4.14 ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ (X_{14}) เป็นมาตรการดูแล ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาลูกหนี้สินเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และสนับสนุนการฟื้นตัวในช่วงภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการฟื้นฟูอาชีพ มาตรการจ่ายดอกตัดต้น และมาตรการจ่ายต้นปรับงวด เป็นการการสนับสนุนให้ลูกค้าบริหารจัดการหนี้ผ่านแนวทาง มีน้อยจ่ายน้อย มีมากจ่ายมาก พร้อมสร้างแรงจูงใจโดยคืนหรือลดอัตราดอกเบี้ยให้กับผู้ชำระหนี้ ซึ่งหากมีนโยบายออกมาย่อมทำให้ลูกหนี้เกิดโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ลดลง

4.15 นำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (X_{15}) วัตถุประสงค์ในการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นค่าลงทุน ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกร หากผู้กุนำเงินกู้ออกไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ธนาคารสามารถระงับ

การจ่ายเงินที่เหลือหรือเรียกเงินกู้คืนและไม่พิจารณาให้เงินกู้ได้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ในงวดถัดไป

ตาราง 6 มาตรการวัดข้อมูลจำแนกตามตัวแปรอิสระในแบบจำลองโลจิสติกส์ (Logistic Regression)

ตัวแปร	ตัวแปรอิสระ	ประเภทมาตรการ วัด	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
X ₁	เพศ	มาตรนามบัญญัติ	เพศชาย , เพศหญิง	Binary Variable Y _i = 1 ลูกหนี้ผิด นัดชำระหนี้ Y _i = 0 ลูกหนี้ ปกติ
X ₂	อายุ	มาตรอัตราส่วน	Continuous Variable	
X ₃	สมาชิกในครอบครัว	มาตรอัตราส่วน	Discrete Variable	
X ₄	ความรู้ทางการเงิน	มาตรนามบัญญัติ	ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน	
X ₅	พฤติกรรมทางการเงิน	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₆	ทัศนคติทางการเงิน	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₇	สถานะภาพทางการเงิน	มาตรอัตราส่วน	Continuous Variable	
X ₈	จำนวนประเภทผลผลิต	มาตรอัตราส่วน	Continuous Variable	
X ₉	ต้นทุนการผลิต	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₁₀	หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้	มาตรอัตราส่วน	Continuous Variable	
X ₁₁	ความเข้าใจในสัญญา	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₁₂	ระบบติดตามและควบคุมหนี้	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₁₃	ความเพียงพอของวงเงินที่ ได้รับอนุมัติ	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₁₄	ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	
X ₁₅	นำเงินกู้ออกใช้ตามวัตถุประสงค์	มาตรอันดับภาค	Continuous Variable	

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษารณการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก้ง จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร และเพื่อสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผัดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร รณการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก้ง จังหวัดนครสวรรค์ โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความเข้าใจทางการเงิน สถานะภาพทางการเงิน และความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ โดยจะใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการอธิบาย ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร จะใช้สมการถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)
3. ข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน
4. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผัดนัดชำระหนี้
5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร รณการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก้ง จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของลูกค้ำเงินกู้ รณการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก้ง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 ราย ดังแสดงในตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นลูกหนี้ปกติ จำนวน 200 ราย และลูกหนี้หนี้ค้างชำระ จำนวน 200 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 235 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.7 ลูกหนี้มีช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 258 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.5 สมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่มีรายได้ในภาคเกษตร 1 - 2 คน จำนวน 311 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.8 มีรายได้นอกภาคเกษตร 1 คน จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.0 และสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้และไม่ได้ทำเกษตร 1 - 2 คน จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.0

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร อำเภอแม่वंงก์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลทั่วไป	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	116	58.0	119	59.5	235	58.7
หญิง	84	42.0	81	40.5	165	41.3
อายุ						
20 – 30 ปี	3	1.5	2	1.0	5	1.3
31 – 40 ปี	16	8.0	21	10.5	37	9.2
41 – 50 ปี	51	25.5	49	24.5	100	25.0
51 - 60 ปี	130	65.0	128	64.0	258	64.5
จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
มีรายได้ในภาคเกษตร						
1 - 2 คน	167	83.5	144	72.0	311	77.8
3 - 4 คน	15	7.5	25	12.5	40	10.0
มีรายได้นอกภาคเกษตร						
1 คน	5	2.5	7	3.5	12	3.0
ไม่มีรายได้ และไม่ได้ทำเกษตร						
1 - 2 คน	35	17.5	29	14.5	64	16.0

ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)

1. ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน Financial Knowledge

จากข้อมูลแสดงในตาราง 8 ความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน จำแนกรายข้อ พบว่า ลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหัดนศรศวรรค์ สามารถตอบคำถามถูกใน 2 ข้อคำถาม ได้แก่ หัวข้อความเสี่ยงและผลตอบแทน จังนวน 386 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.5 และหัวข้อมการคำนวณเงินต้นและดอกเบียเงินฝาก จังนวน 213 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.2 อย่งไรก็ตาม ลูกค้าส่วนใหญ่มีการตอบคำถามผิดใน 3 ข้อคำถาม ได้แก่ หัวข้อมการคำนวณ ดอกเบียเงินฝากทบต้น จังนวน 303 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.8 หัวข้อมนิยามเงินเฟ้อ จังนวน 268 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.0 และหัวข้อมมูลค่าของเงินตามกาลเวลา จังนวน 257 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.2

ตาราง 8 จังนวนและร้อยละความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน จำแนกรายข้อ

ความรู้ทางการเงิน	ตอบถูก		ตอบผิด/ไม่ทราบ	
	จังนวน	ร้อยละ	จังนวน	ร้อยละ
1. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา	143	35.8	257	64.2
2. การคำนวณเงินต้นและดอกเบียเงินฝาก	213	53.2	187	46.8
3. การคำนวณดอกเบียเงินฝากทบต้น	97	24.2	303	75.8
4. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	386	96.5	14	3.5
5. นิยามเงินเฟ้อ	132	33.0	268	67.0

จากข้อมูลแสดงในตาราง 9 ลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหัดนศรศวรรค์ มีความรู้ทางการเงิน อย่งในระดับต่ำมากที่สุด จังนวน 241 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง จังนวน 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.5 และน้อยที่สุด คือ ระดับสูง จังนวน 1 ราย ร้อยละ 0.3 คะแนนความรู้ทางการเงินเฉลี่ย 2.42 ± 1.21 คะแนน (คะแนนเต็ม 5) คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน คะแนนสูงสุด 5 คะแนน

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของระดับความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (0 - 2 คะแนน)	241	60.2
ระดับปานกลาง (3 - 4 คะแนน)	158	39.5
ระดับสูง (5 คะแนน)	1	0.3

(Mean = 2.42, SD = 1.21, Min = 0.0, Max = 5.0)

2. ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน Financial Behavior

จากข้อมูลแสดงในตาราง 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงินทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หัวข้อการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจซื้อ ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมาคือ หัวข้อความตรงต่อเวลาในการชำระค่าใช้จ่าย มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 หัวข้อการดูแลเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 หัวข้อการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หัวข้อการตั้งเป้าหมายระยะยาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61

ตาราง 10 ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การไตร่ตรองก่อนตัดสินใจซื้อ	3.36	0.864	ปานกลาง
2. ความตรงต่อเวลาในการชำระค่าใช้จ่าย	2.99	1.311	ปานกลาง
3. การดูแลเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	2.96	1.103	ปานกลาง
4. การตั้งเป้าหมายระยะยาว	2.61	1.163	ปานกลาง
5. การเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	2.94	1.083	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.97	1.138	ปานกลาง

3. ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน Financial Attitude

จากข้อมูลแสดงในตาราง 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงินที่ดี ในข้อความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงินที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ คือ ท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเพื่อวันข้างหน้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ท่านคิดว่า การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47

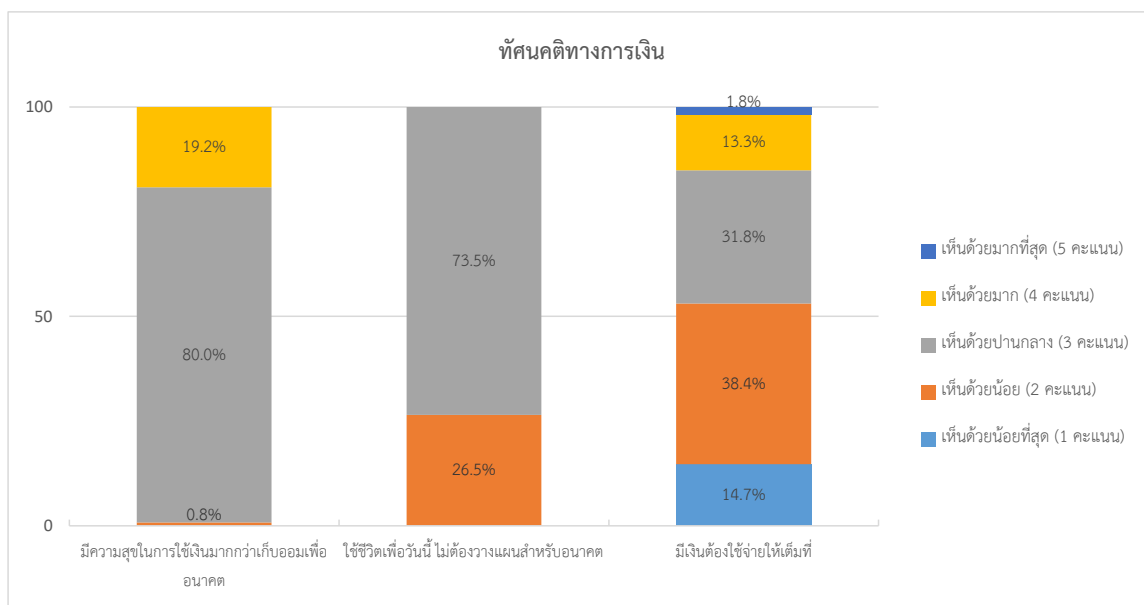
ตาราง 11 ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงินที่ดี

ทัศนคติทางการเงินที่ดี	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้	2.87	0.801	ปานกลาง
2. ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้	2.74	0.932	ปานกลาง
3. เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเพื่อวันข้างหน้า	2.49	0.958	น้อย
4. ท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน	3.17	0.979	ปานกลาง
5. ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้	2.76	1.198	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่า การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา	2.47	0.949	น้อย

หมายเหตุ เนื่องจากระดับคะแนนไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงไม่สามารถหาค่าเฉลี่ยรวมได้

เมื่อแบ่งทัศนคติทางการเงินออกเป็น 3 กลุ่ม อ้างอิงตามแนวคิดของ OECD พบว่าทัศนคติทางการเงิน หัวข้อมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ได้แก่ ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ และท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา หัวข้อใช้ชีวิตเพื่อวันนี้ ไม่ต้องวางแผนสำหรับอนาคต ได้แก่ ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้ และท่านคิดว่า การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 73.5 ส่วนหัวข้อมีเงินต้องใช้จ่าย

ให้เต็มที่ ได้แก่ เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเผื่อวันข้างหน้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.4 แสดงดังภาพ 5

ภาพ 5 แสดงร้อยละของทัศนคติทางการเงิน

ข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน

จากข้อมูลในตาราง 12 เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนผลผลิต 1-2 ประเภท จำนวน 346 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.5 มีรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตร เฉลี่ยประมาณ 428,075 บาท โดยมีรายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำสุดคือ 38,400 บาท สูงสุด คือ 3,184,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำกว่า 428,075 บาท จำนวน 252 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.0 และรายได้นอกภาคเกษตร เฉลี่ยประมาณ 142,519 บาท โดยมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีต่ำสุดคือ 24,000 บาท สูงสุด คือ 3,450,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีตั้งแต่ 142,519 บาท ขึ้นไป จำนวน 394 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.5 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตร เฉลี่ยประมาณ 279,500 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 29,000 บาท สูงสุด คือ 4,050,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีตั้งแต่ 279,500 บาท ขึ้นไป จำนวน 398 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.5 และมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เฉลี่ยประมาณ 81,229 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 1,150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำกว่า 81,229 บาท จำนวน 279 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.8

เมื่อพิจารณาด้านภาระหนี้สินเกษตรกร (ในระบบ) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่อปี เฉลี่ยประมาณ 129,264 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่ำกว่า 129,264 บาท จำนวน 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.5 และมีหนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปี เฉลี่ยประมาณ 24,394 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปีต่ำกว่า 24,394 บาท จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.0 นอกจากนี้ ยังมีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปี เฉลี่ยประมาณ 15,304 บาท โดยต่ำสุดคือ 5,000 บาท สูงสุด คือ 150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปีต่ำกว่า 15,304 บาท จำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และมีหนี้สินอื่นๆ ต่อปี เฉลี่ยประมาณ 84,982 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 400,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินอื่นๆ ต่อปี ตั้งแต่ 84,982 บาท ขึ้นไป จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5

ภาระหนี้สินเกษตรกร (นอกระบบ) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินจากเงินกู้ยืมทุนต่อปี เฉลี่ยประมาณ 29,584 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 120,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากเงินกู้ยืมทุนต่อปีต่ำกว่า 29,584 บาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.0 และหนี้สินจากญาติพี่น้อง เฉลี่ยประมาณ 21,112 บาท โดยต่ำสุดคือ 5,000 บาท สูงสุด คือ 230,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากญาติพี่น้องต่ำกว่า 21,112 บาท จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3

หลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดิน) ประเภทโฉนดที่ดิน เฉลี่ยประมาณ 714,616 บาท โดยต่ำสุดคือ 90,000 บาท สูงสุด คือ 1,690,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดิน) ประเภทโฉนดที่ดินต่ำกว่า 714,616 บาท จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 และประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฉลี่ยประมาณ 436,368 บาท โดยต่ำสุดคือ 40,000 บาท สูงสุด คือ 1,500,000 บาท นอกจากนี้ ยังมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทโฉนดที่ดิน เฉลี่ยประมาณ 1,817,539 บาท โดยต่ำสุดคือ 247,000 บาท สูงสุด คือ 10,000,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทโฉนดที่ดินต่ำกว่า 1,817,539 บาท จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 และประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฉลี่ยประมาณ 419,956 บาท โดยต่ำสุดคือ 152,000 บาท สูงสุด คือ 650,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตั้งแต่ 419,956 บาท ขึ้นไป จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.3

เกษตรกรส่วนใหญ่มีบุคคลค้ำประกัน เฉลี่ยประมาณ 304,826 บาท โดยต่ำสุดคือ 15,000 บาท สูงสุด คือ 3,000,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีบุคคลค้ำประกันต่ำกว่า 304,826 บาท จำนวน 253 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.2 และผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ตนเองหรือคู่สมรส จำนวน 197 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.3

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนประเภทผลผลิต						
1 - 2 ประเภท	172	86.0	174	87.0	346	86.5
3 - 4 ประเภท	28	14.0	26	13.0	54	13.5
รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน						
1) รายได้จากการเกษตร						
ต่ำกว่า 428,075 บาท	124	62.0	128	64.0	252	63.0
ตั้งแต่ 428,075 บาท ขึ้นไป	76	38.0	72	36.0	148	37.0
- รายได้จากการเกษตรต่อปีโดยเฉลี่ย คือ 428,075 บาท						
- รายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 38,400 บาท						
- รายได้จากการเกษตรต่อปีสูงสุด คือ 3,184,000 บาท						
2) รายได้นอกภาคเกษตร						
ต่ำกว่า 142,519 บาท	1	0.5	198	99.0	1	0.3
ตั้งแต่ 142,519 บาท ขึ้นไป	196	98.0	-	-	394	98.5
- รายได้จากการเกษตรต่อปีโดยเฉลี่ย คือ 142,519 บาท						
- รายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 24,000 บาท						
- รายได้จากการเกษตรต่อปีสูงสุด คือ 3,450,000 บาท						

ตาราง 12 (ต่อ)

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือน						
1) ค่าใช้จ่ายจากการเกษตร						
ต่ำกว่า 279,500 บาท	199	99.5	1	0.5	1	0.3
ตั้งแต่ 279,500 บาท ขึ้นไป	1	0.5	199	99.5	398	99.5
- ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีโดยเฉลี่ย						
คือ 279,500 บาท						
- ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีต่ำสุด						
คือ 29,000 บาท						
- ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีสูงสุด						
คือ 4,050,000 บาท						
2) ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร						
ต่ำกว่า 81,229 บาท	144	72.0	135	67.5	279	69.8
ตั้งแต่ 81,229 บาท ขึ้นไป	54	27.0	63	31.5	117	29.3
- ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีโดยเฉลี่ย						
คือ 81,229 บาท						
- ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ						
10,000 บาท						
- ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีสูงสุด						
คือ 1,150,000 บาท						
ภาระหนี้สินเกษตรกร (ในระบบ)						
1) หนี้สินจาก ธ.ก.ส.						
ต่ำกว่า 129,264 บาท	139	69.5	107	53.5	246	61.5
ตั้งแต่ 129,264 บาท ขึ้นไป	61	30.5	93	46.5	154	38.5
- หนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่อปีโดยเฉลี่ย คือ						
129,264 บาท						
- หนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่อปีต่ำสุด คือ						
10,000 บาท						
- หนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่อปีสูงสุด คือ						
1,341,989 บาท						

ตาราง 12 (ต่อ)

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2) หนี้สินจากธนาคารออมสิน						
ต่ำกว่า 24,394 บาท	13	6.5	11	5.5	24	6.0
ตั้งแต่ 24,394 บาท ขึ้นไป	4	2.0	5	2.5	9	2.3
- หนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปีโดยเฉลี่ย คือ 24,394 บาท						
- หนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปีต่ำสุด คือ 10,000 บาท						
- หนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปีสูงสุด คือ 150,000 บาท						
3) หนี้สินจากกองทุนหมู่บ้าน						
ต่ำกว่า 15,304 บาท	39	19.5	39	19.5	78	19.5
ตั้งแต่ 15,304 บาท ขึ้นไป	2	1.0	9	4.5	11	2.8
- หนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปีโดยเฉลี่ย คือ 15,304 บาท						
- หนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปีต่ำสุด คือ 5,000 บาท						
- หนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปีสูงสุด คือ 150,000 บาท						

ตาราง 12 (ต่อ)

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4) หนี้สินอื่น ๆ						
ต่ำกว่า 84,982 บาท	29	14.5	20	10.0	49	12.3
ตั้งแต่ 84,982 บาท ขึ้นไป	29	14.5	29	14.5	59	14.5
- หนี้สินอื่น ๆ ต่อปีโดยเฉลี่ย						
คือ 84,982 บาท						
- หนี้สินอื่น ๆ ต่อปีต่ำสุด						
คือ 10,000 บาท						
- หนี้สินอื่น ๆ ต่อปีสูงสุด						
คือ 400,000 บาท						
ภาระหนี้สินเกษตรกร (นอกระบบ)						
1) หนี้สินจากเงินกู้ยืม						
ต่ำกว่า 29,584 บาท	2	1.0	6	3.0	8	2.0
ตั้งแต่ 29,584 บาท ขึ้นไป	1	0.5	3	1.5	4	1.0
- หนี้สินจากเงินกู้ยืมต่อปีโดยเฉลี่ย						
คือ 29,584 บาท						
- หนี้สินจากเงินกู้ยืมต่อปีต่ำสุด						
คือ 10,000 บาท						
- หนี้สินจากเงินกู้ยืมต่อปีสูงสุด						
คือ 120,000 บาท						
2) หนี้สินจากญาติพี่น้อง						
ต่ำกว่า 21,112 บาท	3	1.5	22	11.0	25	6.3
ตั้งแต่ 21,112 บาท ขึ้นไป	-	-	2	1.0	2	0.5
- หนี้สินจากญาติพี่น้องต่อปีโดยเฉลี่ย คือ						
21,112 บาท						
- หนี้สินจากญาติพี่น้องต่อปีต่ำสุด คือ						
5,000 บาท						
- หนี้สินจากญาติพี่น้องต่อปีสูงสุด คือ						
230,000 บาท						

ตาราง 12 (ต่อ)

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดิน)						
1) โฉนดที่ดิน						
ต่ำกว่า 714,616 บาท	9	4.5	17	8.5	26	6.5
ตั้งแต่ 714,616 บาท ขึ้นไป	4	2.0	9	4.5	13	3.3
- โฉนดที่ดินราคาโดยเฉลี่ย						
คือ 714,616 บาท						
- โฉนดที่ดินราคาต่ำสุด						
คือ 90,000 บาท						
- โฉนดที่ดินราคาสูงสุด						
คือ 1,690,000 บาท						
2) ที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ						
เกษตรกรรม						
ต่ำกว่า 436,368 บาท	49	24.5	47	23.5	96	24.0
ตั้งแต่ 436,368 บาท ขึ้นไป	26	13.0	33	16.5	59	14.8
- ที่ดินราคาโดยเฉลี่ย คือ 436,368 บาท						
- ที่ดินราคาต่ำสุด คือ 40,000 บาท						
- ที่ดินราคาสูงสุด คือ 1,500,000 บาท						
หลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง)						
1) โฉนดที่ดิน						
ต่ำกว่า 1,817,539 บาท	8	4.0	2	1.0	10	2.5
ตั้งแต่ 1,817,539 บาท ขึ้นไป	1	0.5	2	1.0	3	0.8
- โฉนดที่ดินราคาโดยเฉลี่ย						
คือ 1,817,539 บาท						
- โฉนดที่ดินราคาต่ำสุด						
คือ 247,000 บาท						
- โฉนดที่ดินราคาสูงสุด						
คือ 10,000,000 บาท						

ตาราง 12 (ต่อ)

สถานะภาพทางการเงิน	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		จำนวนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2) ที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม						
ต่ำกว่า 419,956 บาท	3	1.5	1	0.5	4	1.0
ตั้งแต่ 419,956 บาท ขึ้นไป	2	1.0	3	1.5	5	1.3
- ที่ดินราคาโดยเฉลี่ย คือ 419,956 บาท						
- ที่ดินราคาต่ำสุด คือ 152,000 บาท						
- ที่ดินราคาสูงสุด คือ 650,000 บาท						
บุคคลค่าประกัน						
ต่ำกว่า 304,826 บาท	160	80.0	93	46.5	253	63.2
ตั้งแต่ 304,826 บาท ขึ้นไป	34	17.0	103	51.5	137	34.3
- บุคคลค่าประกันโดยเฉลี่ย คือ 304,826 บาท						
- บุคคลค่าประกันต่ำสุด คือ 15,000 บาท						
- บุคคลค่าประกันสูงสุด คือ 3,000,000 บาท						
ผู้มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน						
ตนเองหรือคู่สมรส	94	47.0	103	51.5	197	49.3
บิดาหรือมารดาของตนเองหรือคู่สมรส	-	-	1	0.5	1	0.3
บุคคลอื่น	-	-	1	0.5	1	0.3

ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้

1. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านต้นทุนการผลิต

จากข้อมูลแสดงในตาราง 13 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ตาราง 13 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น	4.79	0.412	มากที่สุด

2. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านความเข้าใจในสัญญา

จากข้อมูลแสดงในตาราง 14 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากรณาคาร์ที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านความเข้าใจในสัญญา ในข้อท่านเข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญาทั้งหมด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ท่านเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการชำระหนี้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ส่วนพนักงานไม่อธิบายเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ให้ชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29

ตาราง 14 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากรณาคาร์ที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านความเข้าใจในสัญญา

ความเข้าใจในสัญญา	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. พนักงานไม่อธิบายเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ให้ชัดเจน	1.29	0.477	น้อยที่สุด
2. ท่านเข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญาทั้งหมด	3.21	1.123	ปานกลาง
3. ท่านเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการชำระหนี้	3.11	1.284	ปานกลาง

หมายเหตุ เนื่องจากระดับคะแนนไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงไม่สามารถหาค่าเฉลี่ยรวมได้

3. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านระบบติดตามและควบคุมหนี้

จากข้อมูลแสดงในตาราง 15 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ ด้านระบบติดตามและควบคุมหนี้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ก่อนการชำระหนี้ท่านได้รับหนังสือเตือนทุกครั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนธนาคารมีระบบติดตามและควบคุมหนี้ค้างชำระที่ล่าช้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.18

ตาราง 15 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ ด้านระบบติดตามและควบคุมหนี้

ระบบติดตามและควบคุมหนี้	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ธนาคารมีระบบติดตามและควบคุมหนี้ค้างชำระที่ล่าช้า	1.18	0.389	น้อยที่สุด
2. ก่อนการชำระหนี้ท่านได้รับหนังสือเตือนทุกครั้ง	4.32	0.754	มาก
เฉลี่ยรวม	2.75	0.571	ปานกลาง

4. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

จากข้อมูลแสดงในตาราง 16 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ ด้านความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

ตาราง 16 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกิดจากธนาคารที่ส่งผลต่อการผิदनัดชำระหนี้ ด้านความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วงเงินอนุมัติเพียงพอต่อความต้องการ	4.45	0.669	มาก

5. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ

จากข้อมูลแสดงในตาราง 17 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านต้องการโครงการเงินช่วยเหลือสนับสนุนผลผลิตการเกษตรจากรัฐบาลอยู่เสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 ในขณะที่ท่านใช้นโยบายเฉพาะกิจ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการจ่ายดอกตัดต้น และมาตรการพักหนี้ ทุกครั้งที่มีโอกาส มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และท่านต้องการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) โดยพักชำระเงินต้นครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) และพักดอกเบี้ยทั้งหมด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07

ตาราง 17 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ

ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านใช้นโยบายเฉพาะกิจ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการจ่ายดอกตัดต้น และมาตรการพักหนี้ ทุกครั้งที่มีโอกาส	3.84	1.316	มาก
2. ท่านต้องการโครงการเงินช่วยเหลือสนับสนุนผลผลิตการเกษตรจากรัฐบาลอยู่เสมอ	4.91	0.348	มากที่สุด
3. ท่านต้องการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) โดยพักชำระเงินต้นครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) และพักดอกเบี้ยทั้งหมด	2.07	1.166	น้อย
เฉลี่ยรวม	3.60	0.943	มาก

6. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกร ด้านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์

จากข้อมูลแสดงในตาราง 18 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18

ตาราง 18 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรมที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ ด้าน
นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์

นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ท่านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์	3.18	1.069	ปานกลาง

**การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์**

การพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์การผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกรจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 15 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน สถานะภาพทางการเงิน ความหลากหลายของผลผลิตต้นทุนการผลิต หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ความเข้าใจในสัญญา ระบบติดตาม และควบคุมหนี้ ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแบบจำลองโลจิสต์แบบสองทางเลือก (Binary Logit Model) วิเคราะห์ด้วยความถดถอยโลจิสติกส์ทวิ (Binary Logistic Regression) นำตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression) ด้วยวิธี Enter แสดงผลดังตาราง 19

แบบจำลอง (Logistic Regression) ที่ใช้ในการวิจัยสามารถกำหนดเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y_i = 16.334 + 0.369X_1 + 1.160X_2 + 0.753X_3 + 0.839X_4 + 0.016X_5 + 4.054X_6 + 0.304X_7 + 0.765X_8 + 0.913X_9 + 1.000X_{10} + 5.709X_{11} + 5.860X_{12} + 0.708X_{13} + 6.213X_{14} + 0.167X_{15}$$

โดยที่ Y_i คือ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการผิมนัดชำระหนี้ หรือ ไม่เกิดการผิมนัดชำระหนี้

- ถ้าความน่าจะเป็นที่ประมาณได้ มีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่าในการพยากรณ์เหตุการณ์นั้นมีโอกาสที่จะไม่เกิดการผิมนัดชำระหนี้

- ถ้าความน่าจะเป็นที่ประมาณได้ มีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าในการพยากรณ์เหตุการณ์นั้นมีโอกาสที่จะเกิดการผิมนัดชำระหนี้

- แต่ถ้าความน่าจะเป็นมีค่าเท่ากับ 0.5 อาจตัดสินว่าเหตุการณ์นั้นมีโอกาสที่จะเกิดการผิตนดชำระหนี้สูงหรือมีโอกาสนี้จะไม่เกิดการผิตนดชำระหนี้ก็ได้

ตาราง 19 แบบจำลองพยากรณ์การผิตนดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก้ง จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรอิสระ	Coefficient (B)	Exp (B)	Significance
	Model (ช่วงอายุ)		
Constant	2.793	16.334	0.716
เพศ (X ₁)	-0.998	0.369	0.227
อายุ (X ₂)	0.148	1.160	0.763
จำนวนสมาชิกมีรายได้ในภาคเกษตร (X ₃)	-0.283	0.753	0.582
ความรู้ทางการเงิน (X ₄)	-0.176	0.839	0.605
พฤติกรรมการเงิน (X ₅)	-4.152**	0.016	0.000
ทัศนคติทางการเงิน (X ₆)	1.400	4.054	0.309
สถานะภาพทางการเงิน (X ₇)	-1.191	0.304	0.160
ความหลากหลายของผลผลิต (X ₈)	-0.268	0.765	0.573
ต้นทุนการผลิต (X ₉)	-0.091	0.913	0.924
หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ (X ₁₀)	0.000	1.000	0.508
ความเข้าใจในสัญญา (X ₁₁)	1.742	5.709	0.198
ระบบติดตามและควบคุมหนี้ (X ₁₂)	1.768	5.860	0.078
ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ (X ₁₃)	-0.345	0.708	0.496
ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ (X ₁₄)	1.827*	6.213	0.014
นำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (X ₁₅)	-1.792*	0.167	0.002
-2 Log likelihood	74.213		
Cox & Snell R ²	0.699		
Nagelkerke R ²	0.932		
Percentage Correct	97.8		
N	400		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากข้อมูลแสดงในตาราง 19 รูปแบบที่ 1 (Log ของอายุ) ในการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง (goodness of fit) พบค่าความเป็นไปได้ (likelihood value) มีค่า -2Log

likelihood เท่ากับ 74.301 และเมื่อพิจารณาสถิติทดสอบระดับความสัมพันธ์จากค่า R^2 ของ Cox & Snell และ Nagelkerke หรือที่เรียกว่า Pseudo R^2 พบว่ามีค่า Nagelkerke $R^2 = 0.932$ กล่าวคือร้อยละ 93.2 ของความผันแปรอธิบายได้โดยสมการ Logistic Regression และการประเมินความแม่นยำของแบบจำลองจากค่าเปอร์เซ็นต์ของการพยากรณ์ถูก (Percentage correct) เท่ากับ 97.3 แสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถทำนายจำนวนการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกรได้ถูกต้องได้ถึงร้อยละ 97.3 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

รูปแบบที่ 2 (Gen ของอายุ) ในการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง (goodness of fit) พบค่าความเป็นไปได้ (likelihood value) มีค่า -2Log likelihood เท่ากับ 74.255 และเมื่อพิจารณาสถิติทดสอบระดับความสัมพันธ์จากค่า R^2 ของ Cox & Snell และ Nagelkerke หรือที่เรียกว่า Pseudo R^2 พบว่ามีค่า Nagelkerke $R^2 = 0.932$ กล่าวคือร้อยละ 93.2 ของความผันแปรอธิบายได้โดยสมการ Logistic Regression และการประเมินความแม่นยำของแบบจำลองจากค่าเปอร์เซ็นต์ของการพยากรณ์ถูก (Percentage correct) เท่ากับ 97.0 แสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถทำนายจำนวนการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกรได้ถูกต้องได้ถึงร้อยละ 97.0 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

รูปแบบที่ 3 (ช่วงอายุ) ในการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง (goodness of fit) พบค่าความเป็นไปได้ (likelihood value) มีค่า -2Log likelihood เท่ากับ 74.213 และเมื่อพิจารณาสถิติทดสอบระดับความสัมพันธ์จากค่า R^2 ของ Cox & Snell และ Nagelkerke หรือที่เรียกว่า Pseudo R^2 พบว่ามีค่า Nagelkerke $R^2 = 0.932$ กล่าวคือร้อยละ 93.2 ของความผันแปรอธิบายได้โดยสมการ Logistic Regression และการประเมินความแม่นยำของแบบจำลองจากค่าเปอร์เซ็นต์ของการพยากรณ์ถูก (Percentage correct) เท่ากับ 97.8 แสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถทำนายจำนวนการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกรได้ถูกต้องได้ถึงร้อยละ 97.8

จากการพัฒนาแบบจำลองการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ทั้ง 3 รูปแบบนั้น เมื่อพิจารณาการประเมินความแม่นยำของแบบจำลองจากค่าเปอร์เซ็นต์ของการพยากรณ์ถูก (Percentage correct) พบว่า แบบจำลองที่ 3 มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 97.8 รองลงมาคือ แบบจำลองที่ 1 เท่ากับ 97.3 และแบบจำลองที่ 2 เท่ากับ 97.0 ตามลำดับ ดังนั้นจากการพิจารณาผลของการพัฒนาแบบจำลองทั้ง 3 รูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าแบบจำลองที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ แบบจำลองที่ 3 สามารถนำไปใช้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จัหวัดนครสวรรค์ได้

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ในรูปแบบที่ 3 ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยทั้งหมด 15 ตัวแปร พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมทางการเงินมีผลต่อการผิบนัดชำระหนี้ของเกษตรกรมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

(coefficient) ลดลงเท่ากับ 4.152 (Sig = 0.000) รองลงมาคือ ปัจจัยใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ มีผลต่อการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient) เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.827 (Sig = 0.014) และ ปัจจัยนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีผลต่อการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient) ลดลงเท่ากับ 1.792 (Sig = 0.002)

จากการทดสอบแบบจำลองพยากรณ์การผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ โดยวิธี Logistic Regression สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยพฤติกรรมทางการเงินมีผลต่อการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร ปัจจัยการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ และปัจจัยใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ มีผลต่อการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

โดยสรุปจากการแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression) สามารถนำมาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ที่เหมาะสมได้ดังนี้

$$Y_i = 16.334 + (0.016)X_{\text{พฤติกรรมทางการเงิน}} + (6.213)X_{\text{ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ}} + (0.167)X_{\text{นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์}}$$

และหากพิจารณาความน่าจะเป็นของการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกรจากค่า Odd ratio ของค่า $\text{Exp}(B)$ พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงิน ด้านการใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และด้านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีผลต่อการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สามารถเขียนอธิบายได้ดังนี้

1. พฤติกรรมทางการเงิน (X_5) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน (X_5) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงินและการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร 4.152 และพบว่า พฤติกรรมทางการเงินช่วยลดโอกาสในการผิณฑชำระหนี้ 0.016 เท่า [$\text{Exp}(B) = 0.016$] ซึ่งหมายความว่า หากเกษตรกรมีพฤติกรรมในการบริหารเงิน การกั๊ยเงิน การออม และการวางแผนรายรับรายจ่ายให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จะมีโอกาสผิณฑชำระหนี้้น้อยกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพฤติกรรมในการบริหารทางการเงิน

2. ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ (X_{14}) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร พบว่า ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ (X_{14}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธระหว่างใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจและการผิณฑชำระหนี้ของเกษตรกร 1.827 และพบว่า ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจช่วยเพิ่มโอกาสในการผิณฑชำระหนี้ 6.213 เท่า [$\text{Exp}(B) = 6.213$] ซึ่งหมายความว่า หากเกษตรกรมีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจมาก จะมีโอกาสผิณฑชำระหนี้้นมากกว่า

เกษตรกรที่มีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจน้อยหรือไม่มีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ

3. นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (X_{15}) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิ
นิตชำระหนี้ของเกษตรกร พบว่า นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (X_{15}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการ
ผิ
นิตชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของ
ความสัมพันธ์ระหว่างนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์และการผิ
นิตชำระหนี้ของเกษตรกร 1.792 และ
พบว่า การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ช่วยลดโอกาสในการผิ
นิตชำระหนี้ 0.167 เท่า [$\text{Exp}(B) =$
0.167] ซึ่งหมายความว่า หากเกษตรกรมีการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ จะมีโอกาสผิ
นิตชำระ
หนี้้น้อยกว่าเกษตรกรที่นำเงินกู้ยืมไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

สำหรับตัวแปรที่มีผลต่อการผิ
นิตชำระหนี้ของเกษตรกรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่
เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความรู้ทางการเงิน ทศนคติทางการเงิน สถานะภาพทางการเงิน
ความหลากหลายของผลผลิต ต้นทุนการผลิต หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ความเข้าใจในสัญญา ระบบ
ติดตามและควบคุมหนี้ และความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร และเพื่อสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำผลของแบบจำลองพยากรณ์การผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกรที่ได้ ไปใช้ในการวางแผนป้องกันการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลสรุปสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นลูกหนี้ปกติ จำนวน 200 ราย และลูกหนี้หนี้ค้างชำระ จำนวน 200 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.7 ลูกหนี้มีช่วงอายุ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.5 สมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ในภาคเกษตร 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 มีรายได้นอกภาคเกษตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้และไม่ได้ทำเกษตร 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

2. ข้อมูลความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)

2.1 ด้านความรู้ทางการเงิน พบว่า ลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ มีความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.5 และน้อยที่สุด คือ ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 0.3 คะแนนความรู้ทางการเงินเฉลี่ย 2.42 ± 1.21 คะแนน (คะแนนเต็ม 5) คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน คะแนนสูงสุด 5 คะแนน และเมื่อจำแนกรายชื่อ พบว่า ลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ สามารถตอบค้ำถามถูกใน 2 ข้อค้ำถามได้แก่ หัวข้อความเสี่ยงและผลตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 96.5 และหัวข้อการค้ำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก คิดเป็นร้อยละ 53.2 อย่างไรก็ตาม ลูกค้ำส่วนใหญ่มีการตอบค้ำถามผิดใน 3 ข้อ

คำถาม ได้แก่ หัวข้อการคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น คิดเป็นร้อยละ 75.8 หัวข้อนิยามเงินเพื่อ คิดเป็นร้อยละ 67.0 และหัวข้อมูลค่าของเงินตามกาลเวลา คิดเป็นร้อยละ 64.2

2.2 ด้านพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ระดับความคิดเห็นของความเข้าใจทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงินทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจซื้อ ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมาคือ หัวข้อความตรงต่อเวลาในการชำระค่าใช้จ่าย มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 หัวข้อการดูแลเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 หัวข้อการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หัวข้อการตั้งเป้าหมายระยะยาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61

2.3 ด้านทัศนคติทางการเงิน พบว่า ความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงินที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ คือ ท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเพื่อวันข้างหน้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ท่านคิดว่า การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47

เมื่อแบ่งทัศนคติทางการเงินออกเป็น 3 กลุ่ม อ้างอิงตามแนวคิดของ OECD พบว่า ทัศนคติทางการเงิน หัวข้อมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ได้แก่ ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ และท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา หัวข้อใช้ชีวิตเพื่อวันนี้ ไม่ต้องวางแผนสำหรับอนาคต ได้แก่ ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้ ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้ และท่านคิดว่า การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้เป็นการเสียเวลา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 73.5 ส่วนหัวข้อมีเงินต้องใช้จ่ายให้เต็มที่ ได้แก่ เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเพื่อวันข้างหน้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.4

3. ข้อมูลสถานะภาพทางการเงิน

สถานะภาพทางการเงิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนผลผลิต 1-2 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 86.5 มีรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตร เฉลี่ยประมาณ 428,075 บาท โดยมีรายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำสุดคือ 38,400 บาท สูงสุด คือ 3,184,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการเกษตรต่อปีต่ำกว่า 428,075 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.0 และรายได้นอกภาคเกษตร

เฉลี่ยประมาณ 142,519 บาท โดยมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีต่ำสุดคือ 24,000 บาท สูงสุด คือ 3,450,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีรายได้นอกภาคเกษตรต่อปีตั้งแต่ 142,519 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98.5 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตร เฉลี่ยประมาณ 279,500 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 29,000 บาท สูงสุด คือ 4,050,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีตั้งแต่ 279,500 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 99.5 และมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เฉลี่ยประมาณ 81,229 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำสุด คือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 1,150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรต่อปีต่ำกว่า 81,229 บาท คิดเป็นร้อยละ 69.8

เมื่อพิจารณาด้านภาระหนี้สินเกษตรกร (ในระบบ) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่อปี เฉลี่ยประมาณ 129,264 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจาก ธ.ก.ส. ต่ำกว่า 129,264 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.5 และมีหนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปี เฉลี่ยประมาณ 24,394 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากธนาคารออมสินต่อปีต่ำกว่า 24,394 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.0 นอกจากนี้ ยังมีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปี เฉลี่ยประมาณ 15,304 บาท โดยต่ำสุดคือ 5,000 บาท สูงสุด คือ 150,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้านต่อปีต่ำกว่า 15,304 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.5 และมีหนี้สินอื่นๆ ต่อปี เฉลี่ยประมาณ 84,982 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 400,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินอื่นๆ ต่อปี ตั้งแต่ 84,982 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.5

ภาระหนี้สินเกษตรกร (นอกระบบ) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินจากเงินกู้ยืมทุนต่อปี เฉลี่ยประมาณ 29,584 บาท โดยต่ำสุดคือ 10,000 บาท สูงสุด คือ 120,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากเงินกู้ยืมทุนต่อปีต่ำกว่า 29,584 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 และหนี้สินจากญาติพี่น้อง เฉลี่ยประมาณ 21,112 บาท โดยต่ำสุดคือ 5,000 บาท สูงสุด คือ 230,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะมีหนี้สินจากญาติพี่น้องต่ำกว่า 21,112 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.3

หลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดิน) ประเภทโฉนดที่ดิน เฉลี่ยประมาณ 714,616 บาท โดยต่ำสุดคือ 90,000 บาท สูงสุด คือ 1,690,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดิน) ประเภทโฉนดที่ดินต่ำกว่า 714,616 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.5 และประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฉลี่ยประมาณ 436,368 บาท โดยต่ำสุดคือ 40,000 บาท สูงสุด คือ 1,500,000 บาท นอกจากนี้ ยังมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทโฉนดที่ดิน เฉลี่ยประมาณ 1,817,539 บาท โดยต่ำสุดคือ 247,000 บาท สูงสุดคือ 10,000,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทโฉนดที่ดินต่ำกว่า 1,817,539 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.5 และประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฉลี่ยประมาณ 419,956 บาท โดยต่ำสุดคือ 152,000 บาท สูงสุด คือ 650,000 บาท

โดยส่วนใหญ่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ประเภทที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมตั้งแต่ 419,956 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.3

เกษตรกรส่วนใหญ่มีบุคคลค้ำประกัน เฉลี่ยประมาณ 304,826 บาท โดยต่ำสุดคือ 15,000 บาท สูงสุด คือ 3,000,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีบุคคลค้ำประกันต่ำกว่า 304,826 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.2 และผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ตนเองหรือคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 49.3

4. ข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

4.1.1 ด้านต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

4.2 ปัจจัยที่เกิดจากธนาคาร

4.2.1 ด้านความเข้าใจในสัญญา พบว่า ความเข้าใจในสัญญาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ท่านเข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญาทั้งหมด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ท่านเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการชำระหนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ส่วนพนักงานไม่อธิบายเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ให้ชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29

4.2.2 ด้านระบบติดตามและควบคุมหนี้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ก่อนการชำระหนี้ท่านได้รับหนังสือเตือนทุกครั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนธนาคารมีระบบติดตามและควบคุมหนี้ค้างชำระที่ล่าช้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.18

4.2.3 ด้านความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วงเงินอนุมัติเพียงพอต่อความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

4.3 ปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรม

4.3.1 ด้านใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านต้องการโครงการเงินช่วยเหลือสนับสนุนผลผลิตการเกษตรจากรัฐบาลอยู่เสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 ในขณะที่ท่านใช้นโยบายเฉพาะกิจ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการจ่ายดอกตัดต้น และมาตรการพักหนี้ ทุกครั้งที่มีโอกาส มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และท่านต้องการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟพ.) โดยพักชำระเงินต้นครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) และพักดอกเบี้ยทั้งหมด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07

4.3.2 ด้านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18

5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์

การสร้างแบบจำลองพยากรณ์การผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกรจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 15 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทักษะคติทางการเงิน สถานะภาพทางการเงิน ความหลากหลายของผลผลิตต้นทุนการผลิต หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ความเข้าใจในสัญญา ระบบติดตามและควบคุมหนี้ ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแบบจำลองโลจิสติกแบบสองทางเลือก (Binary Logit Model) วิเคราะห์ด้วยความถดถอยโลจิสติกส์ทวิ (Binary Logistic Regression) นำตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression) ด้วยวิธี Enter พบว่า มี 1 ตัวแปร มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ พฤติกรรมทางการเงิน และมี 2 ตัวแปร มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ และนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 15 ตัว สามารถอธิบายโอกาสในการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกรได้ร้อยละ 93.2 โดยสมการถดถอยโลจิสติกส์สามารถทำนายการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกรได้ถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 97.8

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความรู้ทางการเงิน พบว่า ความรู้ทางการเงินไม่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวคือ การมีความรู้ทางการเงินไม่ใช่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้กู้สามารถวางแผนทางการเงิน และสามารถวางแผนการจ่ายชำระหนี้ได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนิยม ศรีพอ (2564) และ เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อ

2. ทักษะคติทางการเงิน พบว่า ทักษะคติทางการเงินไม่มีผลต่อการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์

กล่าวคือ ทักษะคิดเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับความรู้แนวคิดทางด้านการเงิน การกู้ยืม การออม เป็นต้น ซึ่งทักษะคิดเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่สามารถแสดงออกมาทางด้านความรู้สึกทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น ทักษะคิดจึงไม่เป็นปัจจัยเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัปพล ผิวสานต์ (2564) พบว่า ทักษะคิดทางการเงินมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร

3. พฤติกรรมทางการเงิน พบว่า พฤติกรรมทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร กล่าวคือ เกษตรกรที่มีพฤติกรรมในการบริหารเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับรายจ่ายให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จะมีโอกาสผัดผ่อนชำระหนี้้น้อยกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพฤติกรรมในการบริหารทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัชชกร คำพงษ์ (2562) พบว่า การขาดการวางแผนทางการเงิน และการขาดความเข้าใจในการกู้ยืมทางการเงิน เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) พบว่า การขาดความรู้ทางการเงิน ไม่มีการเก็บออมเงินและไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนของตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัปพล ผิวสานต์ (2564) พบว่า ปัจจัยทักษะทางการเงิน ในด้านพฤติกรรมทางการเงินต่างกัน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรแตกต่างกัน โดยอธิบายไว้ว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้จะส่งผลต่อการชำระหนี้ โดยเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในการชำระหนี้จะมีการชำระหนี้ที่ดีกว่าเกษตรกรที่ไม่มีความรู้หรือความเข้าใจ และสอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) พบว่า คนไทยมีคะแนนพฤติกรรมดีที่สุดในเรื่องการตัดสินใจทางการเงิน รองลงมาคือเรื่องการไตร่ตรองก่อนซื้อ และการเลือกวิธีออมที่เหมาะสม ตามลำดับ ส่วนหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด 3 อันดับ คือการเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินก่อนซื้อหรือใช้บริการ การบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้ และการจัดสรรเงินก่อนใช้โดยเรื่องการบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้นั้นยังเป็นหัวข้อที่คนไทยได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

4. ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ พบว่า ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการผัดผ่อนชำระหนี้ของเกษตรกร กล่าวคือ เกษตรกรที่มีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจมาก จะมีโอกาสผัดผ่อนชำระหนี้มากกว่าเกษตรกรที่มีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจน้อยหรือไม่มีความประสงค์ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ สอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย (2566) กล่าวว่า นโยบายช่วยเหลือจากธนาคาร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ออกนโยบายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเป็นสิ่งที่มุ่งใจให้เกษตรกรมาชำระหนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงกับการผัดผ่อนชำระหนี้ หากเกษตรกรรอโครงการช่วยเหลือจากทางธนาคาร เกษตรกรก็จะไม่มาชำระหนี้ในช่วงเวลาอื่น จะรอแต่การช่วยเหลือจากธนาคาร เพราะคิดว่า

มาตรการที่ออกมาจะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดภาระหนี้ของตนเองลง ทำให้เกิดการรอช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชินินทร์ มีโกศิ (2554) ที่กล่าวว่า เมื่อสถาบันการเงินเริ่มปล่อยสินเชื่อจำนวนมากให้กับผู้กู้ สถาบันการเงินอาจไม่ได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้กู้เสมอไป ดังนั้น อาจนำไปสู่การผิดนัดชำระหนี้หรืออาจส่งผลกระทบต่อรายได้และการตั้งสำรองหนี้ของธนาคาร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากผู้กู้ อาจไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมรศมี จันทรัตน์ และลัทพร รัตนวารักษ์ (2566) พบว่า มาตรการพักหนี้เกษตรกรไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาหนี้ได้อย่างยั่งยืน เห็นได้จากเกษตรกรที่เข้ามาตรการพักหนี้ มียอดหนี้สูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ามาตรการอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเกิดจาก 1) 77 % ของลูกหนี้ที่เข้าร่วมมาตรการ ได้รับสินเชื่อใหม่ระหว่างการพักหนี้ และ 2) 50 % ของลูกหนี้ที่เข้าร่วมมาตรการ ขาดการจ่ายภาระดอกเบี้ยที่ยังเดินอยู่ และพบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพในการกู้และชำระหนี้อยู่แล้ว เมื่อเข้าร่วมมาตรการพักหนี้ กลับมีหนี้เพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มการผิดนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะลูกหนี้กลุ่มนี้เกิด moral hazard และขาดวินัยทางการเงินมากขึ้น โดยมีการขอสินเชื่อเพิ่มเติมในปริมาณมาก ในช่วงที่อยู่ในมาตรการพักหนี้ ดังนั้น การพักหนี้จึงยิ่งส่งผลต่อผิดนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้น และงานวิจัยของ Ratanavararak and Chantararat (2022) พบว่า นโยบายภาครัฐเองที่ไม่เพียงแต่จะสร้างแรงจูงใจที่บิดเบี้ยวในการชำระหนี้ให้ครัวเรือนเกษตรกร แต่เป็นต้นตอสำคัญในการสะสมหนี้ของครัวเรือนด้วย โดยปัญหาสำคัญของครัวเรือนเกษตรกร คือ ความไม่แน่นอนของรายได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ในวงกว้าง และนโยบายพักชำระหนี้ ได้ถูกนำมาใช้ในการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและยาวนาน การเข้าร่วมโครงการพักหนี้ส่งผลทำให้มีอัตราการสะสมหนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และทำให้ความน่าจะเป็นที่จะมีหนี้เสียสูงขึ้นสำหรับบางกลุ่ม และที่สำคัญคือ ยิงอยู่ในโครงการพักหนี้ยาวนาน ยิ่งทำให้ผลเสียเหล่านี้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับหนี้ปานกลางและมาก โดยกลไกสำคัญที่ทำให้หนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก็คือครัวเรือนยังคงสามารถกู้หนี้ยืมสินใหม่ได้ ถึงแม้จะอยู่ในโครงการพักหนี้ก็ตาม

5. นำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ พบว่า นำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการนำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ จะมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้ต่ำกว่าเกษตรกรที่นำเงินกู้ออกไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภดล อังคณาวิศัลย์ (2562) และโฉมลักษณ์ สุวรรณกาญจน์ (2564) พบว่า การนำเงินกู้ออกไปใช้ผิดวัตถุประสงค์เป็นสาเหตุหลักของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ศรีพอ (2564) พบว่า ปัจจัยจากส่วนบุคคลที่เกิดจากลูกหนี้ คือ การนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าก่อนที่จะนำเงินมาชำระหนี้กับธนาคาร ซึ่งสาเหตุมาจากลูกค้ำมีหนี้หลายทางเป็นหนี้จากสถาบันการเงินอื่นและหนี้นอกระบบ และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Andualem Kassegn (2022) พบว่า วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อยในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ โดยอธิบายผลการวิจัยไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินเป็นอีกปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบ ซึ่ง 55% ใช้เงินกู้เพื่อจุดประสงค์ด้านการผลิต ในขณะที่ 45% ใช้เงินกู้เพื่อจุดประสงค์อื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Werema and Opanga (2016) พบว่า ผู้กู้จะมีการผิดนัดชำระหนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปใช้เพื่อการบริโภคแทนการผลิต จึงส่งผลให้โอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้ยิ่งมากขึ้น ขณะที่งานวิจัยของ กมลชนก เข้มทอง (2562) และเกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ (2565) พบว่า พฤติกรรมของผู้กู้ ด้านการนำเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ โดยอธิบายว่า ลูกหนี้มีภาระหนี้สินหลายทางและไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ เนื่องจากลูกหนี้มีภาระใช้จ่ายในครอบครัวสูง จึงส่งผลต่อการนำเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ดังนั้น การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ จึงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยไปใช้

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้ประกอบการธนาคารสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ได้ดังนี้

1. ความรู้ทางการเงิน

1.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรจัดทำสื่อความรู้ที่ตรงกับจุดอ่อนและเป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มดังกล่าว โดยให้ความรู้พื้นฐานเป็นลำดับแรก ประกอบด้วย การคำนวณดอกเบี้ยของการกู้เงิน การคำนวณเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย การคำนวณดอกเบี้ยทบต้น มูลค่าของเงินตามกาลเวลา และเงินเฟ้อ เป็นต้น

1.2 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรจัดการอบรมเน้นการฝึกปฏิบัติเป็นทางเลือกที่ให้ผลเชิงประจักษ์ (Workshop) โดยหลักสูตรสามารถเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน และผู้เรียนด้วยกัน เช่น เพิ่มกิจกรรมที่ชวนให้กลุ่มเป้าหมายเกษตรกรได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม สอดแทรกไปกับการจัดกิจกรรมอบรมอื่น ๆ

2. พฤติกรรมทางการเงิน

2.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ ทางด้านพฤติกรรมทางการเงิน โดยสนับสนุนองค์ความรู้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน แผนธุรกิจ แผนการใช้เงินทุน รวมทั้งปลูกฝังวินัยการออม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพของเกษตรกร อันเป็นรากฐานที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและการตัดสินใจในการบริหารทางการเงิน เพื่อให้การก่อหนี้มีความเหมาะสมกับความสามารถในการหารายได้

2.2 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ทางการเงินที่เพียงพอ

โดยอาศัยผู้มีอิทธิพลทางความคิดในชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านและหัวหน้ากลุ่มมาช่วยสร้างแรงจูงใจเชิงบวก พร้อมทั้งสร้างระบบนิเวศทางการเงินที่เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยทำการวัดความรู้ทางการเงินและจัดอันดับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างแรงจูงใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินที่ดียิ่งขึ้น

3. ทักษะคิดทางการเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญในการวางแผนการชำระหนี้ให้ตรงเวลาและมีความรับผิดชอบในการชำระหนี้ โดยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อจะได้เป็นวินัยสำหรับตนเองและสามารถรับรู้ได้ว่าในเดือนหนึ่งมีเงินเหลือมากน้อยเพียงใด มีเพียงพอใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและสามารถชำระหนี้ได้ เพื่อป้องกันการเกิดหนี้ค้างชำระในอนาคต

4. ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ

4.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรมีการอบรม ประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรทั่วถึงทุกราย เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทราบถึงการดำเนินงานสินเชื่อระหว่างเกษตรกรลูกค้ากับธนาคาร ในเรื่องของการใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ โดยประชาสัมพันธ์ถึงข้อดีและข้อเสียให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้เครื่องมือในการบริหารจัดการหนี้และการวางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อผลในการชำระหนี้ตามกำหนดและป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

4.2 การออกนโยบายเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเป็นสิ่งที่มุ่งใจให้เกษตรกรมาชำระหนี้ไม่ควรเป็นเครื่องมือหลักของรัฐในการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับเกษตรกรทุกกลุ่ม จากสถานการณ์หนี้ในปัจจุบัน รัฐควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มหนี้เรื้อรังที่มีจำนวนกว่าครึ่งของลูกหนี้ ธ.ก.ส. ที่มีภาระหนี้สูงจนไม่สามารถชำระหนี้เพื่อลดต้นเงิน และไม่สามารถแก้ไขหนี้ด้วยตนเองได้ ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์ช่วยเหลือนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม (Policy Gap)

4.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรกำหนดแนวทางแก้ไขหนี้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและปัญหาของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม โดยควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือกลุ่มลูกหนี้เรื้อรัง (Persistent Debt) ที่ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจจะยิ่งทำให้ความเป็นหนี้เรื้อรังยืดเยื้อขึ้น รวมทั้งควรส่งเสริมให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรปรับโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับศักยภาพลูกหนี้อย่างทั่วถึง รวมทั้งรัฐควรมีมาตรการช่วยแบ่งเบาภาระหนี้ที่ทำให้ลูกหนี้สามารถลดภาระหนี้ได้

4.4 การใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจในครั้งนี้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรมีกลไกในการสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ที่มีศักยภาพยังชำระหนี้ต่อเนื่อง โดยออกแบบมาตรการที่ให้ผลตอบแทนแก่ลูกหนี้มากพอที่จะยังชำระหนี้ต่อ ซึ่งอาจทำได้โดยหากลูกหนี้ชำระหนี้ระหว่างเข้า

ร่วมมาตรการให้ตัดชำระต้นทั้งจำนวน หรือรัฐอาจมีมาตรการจูงใจเพิ่มเติม เช่น การให้เงินสมทบเพิ่มเติมเป็นสัดส่วนของการชำระหนี้ เป็นต้น

4.5 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรกำหนดแผนการติดตามและประเมินประสิทธิภาพโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการ ความคุ้มค่าของงบประมาณ รวมทั้ง ติดตามการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของลูกหนี้ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของโครงการหรือไม่ เช่น การติดตามว่าเม็ดเงินที่รัฐได้ช่วยลดภาระการชำระหนี้ให้แก่เกษตรกร รวมถึงสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพที่มีการนำไปลงทุน ปรับเปลี่ยน หรือขยายการลงทุนในการประกอบอาชีพ และปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้ดีขึ้นหรือไม่

5. นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าอย่างถี่ถ้วน โดยการสอบถามถึงการทำกิน ผลผลิตที่ได้ การออกตรวจพื้นที่การทำกินของเกษตรกรเพื่อลดความเสี่ยงในการนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่อาจส่งผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาในครั้งต่อไปมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อันให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวินิจฉัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมของเกษตรกร และสาเหตุที่เกษตรกรค้างชำระ เพื่อสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลลูกหนี้ย้อนหลัง ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลบางอย่างไปตามสถานการณ์ ดังนั้น ควรมีการศึกษาข้อมูลจากลูกหนี้ปัจจุบันเป็นระยะ เพื่อให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันได้มากขึ้น

3. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรที่ผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง หรือจังหวัดอื่นๆ เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของเกษตรกรอย่างแท้จริง และนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อวางแผนป้องกันการผิดนัดชำระหนี้ของเกษตรกรต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระนคร

บรรณานุกรม

- กมลชนก เข้มทอง. (2562). ปัญหาจำนวนหนี้ค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน (SM3) ของศูนย์ควบคุมและบริหารหนี้เขตอุทัยธานีเพิ่มขึ้น. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2565). ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2565 และแนวโน้มปี 2566. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร.
- กัปพล ผิวสานต์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- กานต์พิชชา กองคนขวา. (2561). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทักษะทางการเงิน กรณีศึกษาเกษตรกรในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- กิตติศักดิ์ ทองมีทิพย์. (2564). พัฒนาการเกษตรกรรมของประเทศไทย: ในมิติด้านการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. วารสารพัฒนศาสตร์, 4(1), 132-162.
- เกียรติมาภรณ์ แก้วทองคำ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสินเขตพระโขนง. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- จิรัฐ เจนพิงพร. (27 กันยายน 2565). เปลี่ยนวงจรชีวิตเกษตรกรจาก “วงจรถดถอย” สู่ “วงจรโอกาส”. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.bot.or.th>
- เฉลิมชาติ ชัยวิลา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- โหมลักษณ์ สุวรรณกาญจน์. (2564). ปัจจัยสาเหตุและแนวทางการลดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ธนาคารออมสินเขตสงขลา 2. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, สงขลา.
- ชนากานต์ ปานถนอม. (2564). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผิदनัดชำระหนี้ กรณีศึกษาบริษัท สุพรีมสามเสน จำกัด. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, กรุงเทพฯ.
- ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. (2550). การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- ชนินทร์ มีโกคี. (2554). เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดลينا อมร همانนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย. (2562). ทักษะความรู้ทางการเงินคืออะไร เหตุใดจึงสำคัญ. วารสารบริหารธุรกิจนิด้า, 25(4), 51-80.

- ดารณี พุทธิวิบูลย์. (2530). **การจัดการสินเชื่อ Credit management**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (15 มกราคม 2561). **วางแผนหนี้สิน**. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2566, จาก <https://member.set.or.th>
- ทัชชกร คำพงษ์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์ ศรีพอ. (2564). **แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) บัตรเกษตรกรสุจริตธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาปทุมธานี**. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- ธวัชรธร สีตะปิยะ. (2566). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง**. สารนิพนธ์ รบ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ธนภัทร ศุภการัง. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย**. สารนิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2566). **คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อเล่ม 1-4**. กรุงเทพฯ: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (31 มีนาคม 2566). **รายงานทางการเงินประจำปี ปีบัญชี 2565**. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.baac.or.th/th/content-about>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). **รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565**. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). **เกณฑ์ที่สถาบันการเงินใช้พิจารณาสินเชื่อ**. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.bot.or.th>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (29 กันยายน 2566). **หลักเกณฑ์การจัดชั้นหนี้และการกันเงินสำรองของสถาบันการเงินตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th>.
- นภดล อังคณาวิศัลย์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนเงินคงค้างชำระหนี้เงินกู้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้าที่ขอประนอมหนี้กับธนาคารอาคารสงเคราะห์**. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

- ปัญญารัตน์ หนูสิงห์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาพัทลุง. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ปิยะมาศ ม่วงเปลียน. (2558). การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review, 10(2), 153-170.
- พัชรินทร์ มาบุญ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียงจังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พัฒนชรี ปงตาคำ. (2557). การใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- พิกุล โตเอี่ยม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระ ropic.ม., บธ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พิมพ์นารา หิรัญกลี. (2 เมษายน 2564). บทบาทของหลักประกันในการขอสินเชื่อในภาคการธนาคารยุคใหม่. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.krungsri.com>.
- ภาพิมล เลหาวิช. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อที่ส่งผลให้เกิด NPLs ของธนาคารออมสินสาขาป่าตอง. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- วิภา ผิวผ่อง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมของธนาคารออมสินเขตนนทบุรี 2. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกร อิมสุข. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน). วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศุภรา ทองไชร์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ NPLs กรณีศึกษานาคารออมสินเขตสงขลา 2. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สกลกาญจน์ เทียนสมบูรณ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยกรณีศึกษานาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง. การศึกษาอิสระ ศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมรัศม์ จันทร์รัตน์ และ ลัทธพร รัตนวรารักษ์. (2566). ผลกระทบของมาตรการพักหนี้เกษตรกร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์.

- สุพัตรา มนต์ชล. (2560). ศักยภาพในการชำระหนี้ของผู้กู้โครงการสินเชื่อฟื้นฟู SMEs จากอุทกภัย และภัยพิบัติ ปี 2560 ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขานครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, นครศรีธรรมราช.
- สุรพงษ์ ปราบปราม. (2565). การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรไทย. วิทยานิพนธ์ รม.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- อัจฉราพร เรืองสกุล. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรห้วยห้อย. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- อาทิตย์ แสนจู. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ (NPLs) ธนาคารออมสิน สาขาภูพาน จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- อิงฟ้า สิงห์น้อย. (2561). นโยบายสาธารณะ: การบริหาร และการจัดการภาครัฐ. สันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(ฉบับพิเศษ), 610-623.
- Amsteus, M. (2012). A Valid Matter for Managerial Foresight. *Journal of Futures Studies*, 17(2), 59-74.
- Calcagno, R. and Monticone, C. (2015). Financial literacy and the demand for financial advice. *Journal of Banking & Finance*, 50(C), 363-380.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley and Sons.
- Cruz, S.R. (2023). Volatility spillovers between oil and financial markets during economic and financial crises: A dynamic approach. *Journal of Economics and Finance*, 11(1), 156-180.
- Godlewski, C. and Weill L. (2006). Does Collateral Help Mitigate Adverse Selection? A Cross-Country Analysis. *Journal of Financial Services Research*, 40(1), 49-78.
- Halilovic, S. (2019). Financial Literacy Assessment in Bosnia and Herzegovina. *Procedia Computer Science*, 158, 836-843.
- Hofstede, G. (1984). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. CA: Sage.
- Huston, S.J. (2010). Measuring financial literacy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 296-316.

- International Network on Financial Education. (May 16, 2011). **OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions**. Retrieved July 20, 2023, from <https://www.oecd.org>
- Jarrow, R.A. and Protter, P. (2004). Structural versus Reduced form Models A New Information Based Perspective. **Journal of Investment Management**, 2, 1-10.
- Johnson, E. and Sherraden, M. S. (2007). **From Financial Literacy to Financial Capability Among Youth**. *The Journal of Sociology & Social Welfare*, 34(3), 119-145.
- Kassegn, A. (2022). The role of micro, small and medium enterprises (MSMEs) to the sustainable development of sub-Saharan Africa and its challenges: a systematic review of evidence from Ethiopia. **Journal of Innovation and Entrepreneurship**, 11(1), 20.
- Kenton, W. (August 28, 2020). **Human Resources (HR)**. Retrieved July 20, 2023, from <https://www.investopedia.com>
- Kiliyanni, A. L. and Sivaraman, S. (2016). The perception-reality gap in financial literacy: Evidence from the most literate state in India. **International Review of Economics Education**, 23(C), 47-64.
- Kuye, O.O. (2019). Determinants of Loan Repayment among Small-scale Cassava Farmers in Akpabuyo Local Government Area of Cross River State, Nigeria. **Asian Journal of Agricultural Extension, Economics & Sociology**, 35(3), 1-11.
- Lusardi, A. and Mitchell, O.S. (November 1, 2006). **Financial Literacy and Planning: Implications for Retirement Wellbeing**. Retrieved July 20, 2023, from https://www.nber.org/system/files/working_papers/w17078/w17078.pdf
- Mandell, L. (2006). **Financial literacy : Improving education results of the 2006 national Jump Start survey**. Washington: Jump Start Coalition.
- Manove, M. (2001). Collateral versus Project Screening: A Model of Lazy Banks. **The Rand Journal of Economics**, 32(4), 726-744.
- Mitchell, O.S. (2011). **Financial literacy around the world: an overview**. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 497-508.

- Monticone, C. (2011). Financial literacy and pension plan participation in Italy. **Journal of Pension Economics and Finance**, Cambridge University Press, 10(4), 547-564.
- Noctor, M., Stoney, S. and Stradling, R. (1992). **Financial Literacy**. London: National Westminster Bank.
- Piroj, K. (2022). **หนี้ครัวเรือน**. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.greedisgoods.com>
- Ratanavararak, L. and Chantararat, S. (2022). **Do Agricultural Debt Moratoriums Help or Hurt? The Heterogenous Impacts on Rural Households in Thailand**. Bangkok: Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.
- Sampson, T. and Zia, B. (2011). Prices or Knowledge? What Drives Demand for Financial Services in Emerging Markets? **Journal of Finance**, 66(6), 1933-1967.
- Sangwan, S. (2020). Loan repayment behavior among the clients of Indian microfinance institutions: A household-level investigation. **Journal of Human Behavior in the Social Environment**, 30(4), 474-497.
- Sharon, L. (2008). Financial Education for Social Workers. **Journal of Community Practice**, 15(3), 9-36.
- Sherraden, M.S. (2009). Financial capability in children: Effects of participation in a school-based financial education and savings program. **Journal of Family and Economic Issues**, 32(3), 385-399.
- The Organization for Economic Co-operation and Development. (January 10, 2012). **Education at a Glance 2012: OECD Indicators**. Retrieved July 20, 2023, from <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en>
- The President's Advisory Council on financial literacy. (November 16, 2008). **2008 Annual Report to the President**. Retrieved July 20, 2023, from <https://www.treasury.gov>
- Thomas Sampson, T. and Zia, B. (2011). Prices or Knowledge? What Drives Demand for Financial Services in Emerging Markets?. **Journal of Finance**, 66(6), 1933-1967.
- Vaidya, D. (2022). **Ratio Analysis and Analytical Techniques**. Master thesis M.B.A. University of Phoenix, Arizona.

Van Rooij, M., Annamaria L. and Rob A. (2011). Financial Literacy and Stock Market Participation. **Journal of Financial Economics**, 101(2), 449-472.

Werema, S. and Opanga, K. (2016). Factors affecting clients on loan repayment for microfinance institutions: A case study of pride Arusha, Tanzania. **International Journal of Scientific and Technical Research in Engineering**, 1(8), 34-41.

Zoccoletti, V. (2017). **Credit risk and credit derivatives: an analysis of the market of CDS**. Italy: Ca' Foscari University of Venice.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร

กรณีศึกษานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยวัตถุประสงค์ในการทำแบบสอบถามเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลสำหรับการพยากรณ์ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการผิตนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษานาการเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร อำเภอม่วงก่ จังหวัดนครสวรรค์ โดยข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามชุดนี้จะถูก เก็บเป็นความลับและไม่มีการนำมาเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ ในการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้เท่านั้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลตามความเป็นจริง กรอก ข้อมูลอย่างครบถ้วน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำผลวิจัย ไปกำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขให้เกษตรกรประกอบอาชีพได้ตามปกติ ทั้งนี้ ทางผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

โดยแบบสอบถามชุดนี้ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)
- ส่วนที่ 3 สถานะภาพทางการเงิน
- ส่วนที่ 4 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่ส่งผลต่อการผิตนัดชำระหนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัวและรายได้จากการทำงาน
 - มีรายได้จากการทำงานในภาคการเกษตร คน
 - มีรายได้จากการทำงานนอกภาคการเกษตร คน
 - ไม่มีรายได้ และไม่ได้ทำการเกษตร คน
4. สถานะหนี้ ธ.ก.ส. ปัจจุบัน
 - หนี้ปกติ หนี้ค้างชำระ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)

ส่วนที่ 2.1 ความเข้าใจทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน (FK)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

FK1. หากลองจินตนาการว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เป็น 1% ต่อปี แต่อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 2% ต่อปี เมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี ท่านสามารถซื้อสินค้าได้เท่าใด

- ไม่ทราบคำตอบ
- ซื้อสินค้าได้มากกว่าเดิม
- ซื้อสินค้าได้จำนวนเท่าเดิม
- ซื้อสินค้าได้น้อยกว่าเดิม
- ขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้าที่จะซื้อ

FK2. สมมติว่าท่านฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ 100 บาท โดยจะได้ดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี และในระหว่างปีท่านไม่ได้ฝากเงินเพิ่มหรือถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวเลย เมื่อครบ 1 ปี ท่านคิดว่าจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นเท่าไร

- มากกว่า 102 บาท
- 102 บาท
- น้อยกว่า 102 บาท
- ไม่ทราบ

FK3. จากข้อ (FK2) ท่านคิดว่าเมื่อครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นจำนวนเท่าไร โดยไม่มีการฝากเพิ่มหรือถอนเงินเลย

- มากกว่า 110 บาท
 110 บาท
 น้อยกว่า 110 บาท
 ไม่ทราบ

FK4. ท่านรู้ไหมว่าถ้ามีคนชวนท่านไปเล่นแชร์หรือลงทุนที่ให้ดอกเบี่ยสูง ๆ ก็มีโอกาสที่จะถูกหลอกหรือขาดทุนสูงเช่นกัน

- ไม่ทราบ ทราบ ไม่แน่ใจ

FK5. ท่านรู้ไหมว่าเงินเฟ้อ คือ การที่ราคาสินค้าและอาหารแพงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป

- ไม่ทราบ ทราบ ไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 2.2 ความเข้าใจทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน (FB)

คำชี้แจง กรุณาประเมินพฤติกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

พฤติกรรมทางการเงิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
FB.1 ก่อนที่ท่านจะซื้อสินค้า ท่านจะไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ว่ามีเงินพอจ่ายได้					
FB.2 ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตรงเวลา					
FB.3 ท่านดูแลเรื่องเงินของตัวเองอย่างใกล้ชิด เช่น รู้ว่ามีรายได้เท่าไรและจะมีรายจ่ายเท่าไร					
FB.4 ท่านมีวางแผนตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว					
FB.5 ในการซื้อสินค้าหรือบริการท่านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจซื้อ					

ส่วนที่ 2.3 ความเข้าใจทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน (FA)

คำชี้แจง กรุณาประเมินทัศนคติทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ทัศนคติทางการเงิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
FA.1 ท่านใช้ชีวิตเพื่อวันนี้เท่านั้น ไม่ต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้าก็ได้					
FA.2 ท่านมีความสุขจากการใช้เงินตอนนี้ ไม่จำเป็นต้องเก็บออมเพื่อวันข้างหน้าก็ได้					
FA.3 เมื่อมีเงินก็ต้องใช้ให้เต็มที่ ไม่ต้องคิดเผื่อวันข้างหน้า					
FA.4 ท่านชอบเก็บออมเงินเพื่ออนาคตมากกว่าใช้เงิน					
FA.5 ท่านมักจะคิดว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร 10 ปีต่อจากนี้					
FA.6 ท่านคิดว่าการวางแผนล่วงหน้าจะทำให้การเสียเวลา					

ส่วนที่ 3 สถานะภาพทางการเงิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. จำนวนประเภทผลผลิต ประเภท
2. รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน (รวมกัน) โดยเฉลี่ยต่อปี
 - 2.1 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตร โดยเฉลี่ยต่อปี บาท
 - 2.2 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยเฉลี่ยต่อปี บาท
3. ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือน (รวมกัน) โดยเฉลี่ยต่อปี
 - 3.1 ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนจากการเกษตร โดยเฉลี่ยต่อปี บาท
 - 3.2 ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยเฉลี่ยต่อปี บาท
4. ภาระหนี้สินเกษตรกร
 - 4.1 หนี้สินในระบบ
 - 4.1.1 หนี้สินในระบบ จาก ธ.ก.ส. จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.1.2 หนี้สินในระบบ จากธนาคารออมสิน จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.1.3 หนี้สินในระบบ จากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.1.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.2 หนี้สินนอกระบบ
 - 4.2.1 หนี้สินนอกระบบ จากเงินกู้ส่วนบุคคล จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.2.2 หนี้สินนอกระบบ จากญาติพี่น้อง จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
 - 4.2.3 อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน บาท
เงินค้ำหวดที่ต้องชำระคืน จำนวน บาทต่อปี
5. หลักทรัพย์ค้ำประกัน
 - 5.1 ที่ดิน
 - 5.1.1 โฉนดที่ดิน ราคาประมาณ บาท
 - 5.1.2 ที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ราคาประมาณ บาท

5.2 ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

5.2.1 โฉนดที่ดิน ราคาประมาณ บาท

5.2.2 ที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ราคาประมาณ บาท

5.3 บุคคลค้าประกัน ราคาประมาณ บาท

6. ในกรณีจ้างอสังหาริมทรัพย์ ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินคือใคร

- ที่ดินของตนเองหรือคู่สมรส
- ที่ดินของบิดาหรือมารดา ของตนเองหรือคู่สมรส
- ที่ดินของบุคคลอื่น

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของเกษตรกร กรณีศึกษารณาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอมะนัง จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง กรุณาประเมินปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ					
1. ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น					
ปัจจัยที่เกิดจากรณาคาร					
2. ธนาคารมีระบบติดตามและควบคุมหนี้ค้ำชำระที่ล่าช้า					
3. ก่อนการชำระหนี้ท่านได้รับหนังสือเตือนทุกครั้ง					
4. วงเงินอนุมัติเพียงพอต่อความต้องการ					
5. พนักงานไม่อธิบายเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ให้ชัดเจน					
6. ท่านเข้าใจถึงเงื่อนไขในสัญญาทั้งหมด					
7. ท่านเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการชำระหนี้					

ปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยภาวะภัยทางศีลธรรม					
8. ท่านใช้นโยบายเฉพาะกิจ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการจ่ายดอกเบี้ยลดต้น และมาตรการพักหนี้ ทุกครั้งที่มีโอกาส					
9. ท่านต้องการโครงการเงินช่วยเหลือสนับสนุนผลผลิตการเกษตรจากรัฐบาลอยู่เสมอ					
10. ท่านต้องการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟท.) โดยพักชำระเงินต้นครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) และพักดอกเบี้ยทั้งหมด					
11. ท่านนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์					

- ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ -

ภาคผนวก ข แบบจำลองพยากรณ์การผลิตข้าวระยะหนึ่งของเกษตรกร

ตาราง 20 แบบจำลองพยากรณ์การผลิตข้าวระยะหนึ่งของเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ	Coefficient (B)	
	Model 1 (Log)	Model 2 (Gen)
Constant	3.267	3.239
เพศ (X ₁)	-1.029	-1.052
อายุ (X ₂)	-0.118	-0.192
จำนวนสมาชิกมีรายได้ในภาคเกษตร (X ₃)	-0.235	-0.220
ความรู้ทางการเงิน (X ₄)	-0.198	-0.212
พฤติกรรมทางการเงิน (X ₅)	-4.085**	-4.061**
ทัศนคติทางการเงิน (X ₆)	1.364	1.342
สถานะภาพทางการเงิน (X ₇)	-1.205	-1.226
ความหลากหลายของผลผลิต (X ₈)	-0.262	-0.255
ต้นทุนการผลิต (X ₉)	-0.066	-0.052
หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ (X ₁₀)	0.000	0.000
ความเข้าใจในสัญญา (X ₁₁)	1.788	1.789
ระบบติดตามและควบคุมหนี้ (X ₁₂)	1.786	1.781
ความเพียงพอของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ (X ₁₃)	-0.311	-0.301
ใช้สิทธินโยบายเฉพาะกิจ (X ₁₄)	1.828*	1.840*
นำเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (X ₁₅)	-1.790*	-1.795*
-2 Log likelihood	74.301	74.255
Cox & Snell R ²	0.699	0.699
Nagelkerke R ²	0.932	0.932
Percentage Correct	97.3	97.0
N	400	400

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายคณิศร กลิ่นขจร
วัน เดือน ปี เกิด	12 เมษายน 2542
ที่อยู่ปัจจุบัน	143 หมู่ 7 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ที่ทำงานปัจจุบัน	ธ.ก.ส.สาขาแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	พนักงานพัฒนาธุรกิจ 5
ประสบการณ์การทำงาน	บัญชีต้นทุน บมจ.ซีพีเอฟ ประเทศไทย ระยะเวลา 2 ปี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ผลงานตีพิมพ์	ตีพิมพ์ผลงานวิชาการระดับชาติ The National Colloquium 2024 นวัตกรรมการวิจัยแห่งอนาคตที่ยั่งยืนทางธุรกิจ เศรษฐกิจ และการสื่อสาร คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

